



# DZIENNIK URZĘDOWY

## WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

---

Kraków, dnia 14 grudnia 2015 r.

Poz. 8045

### UCHWAŁA NR XIV/107/15 RADY MIEJSKIEJ W RYGLICACH

z dnia 27 listopada 2015 roku

#### **w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz.U. z 2015 r., poz. 155) art. 110 ust. 10 w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.) **Rada Miejska w Ryglicach uchwala, co następuje:**

**§ 1.** Uchwala się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016 – 2025, stanowiącą załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

**§ 2.** Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Ryglic.

**§ 3.** Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego z mocą obowiązywania od 1 stycznia 2016 r.

Przewodniczący Rady  
**Stanisław Stanaszek**



**Strategia  
Rozwiązywania  
Problemów  
Społecznych  
Gminy Ryglice  
na lata  
2016-2025**

---

Załącznik do Uchwały Nr  
XIV/107/15 z dnia  
27 listopada 2015 r.

---

Opracował Zespół zadaniowy ds.  
opracowania Strategii, powołany przez  
Burmistrza Ryglic

---

## Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

## SPIS TREŚCI

<b>WPROWADZENIE</b> .....	4
<b>ROZDZIAŁ I. Założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025</b> .....	4
1.1. Źródła i podstawy prawne .....	4
1.1.1. Akty prawne regulujące problematykę pomocy społecznej .....	4
1.1.2. Zgodność z dokumentami programowymi na poziomie europejskim, krajowym .....	7
1.1.3. Zgodność z regionalnymi dokumentami programowymi .....	10
1.2. Zadania Gminy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych .....	12
<b>DIAGNOZA</b> .....	14
<b>ROZDZIAŁ II. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza na obszarze objętym wdrażaniem strategii</b> .....	14
2.1. Lokalizacja Gminy Ryglice .....	14
2.2. Charakterystyka gminy .....	15
<b>ROZDZIAŁ III. Diagnoza sytuacji społecznej</b> .....	38
3.1. Organizacja i funkcjonowanie pomocy społecznej na terenie Gminy Ryglice .....	38
3.2. Rynek pracy. Bezrobocie .....	40
3.3. Ubóstwo .....	43
3.4. Niepełnosprawność i długotrwała choroba .....	45
3.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego .....	47
3.7. Podsumowanie i wnioski .....	56
<b>ROZDZIAŁ IV. Szczegółowe wyniki badań opinii społecznych w sprawie problemów społecznych Gminy Ryglice</b> .....	58
4.1. Wnioski wypływające z badania opinii społecznej .....	58
4.2. Wyniki badań ankietowych w liczbach .....	60
<b>ROZDZIAŁ V. Analiza SWOT</b> .....	64
<b>REALIZACJA STRATEGII</b> .....	67
<b>ROZDZIAŁ VI. Misja, wizja rozwiązywania problemów społecznych</b> .....	67
<b>Rozdział VII. Obszary priorytetowe, cele strategiczne, cele operacyjne i zadania</b> .....	68
7.1. OBSZAR PRIORYTETOWY I : Wspieranie rodzin .....	68
7.2. OBSZAR PRIORYTETOWY II: Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i wykluczeniu społecznemu .....	73
7.3. OBSZAR PRIORYTETOWY III: Niepełnosprawność i osoby starsze .....	75
7.4. Zestawienie obszarów priorytetowych oraz celów strategicznych i operacyjnych .....	78
<b>ROZDZIAŁ VIII. Źródła finansowania</b> .....	79
<b>ROZDZIAŁ IX. Zarządzanie realizacją strategii</b> .....	80
Spis tabel i rysunków	

## WSTĘP

Rozwiązywanie problemów społecznych jest jednym z kluczowych zadań, jakie stoją przed administracją publiczną wszystkich szczebli. W rozwiązywanie problemów społecznych winny być także zaangażowane organizacje i instytucje należące do różnych sektorów życia publicznego, w tym m.in. organizacje pozarządowe, kościoły, związki wyznaniowe czy podmioty gospodarcze. Owo zaangażowanie winno być elementem zintegrowanego systemu i mieć charakter partnerski w stosunku do administracji, szczególnie na poziomie lokalnym.

Diagnoza rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej oraz określenie planu działań w dłuższej perspektywie są niezbędnymi warunkami efektywnej realizacji polityki społecznej w gminie. Natomiast określenie misji oraz wyznaczenie celów strategicznych i działań, powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych. Dokument stanowi, zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej. Niniejszy dokument umożliwi spełnienie powyższych warunków.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i programowej.

Diagnoza problemów społecznych została przeprowadzona z uwzględnieniem danych za lata 2012 – 2014. Analizy problemów społecznych dokonano w m.in. w obszarze:

- ubóstwo,
- bezrobocie,
- niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba,
- opieka nad dzieckiem i rodziną,
- przemoc w rodzinie,
- uzależnienia,
- przestępczość.

Bazą do opracowania diagnozy społecznej zawartej w strategii były materiały i analizy statystyczne gromadzone przez instytucje takie, jak: Urząd Miejski, baza danych regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego [www.stat.gov.pl](http://www.stat.gov.pl), Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ryglicach, Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie, placówki oświatowe oraz wyniki anonimowych ankiet na temat występujących w gminie problemów i oczekiwań.

Elementem uspołecznienia procesu budowy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice było: powołanie Zespołu zadaniowego ds. opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ryglice na lata 2016-2025, liczącego 13 osób, powołanego zarządzeniem Nr 109/2015 Burmistrza Ryglic z dnia 11 maja 2015 r.; wzięcie udziału w pracach konsultacyjnych przedstawicieli samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia i przedstawicieli organizacji pozarządowych. Jak również przeprowadzenie badania ankietowego skierowanego do osób zainteresowanych uczestnictwem w życiu społecznym gminy. Na terenie gminy przeprowadzono 290 ankiet z mężczyznami i kobietami w przedziale wiekowym od 13 do 60 i więcej –lat. Założenie zakładało dobór przypadkowy

---

**Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025**

---

próby mieszkańców gminy. Badanie metodą kwestionariusza ankiety odbywało się od 05 czerwca 2015 roku do 16 czerwca 2015 roku.

Obecnie stale wzrasta zakres zadań stawianych przed instytucjami pomocy społecznej, co spowodowane jest zwiększającym się ich ciężarem gatunkowym i stopniem trudności generowanym takimi czynnikami, jak redukcja zatrudnienia, deficyt nowych miejsc pracy, wzrost kosztów związanych z ochroną zdrowia i rehabilitacją osób niepełnosprawnych. W celu ich realizacji powstały, bądź zostały znowelizowane akty prawne, a wśród nich art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008 r. , Nr 115, poz. 728) zobowiązujący samorząd gminy do opracowania i realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

W myśl nowej strategii zinstytucjonalizowana pomoc społeczna oferuje pomoc finansową i materialną jako instrument początkujący proces, umożliwiający osobom i rodzinom przezwyciężanie ich trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać we własnym zakresie. Działania te opierają się na zasadach programowania, subsydiarności, koncentracji, elastyczności i otwartości. Istotą nowego modelu działania pomocy społecznej, kreującej politykę społeczną – a w jej obszarze strategię rozwiązywania problemów społecznych – jest jej uspołecznienie zarówno w procesie planowania, jak też realizacji.

Dobrem nadrzędnym strategii rozwiązywania problemów społecznych jest człowiek – jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym, jak i społecznym. Strategia jest dokumentem opisującym, analizującym i wartościującym zjawiska w tym obszarze rzeczywistości, od którego zależy stworzenie wizji godnego życia zarówno jednostki, jak też grupy społecznej, jako całości; w praktyce stanowi skuteczny instrument realizacji przyjętych założeń dla osiągnięcia stanu określonego w wizji.

Strategia jest dokumentem otwartym, podlegającym stałemu monitoringowi i ewaluacji zadań. Wprowadzenie procedur monitoringu i ewaluacji pozwoli na wprowadzenie zmian w realizacji poszczególnych celów i zadań w zależności od zmieniających się warunków oraz potrzeb społecznych.

Dokument ma charakter kilkuletni; został przygotowany na lata 2016-2025. Jest zgodny z założeniami odnoszących się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m. in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

## WPROWADZENIE

### ROZDZIAŁ I. Założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

#### 1.1. Źródła i podstawy prawne

Obecnie wiele aktów prawnych reguluje zadania szeroko pojętej pomocy społecznej oraz innych dziedzin ze sfery społecznej takich jak : edukacja, zdrowie, rynek pracy, sport, kultura itd. Większość zadań realizowana jest przez samorządy terytorialne z dochodów własnych, subwencji i dotacji. Do realizacji zadań przewidziano również liczne programy m. in. takie jak :

- ➔ program pomocy państwa w zakresie dożywiania
- ➔ program powrót osoby bezdomnej do społeczności
- ➔ krajowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- ➔ program opieki nad dzieckiem i rodziną , w tym min. Karta Dużej Rodziny,
- ➔ krajowy program zatrudnienia

Poza programami wynikającymi z przepisów ustawowych opracowano szereg programów resortowych, których powodzenie jest możliwe wyłącznie przy zaangażowaniu władz lokalnych, a nie tylko instytucji rządowych.

Samorządy mają również obowiązek opracowywania własnych programów takich m. in. jak

- ➔ program współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- ➔ ocena zasobów pomocy społecznej –gminny program wspierania rodziny,
- ➔ gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- ➔ program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Wielkość i różnorodność programów kierowanych do społeczności lokalnych wymaga sprawnej koordynacji. Wydaje się, że naturalnym narzędziem do realizacji tych celów może być także strategia rozwiązywania problemów społecznych.

##### 1.1.1. Akty prawne regulujące problematykę pomocy społecznej

Strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2015 r. , poz. 163), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Opracowując *Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025* opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z obowiązującymi przepisami oraz wymogami prawnymi.

---

**Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025**

---

Na treść i realizację strategii rozwiązywania problemów społecznych mają wpływ niżej wymienione, następujące akty prawne:

**Ustawa z 12 marca 2004 r.** o pomocy społecznej na przestrzeni ostatnich 10 lat podlegała modyfikacjom, które niestety nie przyniosły spodziewanych rezultatów. Stąd konieczność wprowadzenia większej zmiany, która w sposób widoczny będzie oddziaływać na system pomocy społecznej. Również, obecna sytuacja społeczno – gospodarcza wymusza przeprowadzenie gruntownych zmian. Brak jest alternatywy dla tych propozycji, bowiem pozostawienie w całości obecnych rozwiązań, będzie skutkowało narastaniem zjawiska wykluczenia społecznego i popadaniem coraz większych grup społecznych w ubóstwo, co skutkowałoby wzrostem liczby osób, które w okresie najbliższych lat będą korzystały ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Taka sytuacja miałaby negatywny wpływ na stan finansów publicznych, a także w dalszym ciągu prowadziłaby do znacznego obciążenia budżetów samorządów lokalnych.

**Zgodnie z Projektem ZAŁOŻEŃ Projektu Ustawy o zmianie Ustawy o Pomocy Społecznej oraz niektórych innych ustaw** projektuje się zmiany, których celem jest **podniesienie efektywności** systemu pomocy społecznej przez zwiększenie podmiotowości odbiorcy pomocy, który będzie miał większy niż dotychczas, wpływ na pokonanie swojej trudnej sytuacji życiowej, poprzez nie tylko współpracę z pracownikiem socjalnym, ale także poprzez świadomy wybór oferowanych usług socjalnych.

Zmiany w systemie pomocy społecznej mają przyczynić się do tego, aby przyznawane świadczenia, oferowane usługi socjalne, w tym praca socjalna, odpowiadały rzeczywistym potrzebom i możliwościom osób i rodzin, a zastosowane mechanizmy bardziej mobilizująco aktywizująco wpływały na ich postawy oraz poprawę gotowości aktywnego udziału w życiu publicznym, w tym współdziałania z lokalnym środowiskiem społecznym.

---

**Pozostałe akty prawne**

---

- ➔ Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. 2013 r. poz. 594 z późn. zm. ),
- ➔ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2013 r. , poz. 182 z późn. zm. ),
- ➔ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2011 nr 127 poz. 721 z późn. zm);
- ➔ Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. 2011 nr 43 poz. 225);
- ➔ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013r. ,poz. 674 z późn. zm. )
- ➔ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 roku Nr 180, poz. 1493);
- ➔ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. 2008 nr 164 poz. 1027 z późn. zm. );

---

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

---

- ➔ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013r. ,poz. 135 z późn. zm. ).
- ➔ Ustawa z dnia 4 lutego 2011r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. Nr45,poz. 235),
- ➔ Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. – z 2012 roku, poz. 1356 z późn zm. );
- ➔ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (. Dz. U. 2012 r. poz. 124 z późn. zm.);
- ➔ Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. 2011 nr 231 poz. 1375 z późn zm. );
- ➔ Ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 1442);
- ➔ Ustawa z dnia 29 maja 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2010 nr 234 poz. 1536);
- ➔ Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2006 nr 139 poz. 992 z późn. zm. );
- ➔ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 roku o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 35 poz. 305);
- ➔ Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. – z 2002 roku Nr 110 poz. 968);
- ➔ Ustawa o pomocy osobom uprawnionych do alimentów z dnia 7 września 2007r. (Dz. U. z 2012r. ,poz. 1228 z późn. zm. )
- ➔ Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy, o zmianie Kodeksu Cywilnego (tj. Dz. U. 2005 r. Nr 31, poz. 266 z późn. zm. ),
- ➔ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj. Dz. U 2012 r. poz. 788 z późn. zm. ),
- ➔ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (tj. z. U 1964 r. Nr 16, poz. 93 z późn. zm. )
- ➔ Ustawa z dnia 04 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów(tj. Dz. U. z 2014 r. poz. 567);

### 1.1.2. Zgodność z dokumentami programowymi na poziomie europejskim, krajowym

#### KONTEKST EUROPEJSKI

*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025*, w generalnych zasadach jest dokumentem zgodnym z założeniami polityki społecznej UE, co stwarza możliwości korzystania z funduszy unijnych skierowanych na rozwiązanie różnych problemów społecznych.

Politykę społeczną Wspólnoty Europejskiej określają traktaty i inne dokumenty odnoszące się do zagadnień społecznych. Najważniejsze z nich to: Wspólnotowa Karta Praw Socjalnych Pracowników, Traktaty z Maastricht i Amsterdamski. Przełomowym w podejściu UE do problematyki społecznej był szczyt Luksemburski, następstwem, którego było wypracowanie Europejskiej Strategii Zatrudnienia, która ma fundamentalne znaczenie dla zastosowania, stale aktualizowanego Europejskiego Funduszu Społecznego – głównego źródła finansowania problemów społecznych.

Głównym założeniem polityki społecznej UE jest zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego metodą otwartej koordynacji (open method of coordination – OMC). Założenia te zostały przyjęte podczas szczytu Lizbońskiego w 2000 r. W ramach OMC, podstawowe cele dla wszystkich krajów są ustalane wspólnie, a następnie przedkładane na strategię poszczególnych państw. Przyjęta w Nicei Europejska Agenda Społeczna wyznacza główne cele w odniesieniu do zwalczania wykluczenia społecznego i ubóstwa, będące podstawą Krajowych Planów Działania na rzecz Integracji Społecznej.

Formułując cele zadbano o ich spójność z założeniami, priorytetami i dokumentami obowiązującymi w Unii Europejskiej:

- ✚ **W 2002 roku w Nicei, Rada Europejska przyjęła cztery cele zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego na obszarze Unii Europejskiej:**
  - ➔ zwiększanie udziału w zatrudnieniu i dostępu do środków, praw, dóbr i usług,
  - ➔ zapobieganie ryzyku wykluczenia społecznego,
  - ➔ pomoc dla najbardziej potrzebujących,
  - ➔ mobilizacja wszystkich odpowiednich instytucji.
- ✚ **Strategia Polityki Społecznej otworzyła Polsce dostęp do najważniejszego instrumentu finansowego, jakim jest Europejski Fundusz Społeczny. Zadania realizowane przez fundusz prowadzą się do:**
  - ➔ aktywnych form zwalczania bezrobocia,
  - ➔ przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu,
  - ➔ promowanie i oprawa kształcenia ustawicznego,
  - ➔ doskonalenie kadry i rozwój przedsiębiorczości,
  - ➔ aktywizacji zawodowej kobiet.

---

**Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rygllice na lata 2016-2025**

---

- ✚ **EUROPA 2020 - jest nową strategią gospodarczą Unii Europejskiej zastępującą Strategię Lizbońską. Nowe wyzwania takie, jak światowy kryzys finansowy zmusiły Europę do redefinicji zarówno celów, jak i instrumentów wspierających rozwój gospodarczy.**

Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji.
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej.
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Podstawowymi instrumentami realizacji celów strategii „Europa 2020” są opracowywane przez państwa członkowskie UE, Krajowe Programy Reform oraz przygotowane przez KE inicjatywy przewodnie, realizowane na poziomie UE, państw członkowskich, władz regionalnych i lokalnych, a wśród nich min. :

- *Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia* – stworzenie warunków do unowocześnienia rynków pracy, przez ułatwienie mobilności pracowników i rozwój ich umiejętności, w celu zwiększenia poziomu zatrudnienia oraz zapewnienie trwałości europejskich modeli społecznych;

- *Europejski program walki z ubóstwem* – zapewnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej poprzez pomoc osobom biednym i wykluczonym oraz umożliwienie im aktywnego uczestniczenia w życiu ekonomicznym i społecznym.

**KONTEKST KRAJOWY**

Na płaszczyźnie krajowej *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rygllice na lata 2016-2025*, zgodna jest w swych założeniach i proponowanych kierunkach działań z następującymi dokumentami:

✚ **STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020**

W Strategii Rozwoju Kraju 2020, przedstawione są cele i priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego Polski w najbliższej dekadzie oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Strategia Rozwoju Kraju 2020 za konieczne uznaje kompleksowe ujęcie działań w zakresie bezpieczeństwa socjalnego obywateli znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, której nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

✚ **STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO 2020**

Głównym celem Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia. Poza celem głównym w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego wyznaczono pięć celów szczegółowych:

- *wzrost zatrudnienia;*
- *wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej, jakości funkcjonowania osób starszych;*
- *poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;*
- *poprawa zdrowia obywateli oraz podniesienie efektywności opieki zdrowotnej;*
- *podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli.*

Realizacja celu głównego oraz celów szczegółowych SRKL odbywać się będzie poprzez działania podejmowane na różnych etapach życia: od wczesnego dzieciństwa, poprzez edukację szkolną, edukację na poziomie wyższym, okres aktywności zawodowej i rodzicielstwa, do starości.

Realizacja celów SRKL powinna, w perspektywie roku 2020, pozwolić na to, by Polska, dzięki rozwiniętemu rynkowi pracy i wysokiemu poziomowi zatrudnienia w połączeniu z wysokiej, jakości systemem kształcenia oraz efektywną opieką zdrowotną, stawała się coraz bardziej nowoczesnym, atrakcyjnym i konkurencyjnym miejscem do życia.

Przedmiotowa strategia odzwierciedla cele programu Europa 2020, wpisuje się w nie poprzez wskazanie na potrzebę kształtowania warunków dla rozwoju konkurencyjnej gospodarki rynkowej, ukierunkowanej na zwiększanie spójności społecznej oraz przezwyciężanie społecznych barier rozwoju.

Zapisy SRKL bezpośrednio wpisują się w cele Strategii Rozwoju Kraju 2020. W szczególności odnoszą się one do priorytetów opisanych w dwóch następujących obszarach strategicznych: Konkurencyjna gospodarka (cele: zwiększenie innowacyjności gospodarki oraz rozwój kapitału ludzkiego), a także Spójność społeczna i terytorialna (cele: integracja społeczna oraz zapewnienie dostępu i określonych standardów usług społecznych).

#### **✚ KRAJOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA UBÓSTWU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU 2020 Nowy wymiar aktywnej integracji**

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu jest bezpośrednim odniesieniem do 9 priorytetu Wspólnych Ram Strategicznych, określa założenia polityki państwa w w/w zakresie. Przedmiotowy program stanowi dokument o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, ustanowiony w celu realizacji średniookresowej strategii rozwoju kraju – Strategii Rozwoju Kraju 2020 oraz Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego.

Podstawowym problemem dla krajowego programu jest niezdolność gospodarstw domowych do pokrywania wydatków koniecznych, związanych z podstawowymi potrzebami ich członków w wymiarach biologicznym i społecznym, zobowiązaniami z przeszłości (splacanie zaległości i długów) i przynajmniej minimalnymi oszczędnościami (zabezpieczenie w razie nagłych i nieprzewidzianych wydatków). Aby ten problem zminimalizować należy oddziaływać na warunki, w jakich funkcjonują gospodarstwa domowe, aby mogły one podejmować dobre dla siebie i społeczeństwa decyzje o inwestowaniu w swój potencjał zatrudnieniowy i zarobkowy oraz decyzje dotyczące poziomu jego realizacji przez ich dorosłych członków.

Celem całej Unii Europejskiej jest zmniejszenie skali ubóstwa lub wykluczenia społecznego o 20 mln osób. Odpowiedni cel krajowy przyjęty przez Polskę brzmi: obniżenie o 1,5 mln liczby osób zagrożonych ubóstwem i/lub deprawacją materialną i/lub żyjących w gospodarstwach domowych bez osób pracujących lub o niskiej intensywności pracy.

---

**Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025**

---

**1.1.3. Zgodność z regionalnymi dokumentami programowymi****KONTEKST REGIONALNY**

Przyjęte w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025*, cele zgodne są z założeniami polityki województwa małopolskiego przyjętej w dokumentach programowych:

- ✦ **STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO NA LATA 2011-2020 „Małopolska 2020. Nieograniczone możliwości”, Rozwoju Województwa Małopolskiego 2020**

Ze względu na swój dalekosiężny charakter strategia rozwiązywania problemów społecznych budowana na poziomie lokalnym musi uwzględniać i brać pod uwagę przesłanki zawarte w dokumentach strategicznych podmiotów, z którymi gmina współpracuje na zasadzie partnerstwa. W przypadku Gminy Ryglice jest nim samorząd województwa małopolskiego.

Wizją władz regionu jest, aby:

*„Małopolska była atrakcyjnym miejscem życia, pracy i spędzania czasu wolnego, europejskim regionem wiedzy i aktywności, silnym wartościami uniwersalnymi, tożsamością i aspiracjami swoich mieszkańców, świadomie czerpiącym z dziedzictwa i przestrzeni regionalnej, tworzącym szanse na rozwój ludzi i nowoczesnej gospodarki”.*

Założenia tego dokumentu przewidują koncentrację środków na najważniejszych dla województwa priorytetach oraz przejrzysty podział zadań i odpowiedzialności za poszczególne obszary polityki rozwoju. Struktura SRWM obejmuje 7 głównych obszarów polityki rozwoju województwa, a także kierunki i sposoby działania w tych obszarach. Dla każdego z obszarów interwencji sformułowano cel strategiczny, stanowiący opis pożądanego kierunku zmian w perspektywie do 2020 roku.

- ✦ **PROGRAM STRATEGICZNY „Włączenie Społeczne”** –(projekt – Załącznik nr 1 do Uchwały Nr 341/13 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 21 marca 2013r.).

Przedmiotowy program, jako strategia wojewódzka w zakresie polityki społecznej uwzględnia określony zestaw działań przynależny wprost do obszaru integrującej polityki społecznej i stanowi element realizacji wytycznych zawartych w *Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020*. Program ten stanowi również konsolidację zapisów dotychczas realizowanych i przygotowywanych programów wojewódzkich w obszarze zdefiniowanej w Planie polityki włączenia społecznego. Priorytetyzuje on prowadzone i planowane działania w ramach tego obszaru.

Przede wszystkim realizuje on jeden z kierunków rozwoju strategicznego obszaru „Bezpieczeństwo ekologiczne, zdrowotne i społeczne” (obszar 6.) którym jest „Poprawa bezpieczeństwa społecznego: integrująca polityka społeczna” (kierunek 6.3).

Zgodnie z zapisami Strategii: *„W tym obszarze podejmowane działania koncentrować będą się wokół szeroko rozumianej integracji potrzeb oraz instrumentów – głównych odbiorców tej polityki. Działania te przyczyniać się będą do zapobiegania występowania oraz niwelowania przejawów wykluczenia społecznego takich grup jak: dzieci pochodzące ze środowisk zagrożonych, osoby niepełnosprawne, osoby starsze, rodziny wielodzietne”.*

---

**Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025**

---

Ponadto, zgodnie z Planem Zarządzania SRWM, w zakresie merytorycznym Programu Strategicznego „Włączenie Społeczne” ujęte zostały działania wzmacniające i promujące przedsiębiorczość społeczną (działanie 1.5.3 „Wsparcie działań wzmacniających rozwój przedsiębiorczości społecznej”), które w SRWM zaliczone są do strategicznego obszaru „Gospodarka wiedzy i aktywności” (obszar 1., kierunek 1.5 „Wzmacnianie i promocja przedsiębiorczości”). Takie przyporządkowanie przedsiębiorczości społecznej na poziomie operacyjnym wynika z istoty tej sfery działań związanych z gospodarką – ma ona, bowiem poprzez realizację celów gospodarczych osiągać cele społeczne, charakterystyczne dla integrującej polityki społecznej.

✚ **3) REGIONALNY PLAN ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM NA LATA 2013-2020** (przyjęty 19 listopada 2013 r. przez Zarząd Województwa Małopolskiego)

Celem głównym planowania działań w kontekście rozwoju regionu z użyciem instrumentarium ekonomii społecznej są „*Funkcjonalne społeczności lokalne, podejmujące inicjatywy w obszarze ES w oparciu o potencjał mieszkańców, zasoby terytorium i dostępne instrumenty wsparcia*”.

W takim ujęciu rozwój regionu uzależniony jest przede wszystkim od rozwoju społeczności lokalnych. Dlatego też podstawowym celem wspierania działań z obszaru ekonomii społecznej powinien być rozwój wspólnot lokalnych w oparciu o potencjał podmiotów ekonomii społecznej. „To właśnie społeczność lokalna powinna być widziana, jako podmiot ekonomii społecznej, który wykorzystuje instrumenty ekonomicznej dla podnoszenia, jakości życia mieszkańców.

RPRES jest spójny z projektem Programu Strategicznego „Włączenie Społeczne” stanowiąc rozszerzenie Priorytetu 1. „Wsparcie działań wzmacniających rozwój przedsiębiorczości społecznej”. Założenia Regionalnego Planu w Małopolsce w dużej mierze znajdują odniesienia do założeń Krajowego Programu, zachowując konieczną spójność z tym dokumentem, jednak ze względu na inny poziom oddziaływania oraz cechy regionu, założenia Regionalnego Planu posiadają swoją wyraźną specyfikę.

Ponieważ Małopolska od dłuższego czasu dostrzega rolę ekonomii społecznej w trwałym rozwoju regionu, dokument jest mocno zintegrowany ze „Strategią Rozwoju Województwa Małopolskiego 2011 – 2020”.

**KONTEKST LOKALNY**

W kontekście wewnętrznego rozwoju, *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025*, wpisuje się:

- ✚ w wizję gminy nakreśloną przez: **STRATEGIĘ ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO GMINY RYGLICE NA 2011– 2020**, która brzmi:

„*Gmina Ryglice – gmina spokoju i zasobności, przyjazna dla mieszkańców oraz dla gości. Rozwinięta gospodarczo dzięki turystyce, rolnictwu i wytwórczości. Zagłębie inicjatyw i przedsiębiorczości*”.

- ✚ w treść: **GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE DLA GMINY RYGLICE NA LATA 2015-2020;**

---

**Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025**

---

✚ w treść **GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE RYGLICE**, uchwalanego co roku.

### 1.2. Zadania Gminy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, zwana dalej Ustawą, określa warunki prawne i organizację systemu pomocy społecznej, poprzez:

- ustalenie zadań w zakresie pomocy społecznej;
- wskazanie rodzajów świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania;
- określenie zasad organizacji pomocy społecznej;
- ustalenie zasad i trybu postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Według Ustawy pomocy udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Zgodnie z ustawą do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

1. Opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.
2. Sporządzenie oceny w zakresie pomocy społecznej.
3. Udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym.

---

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

---

4. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych.
5. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych.
6. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.
7. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom mniemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach finansowanych ze środków publicznych.
8. Przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego.
9. Opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem.
10. Praca socjalna.
11. Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
12. Prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych.
13. Dożywianie dzieci.
14. Sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym.
15. Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu.
16. Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.
17. Sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.
18. Utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.
19. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych.
20. Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Ponadto do zadań własnych gminy należy:

1. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych.
2. Przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze.
3. Prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki.
4. Podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.
5. Współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

## DIAGNOZA

### ROZDZIAŁ II. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza na obszarze objętym wdrażaniem strategii

#### 2.1. Lokalizacja Gminy Ryglice

Rysunek 1. Położenie Gminy Ryglice na terenie powiatu tarnowskiego



Źródło: opracowanie własne na podstawie [www.ptms.org.pl](http://www.ptms.org.pl)

Gmina Ryglice jest, najdalej wysuniętą na wschód gminą województwa małopolskiego, położoną w południowo-wschodniej części powiatu tarnowskiego, w odległości ok. 30 km od Tarnobrzegu, i około 90 km od Krakowa. Gmina Ryglice graniczy:

- ❖ od północy z gminą Skrzyszów (woj. małopolskie) i Pilzno (woj. podkarpackie),
- ❖ od wschodu z gminą Jodłowa (woj. podkarpackie),
- ❖ od południa z gminą Szerzyny (woj. małopolskie),
- ❖ od zachodu z miastem i gminą Tuchów (woj. małopolskie).

Gmina Ryglice zajmuje obszar 117 km<sup>2</sup>, a w jej skład wchodzi osiem miejscowości: miasto Ryglice i 7 sołectw - Zalasowa, Bistuszowa, Uniszowa, Joniny, Kowalowa, Wola Lubecka i Lubecka.

Powierzchnia gminy stanowi 0,8% obszaru województwa małopolskiego oraz 8,8% obszaru powiatu tarnowskiego. Gmina Ryglice jest drugą co do wielkości - po gminie Zakliczyn - gminą powiatu tarnowskiego, a miasto Ryglice zajmuje 21,1% obszaru gminy i jest drugą co do wielkości miejscowością na obszarze gminy.

## 2.2. Charakterystyka gminy

### 2.2.1. Ludność i zasoby mieszkaniowe

Liczba ludności zamieszkująca obszar Gminy Rygllice wynosiła na dzień 31 grudnia 2014 roku 11 994 mieszkańców (dot. zameldowana stałego oraz czasowego) i wzrosła ona w stosunku do 2009 roku o 2 %.

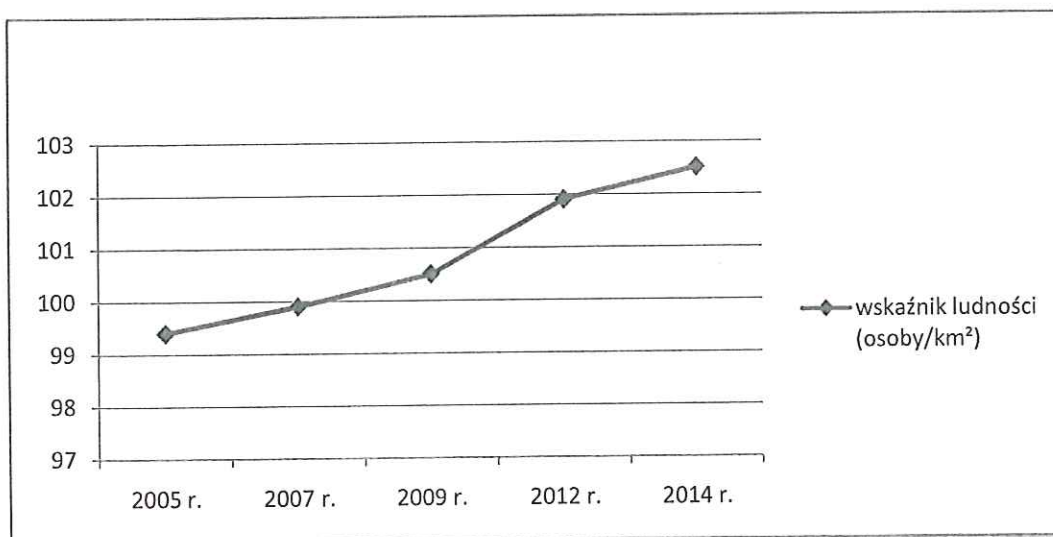
Tabela 1. Liczba mieszkańców w sołectwach- stan na koniec 2014 r.

ZALASOWA	3269
RYGLICE	3013
LUBCZA	1996
KOWALOWA	1032
JONINY	854
BISTUSZOWA	690
UNISZOWA	287
WOLA LUBECKA	853

Źródło: Dane własne Urzędu Miejskiego w Rygllicach

Gmina Rygllice należy do obszarów o najmniejszym zaludnieniu<sup>1</sup>, gdyż wskaźnik zaludnienia kształtuje się na poziomie poniżej 127 osób/km<sup>2</sup>. W 2015 roku gęstość zaludnienia na terenie Gminy wynosiła 102,5 osób/km<sup>2</sup>, w 2009 wynosił 100,5/km<sup>2</sup>, w 2006 wynosił 99,7 osób/km<sup>2</sup>, w 2007 roku 99,9 osób/km<sup>2</sup>, zaś w 2005 roku – 99,4 osoby na km<sup>2</sup>. Stan ten obrazuje poniższy wykres.

Rysunek 2. Wskaźnik zaludnienia w Gminie Rygllice (osoby/km<sup>2</sup>)



Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Rygllicach

Pomimo niskiego współczynnika na km<sup>2</sup>, i pomimo emigracji i migracji (głównie zarobkowej) z terenu gminy młodych osób, Gmina Rygllice notuje niewielki ale systematyczny wzrost zaludnienia.

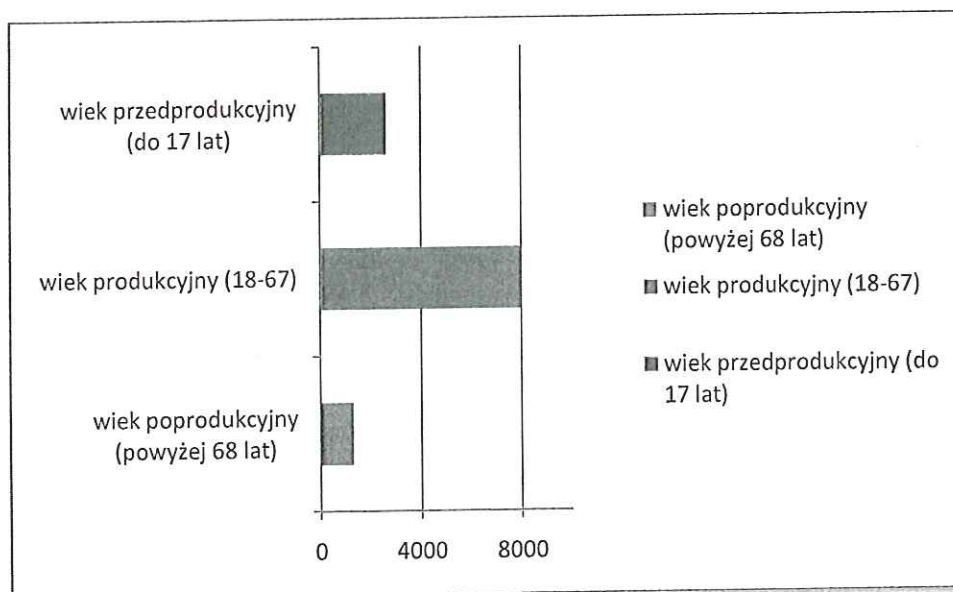
<sup>1</sup> Według diagnozy stanu powiatu tarnowskiego, zawartej w strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Tarnowskiego na lata 2007-2015.

## Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

Wśród ogólnej liczby 11994 mieszkańców przeważają kobiety – 6029, zaś mężczyźni stanowią liczbę 5965 osób.

W strukturze wiekowej ludności gminy Ryglice dominuje ludność w wieku produkcyjnym (liczona dla przedziału wiekowego 18-67 lat), stanowiąca 66,9% mieszkańców (60% w 2006 r.), w wieku przedprodukcyjnym- 22%, w wieku poprodukcyjnym stanowiąca 11% (15,4% w 2006 r.). Wielkość tych grup wiekowych określa lokalne zasoby pracy, które przy efektywnym wykorzystaniu są głównym czynnikiem rozwoju ekonomicznego gminy.

Rysunek 3. Struktura wieku ludności zamieszkałej w Gminie Ryglice w 2014 r.



Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Ryglicach – stan na 31 grudnia 2014 r.

Poniższa tabela i wykres prezentują bardziej szczegółowy podział wiekowy mieszkańców Gminy Ryglice.

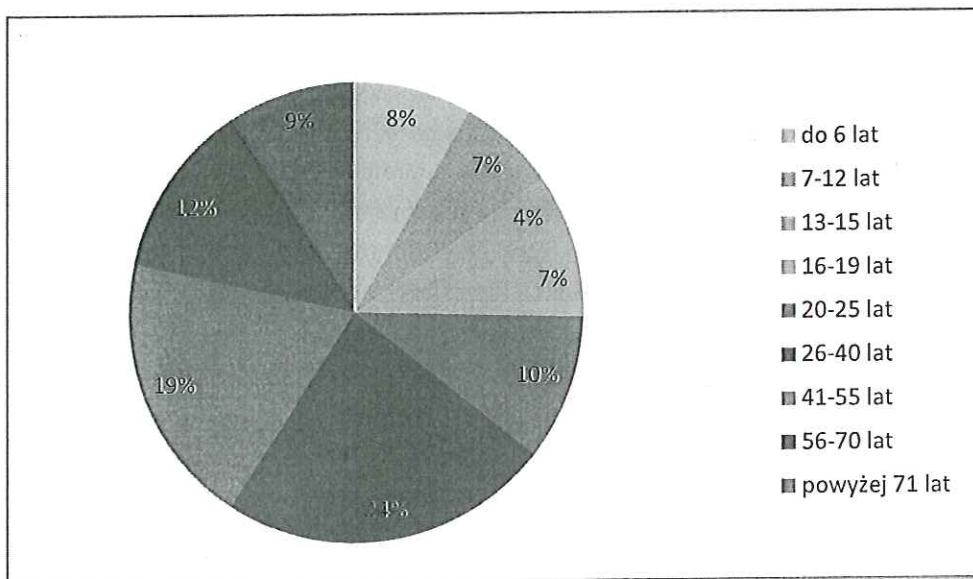
Tabela 2. Struktura wiekowa mieszkańców gminy (szczegółowa)

Przedział wiekowy	Liczba osób w gminie
Do 6 lat	993
7-12 lat	829
13-15 lat	469
16-19 lat	760
20-25 lat	1233
26-40 lat	2814
41- 55 lat	2318
56-70 lat	1472
Powyżej 71 lat	1106

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Ryglicach - stan na 31 grudnia 2014 r.

## Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

Rysunek 4. Struktura wiekowa Gminy Ryglice (szczegółowa)



Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Ryglicach - stan na 31 grudnia 2014 r.

Bezpośredni wpływ na strukturę wiekową ludności ma przyrost naturalny. W porównaniu do 2013 roku - rok 2014 charakteryzuje się zwiększoną liczbą zawieranych małżeństw (z 89 na 100), . Pomiędzy 2013, a 2014 roku, drastycznie zmalała liczba urodzeń, ze 151 do 105, co oznacza spadek o 43 procent ! (w 2013 roku, w stosunku do 2012 r., spadek liczby urodzeń wynosił 11%).

Natomiast liczba zgonów w 2012 roku wynosiła 91 osób, w 2013 roku 102 osoby, a w 2014 r. 117 osób. W tym czasie napływ ludności wynosił: w 2012 roku 244 osoby (odpływ 102), w 2013 roku napływ nowych mieszkańców wynosił 253 osoby (odpływ 90), w 2014 napływ ludności 201 (odpływ 86 osób). Poniższy wykres obrazuje te charakterystyki demograficzne.

Rysunek 5. Struktura przyrostu naturalnego, zgonów, napływu i odpływu mieszkańców na przestrzeni lat 2012 - 2014



Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Ryglicach – stan na 31 grudnia 2014 r.

## Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

Jak wynika z powyższego wykresu, rok 2014, był pierwszym rokiem od 2012, w którym liczba urodzeń była niższa od liczby zgonów. Zmniejszyła się również liczba ludności napływowej, natomiast odpływ ludności pozostał na podobnym poziomie. Należy obserwować ten wskaźnik w kolejnych latach, ponieważ trudno zdiagnozować, czy ten spadkowy trend jest stały.

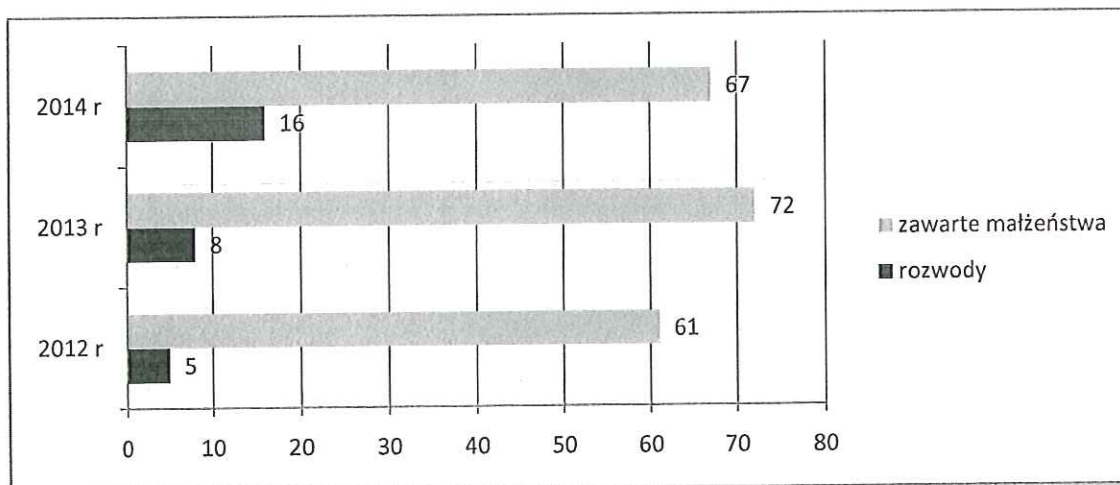
Niepokojącym zjawiskiem (występującym w skali całego kraju) jest spadek liczby zawieranych małżeństw, z równoczesnym wzrostem rozwodów, co obrazuje poniższa tabela i wykres. Szczególnie w roku 2014, zanotowano znaczący spadek zawieranych małżeństw (o 7%), przy równoczesnym wzroście rozwodów o 100%, w stosunku do roku 2013. Rozpad małżeństw, szczególnie tych, które wychowywały dzieci, niesie za sobą szereg poważnych konsekwencji, powodując występowanie negatywnych zjawisk społecznych.

Tabela 3. Liczba zawartych małżeństw i rozwodów w gminy

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
małżeństwa	61	72	67
rozwody	5	8	16

Źródło: Dane własne Urzędu Mlejskiego w Ryglicach

Rysunek 6. Liczba zawartych małżeństw i rozwodów w Gminie Ryglice



Źródło: Dane własne Urzędu Mlejskiego w Ryglicach

Mieszkaniowy zasób Gminy Ryglice tworzą 22 lokale mieszkaniowe o średniej powierzchni 46,73 m<sup>2</sup> każdy (stan na 31.12.2014 r.). Stan 99% lokali określa się jako dobry, nie zachodzi więc w nich potrzeba remontu do następnego przeglądu technicznego. 1% lokali jest w stanie określonym jako średni, co oznacza, że w najbliższym czasie (do dwóch lat) znajdzie potrzeba dokonania remontu wymiany) co najmniej jednego z elementów budynku. W żadnym z tych lokali nie istnieje silna potrzeba wykonania remontu bądź wymiany, w bieżącym roku, co najmniej jednego z elementów budynku (np. konstrukcji pokrycia dachowego, instalacji, stolarki itp.).

## Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

W gminie zewidencjonowanych jest łącznie 2555 punktów adresowych. Poniższa tabela przedstawia szczegółowy podział, z podziałem na miejscowości.

Tabela 4. Ilość punktów adresowych w gminie

Miejscowość	2012 r	2013 r	2014 r
Bistuszcza	143	145	146
Joniny	174	176	179
Kowalowa	215	218	223
Lubcza	408	413	416
Ryglice	617	630	639
Uniszowa	66	70	71
Wola Lubecka	176	177	180
Zalasowa	676	689	701
<b>RAZEM</b>	<b>2475</b>	<b>2518</b>	<b>2555</b>

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Ryglicach

Liczba lokali mieszkalnych w ramach istniejącego zasobu mieszkaniowego nie zabezpiecza zapotrzebowania Gminy Ryglice na realizowanie nałożonego ustawą obowiązku zapewnienia lokali socjalnych, lokali zamiennych oraz świadczenie pomocy mieszkaniowej gospodarstwom domowym o niskich dochodach. Prawdopodobieństwo odzyskania i ponowne wykorzystanie lokali mieszkalnych, których umowy najmu zawarte są na czas nie oznaczony, przy obowiązujących rozwiązaniach prawnych, jest niewielkie. Prognozuje się, iż do roku 2015 wielkość mieszkaniowego zasobu gminy utrzymać będzie się na dotychczasowym poziomie.

### 2.2.2. Bezrobocie

W Gminie Ryglice większość mieszkańców utrzymuje się z pracy zarobkowej, nieliczna część utrzymuje się wyłącznie z gospodarstwa rolnego. Część mieszkańców dotknięta jest problemem bezrobocia. W sumie w Gminie Ryglice w grudniu w roku 2014 zarejestrowanych bezrobotnych, było 509 osób. Statystyki dotyczące bezrobocia są zniekształcone w pewnym stopniu (niedoszacowanie) ze względu na występowanie bezrobocia utajonego. Ten czynnik, jest z kolei równoważony poprzez pracę "na czarno" oraz emigrację zarobkową mieszkańców (posiadając nadal zameldowanie na terenie gminy).

Biorąc pod uwagę wiek osób bezrobotnych w gminie - znaczną przewagę mają ludzie młodzi między 18 a 24 rokiem życia ( 30 %) oraz między 25-34 rokiem życia (27%). W kolejnych grupach wiekowych ten odsetek jest znacznie mniejszy. Potwierdzeniem tego, że bezrobocie dotyka w największym stopniu ludzi młodych, jest tabela 6, w której bezrobotni bez stażu pracy stanowią aż 30% ogółu bezrobotnych (155 osób). Natomiast łącznie z osobami ze stażem pracy do 1 roku, grupa ta stanowi prawie połowę wszystkich bezrobotnych na terenie Gminy Ryglice. Bardzo niepokojące są statystyki dotyczące czasu pozostawania bez pracy tabela 7. Aż 129 osób (25%) pozostaje bez pracy dłużej niż 24 miesiące, co oznacza osoby długotrwale bezrobotne, a 93 osoby poszukują pracy od roku do 2 lat.

## Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

Według M.Jaśkiewicza -bezrobocie z punktu widzenia ekonomicznego i psychicznego, jest stanem przymusowej zależności od innych. Nie jest to sytuacja normalna dla osoby dorosłej, ale i dla dziecka i dlatego może doprowadzić do zmiany ukształtowanego w ciągu życia obrazu samego siebie i postrzegania relacji z innymi. Bezrobotni z dnia na dzień uzyskują ogromną ilość czasu wolnego, z którym nie wiedzą tak naprawdę, co zrobić. Na ogół niskie wykształcenie i całe dotychczasowe doświadczenie nie przygotowało ich do podnoszenia kwalifikacji czy aktywności kulturalnej, (choć w obecnej rzeczywistości coraz więcej osób bezrobotnych jest z kręgu wyższego wykształcenia i bogatego doświadczenia). W rezultacie czas zaczyna "przebiegać przez palce". Okazuje się, że bezrobotni zmniejszają swoją aktywność we wszystkich dziedzinach, mniej czytają, mniej udzielają się w życiu rodzinnym. Wyróżnia się następujące fazy stanu psychicznego po utracie pracy: szok, optymizm i wiara w znalezienie nowego miejsca pracy, okres pesymizmu, utrata nadziei. Z polskich badań wynika, że wraz z upływem czasu bezrobotni coraz mniej rozumieją konieczność własnej aktywności w szukaniu porad, pracy czy przekwalifikowania. Nie widzą innego wyjścia jak oczekiwanie na pracę pełnoetatową i to w zawodzie, który wykonywali. Osoby bezrobotne, pozostające długo bez pracy, mają zazwyczaj za sobą kilka nieudanych prób znalezienia pracy. Doświadczane niepowodzenia osłabiają poczucie sprawstwa, co może niekiedy doprowadzić do powstania zjawiska wyuczonej bezradności. Przy długotrwałym bezrobociu jednostki często zaprzestają podejmowania starań ukierunkowanych na zdobycie pracy. Osoby bezrobotne przestają wierzyć w efektywność swoich aktualnych działań oraz nie inicjują nowych w celu zdobycia zatrudnienia<sup>2</sup>.

Tabela 5. Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Ryglice, zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tarnowie

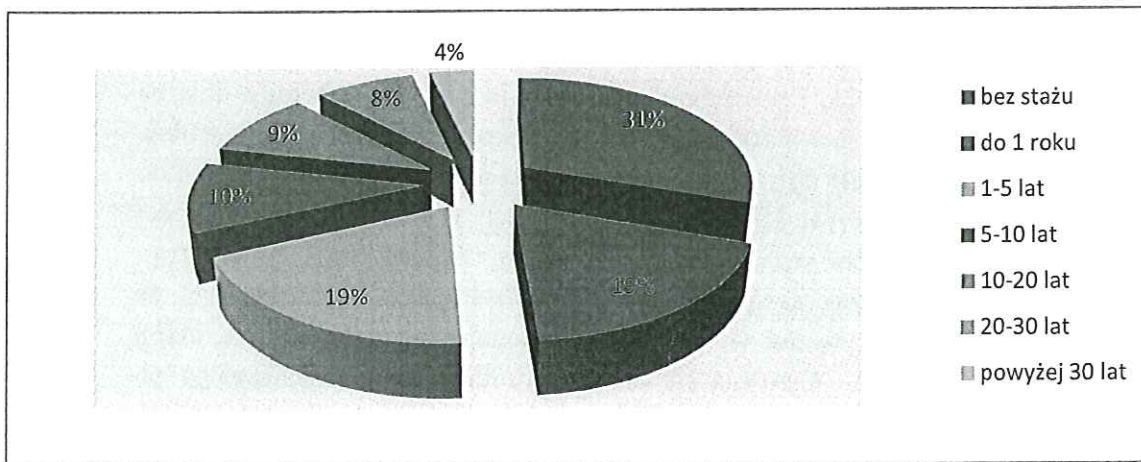
Liczba bezrobotnych (zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tarnowie - stan na koniec 2014 r.)							razem
wiek	18 - 24	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 59	pow. 60 lat	
bezrobotni	157	138	96	75	37	6	509

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w – stan na 31 grudnia 2014 r.

<sup>2</sup> Milenia Jaśkiewicz – doradca metodyczny Radomskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli, "Skutki bezrobocia dla jednostki i rodziny" <http://www.rodon.radom.pl>

## Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

Rysunek 7. Bezrobotni ze względu na staż pracy



Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w – stan na 31 grudnia 2014 r.

Tabela 6. Liczba bezrobotnych ze względu na posiadany staż pracy

Liczba bezrobotnych ze względu na posiadany staż pracy (w latach; stan na koniec 2014 r.)							razem
do 1 roku	1- 5	5-10	10-20	20-30	30 lat i więcej	bez stażu	
94	99	52	48	42	19	155	<b>509</b>

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w – stan na 31 grudnia 2014 r.

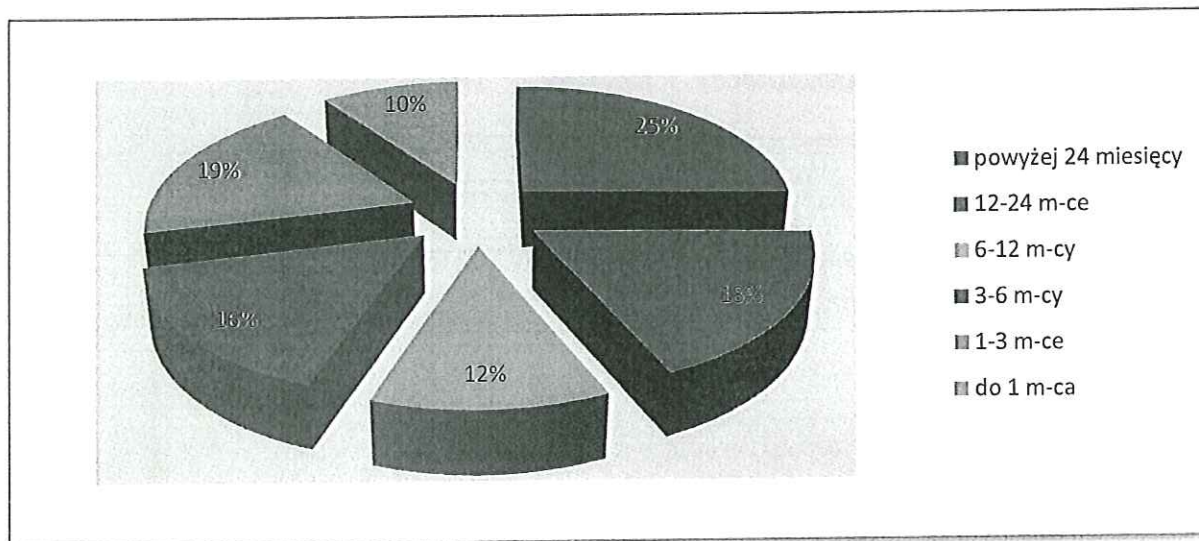
Tabela 7. Czas pozostawania bez pracy

Czas pozostawania bez pracy (w miesiącach)						
Ilość miesięcy	do 1	1-3	3-6	6-12	12-24	pow. 24
Liczba bezrobotnych	50	95	82	60	93	129

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w – stan na 31 grudnia 2014 r.

## Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

Rysunek 8. Bezrobotni ze względu na czas pozostawania bez pracy



Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w – stan na 31 grudnia 2014 r.

Tabela 8. Wskaźnik ilości bezrobotnych w stosunku do ilości mieszkańców gmin sąsiadujących z Gminą Ryglice

Nazwa gminy	Liczba mieszkańców	Stopa bezrobocia (procentowo w stosunku do wszystkich mieszkańców gminy, na podstawie danych PUP w Tarnowie na 2014 r.)
Gromnik	8540 (b.d.)	19,2
Tuchów	17830 (dane na 2010 r.)	19,3
Szerzyny	8303 (dane na rok 2012)	19,9
Skrzyszów	13776 (dane na 2012 r.)	21,4
Ciężkowice	11277 (dane na 2013 r.)	20,1
<b>Ryglice</b>	<b>11994 (dane na 2014 r.)</b>	<b>23,5</b>
Rzepiennik Strzyżewski	6920 (b.d.)	24,5

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w – stan na 31 grudnia 2014 r.

Na tle gmin sąsiadujących z Gminą Ryglice, wskaźnik bezrobocia jest wysoki lub porównywalny. Gmina Ciężkowice, ma najbardziej zbliżoną do Gminy Ryglice, liczbę mieszkańców, natomiast wskaźnik bezrobocia jest niższy o 3,4%.

Ze względu na wykształcenie, najwięcej osób bezrobotnych występuje wśród absolwentów szkół zawodowych (31%), policealnych i średnich zawodowych (25%), gimnazjalnych i niższych (20%). Obowiązek szkolny w Polsce, obejmuje młodzież do 18 roku życia (gimnazjum kończą 16 latkowie), dlatego w ostatniej wymienionej grupie, znajdują się osoby z wykształceniem podstawowym (z poprzednich systemów nauczania, ze szkołami podstawowymi bez gimnazjów), natomiast w niewielkim stopniu są to osoby, które ukończyły gimnazjum w aktualnym systemie nauczania.

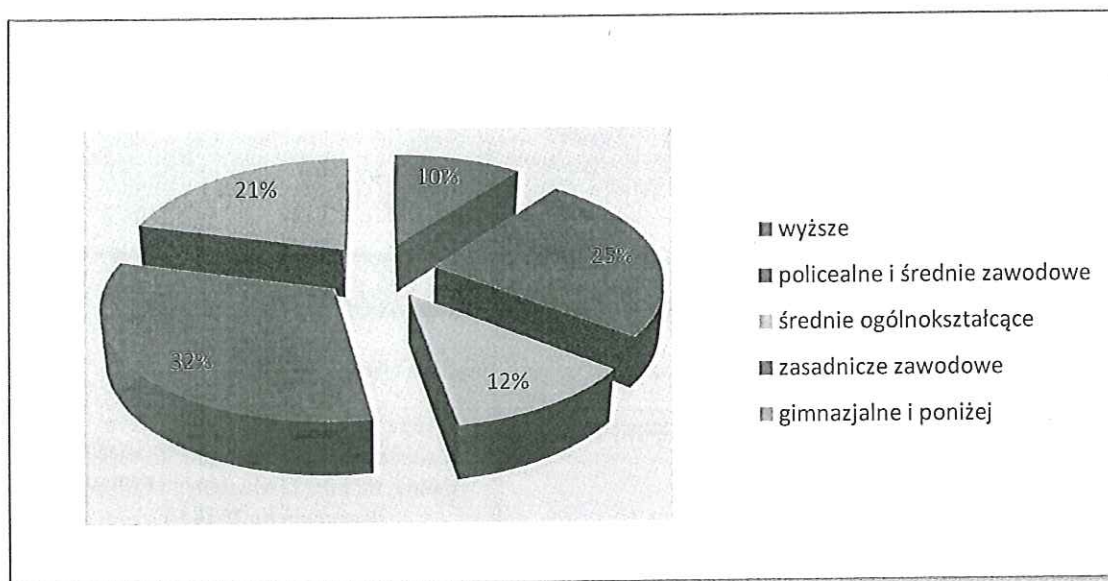
## Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

Tabela 9. Liczba bezrobotnych- struktura ze względu na wykształcenie

Liczba bezrobotnych- struktura ze względu na wykształcenie (stan na koniec 2014 r.)					Razem
Wyższe	policealne i średnie zawodowe	średnie ogólnokształcące	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne i poniżej	
54	127	60	162	106	509

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w – stan na 31 grudnia 2014 r.

Rysunek 9. Struktura bezrobotnych ze względu na wykształcenie



Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w – stan na 31 grudnia 2014 r.

Poniższe tabelle obrazują strukturę bezrobocia gmin całego powiatu tarnowskiego. Na niebiesko wyszczególnione są gminy sąsiadujące z Gminą Ryglice.

Tabela 10. Struktura bezrobocia w gminach powiatu tarnowskiego

Wyszczególnienie	Liczba osób	Wiek w latach					
		18 - 24	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 59	pow. 60 lat
<b>powiat tarnowski + miasto Tarnów</b>	<b>14 955</b>	3 466	4 284	2 800	2 663	1 311	431
Ciężkowice	561	211	156	81	75	26	12
Gromnik	444	159	119	60	67	29	10
Lisia Góra	827	205	239	151	142	70	20
Pleśna	580	155	178	98	89	46	14
Radłów	425	105	112	88	73	31	16

## Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

<u>Ryglice</u>	<u>509</u>	<u>157</u>	<u>138</u>	<u>96</u>	<u>75</u>	<u>37</u>	<u>6</u>
	282	104	84	36	38	17	3
Skrzyszów	644	167	191	105	109	52	20
Tarnów	1 173	239	325	231	239	98	41
Tuchów	932	305	271	143	125	74	14
Wierzchosławice	487	92	150	91	97	49	8
Wietrzychowice	187	78	47	26	24	9	3
Wojnicz	514	138	132	86	107	38	13
Zakliczyn	537	197	160	83	56	23	18
Żabno	1 074	235	310	188	213	92	36
Szerzyny	416	149	134	63	42	24	4
miasto Tarnów	5363	770	1538	1174	1092	596	193

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w – stan na 31 grudnia 2014 r.

Tabela 11. Struktura bezrobotnych w gminach powiatu tarnowskiego wg stażu pracy

	Staż pracy w latach						
	do 1 roku	1- 5	5-10	10-20	20-30	30 lat i więcej	bez stażu
<b>powiat tarnowski + miasto Tarnów</b>	<b>2 626</b>	<b>3 073</b>	<b>1 910</b>	<b>2 094</b>	<b>1 465</b>	<b>488</b>	<b>3 299</b>
Ciężkowice	87	96	56	45	33	9	235
Gromnik	68	89	38	49	30	6	164
Lisia Góra	129	185	115	127	85	21	165
Pleśna	96	132	71	81	57	20	123
Radłów	74	80	67	61	28	10	105
<b>Ryglice</b>	<b>94</b>	<b>99</b>	<b>52</b>	<b>48</b>	<b>42</b>	<b>19</b>	<b>155</b>
Rzepiennik Strzyżewski	53	55	25	22	14	2	111
Skrzyszów	106	135	69	102	78	29	125
Tarnów	218	228	150	194	142	51	190
Tuchów	165	177	96	106	54	20	314
Wierzchosławice	80	94	71	88	51	18	85
Wietrzychowice	33	55	21	19	3	2	54
Wojnicz	94	101	74	64	56	15	110
Zakliczyn	111	103	51	54	35	8	175
Żabno	166	279	150	163	96	30	190
Szerzyny	73	84	34	33	26	10	156
miasto Tarnów	979	1081	770	838	635	218	842

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w – stan na 31 grudnia 2014 r.

## Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

Tabela 12. Struktura bezrobotnych w gminach powiatu tarnowskiego ze względu na wykształcenie

Wykształcenie					
	wyższe	policealne i średnie zawodowe	średnie ogólnokształcące	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne i poniżej
<b>powiat tarnowski + miasto Tarnów</b>	<b>2 197</b>	<b>3 682</b>	<b>1 678</b>	<b>4 557</b>	<b>2 841</b>
Ciężkowice	61	167	62	186	85
Gromnik	53	118	47	139	87
Lisia Góra	104	180	75	281	187
Pleśna	75	142	62	210	91
Radłów	49	89	51	124	112
<b>Ryglice</b>	<b>54</b>	<b>127</b>	<b>60</b>	<b>162</b>	<b>106</b>
Rzepiennik Strzyżewski	34	82	22	94	50
Skrzyszów	88	164	58	201	133
Tarnów	185	295	138	379	176
Tuchów	111	271	102	276	172
Wierzchosławice	71	97	51	173	95
Wietrzychowice	16	31	30	75	35
Wojnicz	82	121	60	154	97
Zakliczyn	54	153	58	201	71
Żabno	116	237	104	390	227
Szerzyny	51	138	33	140	54
miasto Tarnów	993	1270	665	1372	1063

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w – stan na 31 grudnia 2014 r.

Tabela 13. Struktura bezrobotnych ze względu na czas pozostawania bez pracy

Wyszczególnienie	Czas pozostawania bez pracy w miesiącach					
	do 1	1-3	3-6	6-12	12-24	pow. 24
<b>powiat tarnowski + miasto Tarnów</b>	<b>1 768</b>	<b>2 582</b>	<b>2 473</b>	<b>2 275</b>	<b>2 612</b>	<b>3 245</b>
Ciężkowice	112	89	90	65	98	107
Gromnik	50	77	96	50	70	101
Lisia Góra	141	124	124	110	153	175
Pleśna	66	107	81	91	106	129
Radłów	53	121	69	67	59	56
<b>Ryglice</b>	<b>50</b>	<b>95</b>	<b>82</b>	<b>60</b>	<b>93</b>	<b>129</b>
Rzepiennik Strzyżewski	25	54	44	37	42	80
Skrzyszów	61	132	103	114	112	122
Tarnów	180	199	194	171	201	228

## Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

Tuchów	101	187	170	137	154	183
Wierzchosławice	80	87	90	64	74	92
Wietrzychowice	15	33	35	26	34	44
Wojnicz	61	97	80	92	103	81
Zakliczyn	42	61	117	66	126	125
Żabno	145	188	193	161	174	213
Szerzyny	49	82	83	58	60	84
miasto Tarnów	537	849	822	906	953	1296

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w – stan na 31 grudnia 2014 r.

### 2.2.3. Oświata

W zakresie pomocy społecznej niesiona jest pomoc uczniom bez zabezpieczenia społecznego. Organizowane jest dożywianie uczniów z rodzin o trudnej sytuacji materialnej czy rodzinnej, udzielana jest pomoc materialna, a także przeprowadzane są wspólne wywiady środowiskowe, narady, konsultacje w zakresie pomocy dla dzieci i młodzieży oraz rodzin. Wszystkie szkoły wymieniają się informacjami z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej na temat potrzeb dzieci z rodzin ubogich, patologicznych oraz rozpatrywane są możliwości udzielania stosowanej pomocy.

Wszystkie szkoły prowadzą dożywianie dzieci. Bardzo sprawnie funkcjonują stołówki w 4 szkołach, gdzie podawane są obiady. W dwóch szkołach dożywianie odbywa się na zasadzie dowozu obiadów ze stołówek. Dożywianie dzieci i młodzieży z rodzin ubogich czy z rodzin dysfunkcyjnych organizowane jest i płacone przez GOPS. Łącznie z bezpłatnych posiłków korzysta 354 dzieci.

Tabela 14. Dożywianie dzieci w latach 2012-2014

Liczba osób dożywianych	Lata		
	2012	2013	2014
	341	351	354

Źródło: dane własne GOPS w Ryglicach

W Gminie Ryglice działają placówki oświatowe, do których należą przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja oraz Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Ryglicach. Dane na temat tych placówek oraz liczby dzieci z nich korzystających zawarto w poniższych tabelach.

Tabela 15. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na koniec 2014 r.

Lp.	Nazwa placówki	Liczba dzieci
1.	Oddział przedszkolny w Zalasowej	66
2.	Oddział przedszkolny w Joninach	17
3.	Oddział przedszkolny w Lubczy	27
4.	Oddział przedszkolny w Kowalowej	28
5.	Oddział przedszkolny w Woli Lubeckiej	11

## Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

6.	Przedszkole w Ryglicach	98
7.	Przedszkole w Zalasowej	49
8.	Punkt Przedszkolny Lubcza	24
<b>Razem</b>		<b>320</b>

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Ryglicach

Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym wzrosła z 230 w roku 2008 do 320 w roku 2015.

Tabela 16. Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół na terenie Gminy (stan na 1 września 2014)

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba uczniów		
		2012/2013	2013/2014	2014/2015
1.	Szkoła Podstawowa w Ryglicach	199	188	201
2.	Szkoła Podstawowa w Zalasowej	230	228	233
3.	Szkoła Podstawowa w Lubczy	182	162	169
4.	Szkoła Podstawowa w Woli Lubeckiej	76	68	54
5.	Szkoła Podstawowa w Kowalowej	76	69	71
6.	Szkoła Podstawowa w Joninach	56	58	49
7.	Szkoła Podstawowa w Bistuszowej	80	90	99
<b>Razem:</b>		<b>899</b>	<b>863</b>	<b>876</b>
1.	Gimnazjum w Ryglicach	215	191	185
2.	Gimnazjum w Zalasowej	124	117	117
3.	Gimnazjum w Lubczy	134	133	129
<b>Razem:</b>		<b>473</b>	<b>441</b>	<b>431</b>
<b>Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Ryglicach</b>		<b>286</b>	<b>298</b>	<b>275</b>
<b>OGÓŁEM</b>		<b>1658</b>	<b>1602</b>	<b>1582</b>

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Ryglicach

W placówkach oświatowych zatrudniona jest kadra pedagogiczna w liczbie **183 etatów**.

Tabela 17. Kadra pedagogiczna placówek oświatowych (stan na 1 września 2014)

Lp.	Nazwa placówki oświatowej	Kadra pedagogiczna (liczba etatów)
1.	Szkoła Podstawowa w Ryglicach	19,36
2.	Szkoła Podstawowa w Zalasowej i Gimnazjum w Zalasowej	33,97
3.	Szkoła Podstawowa w Lubczy i Gimnazjum w Lubczy	29,09
4.	Szkoła Podstawowa w Joninach	8,27
5.	Szkoła Podstawowa w Kowalowej	10,99
6.	Szkoła Podstawowa w Woli Lubeckiej	8,42
7.	Gimnazjum w Ryglicach	18,30
8.	Przedszkole w Ryglicach	6,44
9.	Oddział przedszkolny w Zalasowej	3,0
10.	Przedszkole w Zalasowej	4,0
11.	Oddział przedszkolny w Lubczy	2,0
12.	Oddział przedszkolny w Joninach	1,0
13.	Oddział przedszkolny w Kowalowej	1,0
14.	Oddział przedszkolny w Woli Lubeckiej	1,0

## Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

15.	Punkt Przedszkolny w Woli Lubeckiej	1,0
16.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Bistuszowej	13,62
17.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Ryglicach	22,56
<b>Razem</b>		<b>183,02</b>

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Ryglicach

Na bieżąco realizowana jest współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną. Przeprowadzane są badania psychologiczne i pedagogiczne określające sposób kształcenia dzieci, co w efekcie skutkuje dostosowaniem wymagań edukacyjnych do możliwości dziecka oraz organizowaniem pomocy dla dzieci o specyficznych wymaganiach edukacyjnych. Organizowane są konsultacje z psychologiem nauczycieli i rodziców w sprawach wychowawczych. Prowadzone są również szkolenia, spotkania z psychologiem w szkole i grupami klasowymi.

Większość szkół współpracuje z kuratorami sądowymi. Instytucje te wymieniają się informacjami na temat sytuacji dzieci z rodzin objętych opieką kuratora, wspólnie poszukują możliwości pomocy i rozwiązania problemów, rozważają przyczyny wejścia dzieci w konflikt z prawem. Dzięki takiej współpracy rozwiązywane są problemy rodzin niewydolnych wychowawczo i patologicznych.

W 5 szkołach tj. w Lubczy, Kowalowej, Ryglicach, Zalasowej, Bistuszowej funkcjonują świetlice, w których uczniowie mogą otrzymać pomoc w nauce oraz spędzić wolny czas. W ramach zajęć dodatkowych organizowane są w szkołach zajęcia wyrównawcze, a także koła zainteresowań.

W ramach programów profilaktycznych szkoły prowadzą profilaktykę pierwszorzędowną, organizowane są pogadanki, spotkania edukacyjne z rodzicami i młodzieżą, lekcje wychowawcze, spotkania psychoedukacyjne, które mają na celu ukazywać skutki zdrowotne i społeczne stosowania używek.

Profilaktyka przemocy i agresji również traktowana jest jako pierwszorzędowna. W ramach niej kształtowane mają być umiejętności pokojowego rozwiązywania konfliktów (reagowanie asertywne) przy wykorzystaniu aktywizujących metod w procesie rozwiązywania konfliktów. Analizowane są również przyczyny i skutki agresji. Ponadto realizowane są spektakle profilaktyczne oraz zajęcia warsztatowe mające na celu przybliżenie uczniom podstawowych informacji na temat agresji, jej przejawów i przyczyn.

W zakresie innych działań profilaktycznych szkoły realizują programy propagowania prowadzenia zdrowego trybu życia, zdrowia fizycznego/gimnastyka korekcyjno-kompensacyjna/.Realizują też zajęcia, które mają na celu budowanie zasad zdrowego stylu życia wolnego od agresji. Pedagodzy szkolni objęli opieką uczniów mających problemy w nauce i zachowaniu. Należy tu wymienić również dysleksję, trudności adaptacyjne i emocjonalne, wagary agresję, nadpobudliwość oraz problemy zgłaszane przez nauczycieli lub uczniów w zależności od pojawiających się problemowych sytuacji.

Badaniu logopedycznemu poddawane są dzieci z wadami wymowy i innymi zauważalnymi wadami. Prowadzone jest również gimnastyka korekcyjna. W większości szkół zatrudniony jest pedagog, w części szkół zatrudniona jest pielęgniarka.

Niektóre szkoły realizują także specjalne programy profilaktyczno-naprawcze typu zdrowy styl życia, zapobieganie wagarom, dotyczące higieny oraz kultury słowa w szerokim rozumieniu. Niektóre szkoły przygotowują również uczniów do prac w wolontariacie. Dla

uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi szkoły prowadzą zajęcia logopedyczne. Szkoły prowadzą zajęcia kształtujące postawy charytatywne. Organizowana jest samopomoc koleżeńska.

We wszystkich szkołach prowadzone są badania służące diagnozowaniu środowiska szkolnego. Ostatnie badania dotyczyły określenia bezpieczeństwa ucznia w szkole i w najbliższym otoczeniu, relacji z nauczycielami, problemów wychowawczych, materialnych, zagrożenia wynikającego z agresji wśród młodzieży, brania różnego rodzaju używek oraz rosnących oczekiwań rodziców wobec szkoły. Wyniki tych badań pozwoliły określić ogólną sytuację dzieci w szkole z uwzględnieniem stopnia bezpieczeństwa, ewentualnych zagrożeń oraz atmosfery panującej w szkole, odczuwalnej przez uczniów.

Badania nie ujawniły występowania na szerszą skalę zjawisk patologicznych, ujawniły natomiast istnienie takich niebezpiecznych zjawisk jak: spożywanie alkoholu, palenie papierosów oraz zwróciły uwagę na stan zagrożenia agresją, nietolerancją, braku szacunku dla starszych.

W związku z uzyskanymi wynikami badań podjęto następujące działania: w ramach szkolnych programów profilaktycznych wprowadzono do realizacji kwestie i problemy, które młodzież sygnalizowała jako ważne dla niej, przeprowadzono pogadanki, spotkania z nauczycielami, z rodzicami, dokonano też odwiedzin w domach ucznia. Prowadzony jest program profilaktyczny „Zachowaj trzeźwy umysł, „Trzymaj formę”, „Nie pal przy mnie proszę”, Uwaga ! Uzależnienia!, Nie palę bo....”

W celu zmniejszenia nasilania się oraz eliminowania na terenie szkoły zachowań o cechach patologii społecznej, nauczyciele przeprowadzają rozmowy z rodzicami i uczniami. Ustalane są wspólne działania oraz monitorowane zachowania.

#### 2.2.4. *Kultura*

Instytucjami kultury w Gminie Ryglice są: Gminna Biblioteka Publiczna w Ryglicach i jej filie w Zalasowej i Lubczy oraz Ośrodek Kultury w Ryglicach z filiami w Zalasowej i Lubczy. Instytucje te zajmują się przygotowaniem społeczności lokalnej do aktywnego uczestnictwa w kulturze oraz współtworzenia tych wartości. Cel ten jest realizowany m.in. poprzez: rozpoznawanie i rozbudzanie zainteresowań kulturalnych oraz popularyzowanie czytelnictwa, tworzenie warunków do rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego, a także upowszechnianie wiedzy na temat folkloru i zainteresowanie sztuką rękodzieła ludowego i artystycznego.

Działalność w w/w instytucjach kultury obejmuje organizowanie różnego rodzaju imprez, m.in.: koncerty, spektakle, wystawy, wernisaże, spotkania, warsztaty, konkursy, imprezy plenerowe, koła zainteresowań, kluby czytelników czy miłośników poezji, akcji artystycznych, zajęć dla dzieci i młodzieży oraz seniorów, szkoleń.

Ośrodek Kultury wydaje Informator Ryglicki, pt. „W Paśmie Brzanki”, natomiast Stowarzyszenie Zalasowian biuletyn o nazwie „W Naszej Zalasowej”.

Wśród podejmowanych przedsięwzięć przez Ośrodek Kultury na szczególną uwagę zasługują: imprezy rekreacyjne i plenerowe (np. *Spotkania Jaselkowo Kołędnicze; Święty Walenty – Tradycje Lubeckie*; *Ryglicka Parada Orkiestr Dętych; Koncert Finałowy Piosenki Religijnej; Sobótkowe Święto Młodości; Dożynki Gminne; Festiwal Kultury Pogórzańskiej*);

## Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

wernisaże i wystawy (np. Wystawa Pokonkursowa Masek Karnawałowych; Wystawa Pokonkursowa „Na Pisanke Ludową i Plastykę Obrzędową”; Wystawa i kiermasz ozdób świątecznych (wielkanocnych); konkursy (np. Gminny Konkurs „Maska Karnawałowa”; Gminny Konkurs „Na pisanke ludową i plastykę obrzędową”; Regionalny Konkurs Piosenki Religijnej; Ryglicka Parada Orkiestr Dętych „O Puchar Burmistrza Ryglic”; Festiwal Kultury Pogórzańskiej - konkurs „O Złotą Podkowę Pogórza”).

Przy Ośrodku Kultury w Ryglicach działają różnorodne zespoły i grupy, które odnoszą sukcesy na festiwalach i przeglądach w powiecie, województwie oraz w skali kraju .

Tabela 18. Zestawienie zespołów, grup oraz twórców lokalnych

DZIAŁAJĄCYCH W OŚRODKU KULTURY W RYGLICACH	DZIAŁAJĄCYCH W OŚRODKU KULTURY W RYGLICACH FILIA W ZALASOWEJ	DZIAŁAJĄCYCH W OŚRODKU KULTURY W RYGLICACH FILIA W LUBCZY
Ognisko muzyczne: * nauka gry na gitarze; * nauka gry na skrzypcach ; * nauka gry na keyboard i pianino	Młodzieżowa Orkiestra Dęta	Zespół taneczny „AMAZING”
Grupy taneczne: * Grupa rytmiczna „Dzieciaki rozrabiaki” ; * Grupa T.N.T”; * Grupa Eliksir”; * Grupa „Hipnoza”	Szkołka dla instrumentalistów	Zespół taneczny „PERFECT”
Grupa teatralna	Mała Kapela ludowa „Zalasowioki”	Dziecięca grupa kolędnicza „Mali Kolędnicy”
Kurs tańca	Mała grupa kolędnicza :Zalasowioki”	Dorośla grupa kolędnicza „Lubcoki”
Aerobik	Kobieca grupa śpiewacza „Zza lasu”	Grupa twórczyni rękodzieła artystycznego
Koło fotograficzne „Fotoaktywni”	Męska grupa śpiewacza „Zalasowioki”	Aerobik
Kółko dziennikarskie	Kapela ludowa „Zalasowanie”	Kółko plastyczne
Koło tworzenia stron www	Zespół folklorystyczny „Zalasowanie”	Kółko teatralne grupa najmłodsza
Zespół wokalny	Koło Rękodzieła Artystycznego	Grupa teatralna „Misterium Krzyża”
Zespół gitarowy	Fitnessu	Dziecięca grupa teatralna
Zespół rockowy „Orion”	Grupa muzyczna (nauka gry na instrumentach)	Rękodzieło artystyczne – 15 twórców ludowych z Lubczy
Zespół ludowy „W Kuźni u Kowala”	Grupa taneczna (balet, rytmika)	
Rękodzieło artystyczne – 7 twórców ludowych z Ryglic	Rękodzieło artystyczne – 37 twórców ludowych z Zalasowej	

Źródło: dane własne Ośrodka Kultury w Ryglicach

Tabela 19. Ważniejsze osiągnięcia ośrodka kultury

Określenie imprezy	Nagrody
Przeгляд widowisk kolędniczych w Kolbuszowej	Nagroda główna „Złoty Turoń” - Grupa Kolędnicza „Lubcoki” z Ośrodka Kultury Filia w Lubczy II miejsce: „Mali Kolędnicy” z Ośrodka Kultury Filia w Lubczy
Małopolski Przeгляд Grup Kolędniczych „O Lipnicką Gwiazdę” w Lipnicy Murowanej:	II miejsce: Grupa Kolędnicza „Lubcoki” z Ośrodka Kultury Filia w Lubczy II miejsce: Grupa Kolędnicza „Zalasowioki” z Ośrodka Kultury Filia w Zalasowej Wyróżnienie „Mali Kolędnicy” z Ośrodka Kultury Filia w Lubczy
Ogólnopolski Konkurs Grup Kolędniczych w Bukowinie	III miejsce: Grupa Kolędnicza „Zalasowioki” z Ośrodka Kultury Filia w Zalasowej

## Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

Tatrzańskiej	Wyróżnienie: Grupa Kolędnicza „Lubcoki” z Ośrodka Kultury Filia w Lubczy
Ogólnopolskie Konfrontacje Kapel Ludowych i Zespołów Śpiewaczych w Dębicy	II miejsce: Zespół Ludowy „Zalasowanie” z Ośrodka Kultury Filia w Zalasowej
Przeгляд Zespołów Regionalnych, Kapel, Instrumentalistów, Grup Śpiewaczych i Śpiewaków Ludowych „Krakowski Wianek” – Szczurowa:	II miejsce: Gerard Kula Wyróżnienie: Kapela Ludowa „Zalasowioki”, męska grupa śpiewacza „Zalasowanie”, kobieca grupa śpiewacza „Zza Lasu”. z Ośrodka Kultury Filia w Zalasowej
Przeгляд Dziecięcych Zespołów Folklorystycznych Regionu Krakowskiego „Krakowiaczek” w Łoniowej	Wyróżnienie – Dziecięca Kapela „Zalasowioki” z Ośrodka Kultury Filia w Zalasowej
Małopolski Festiwal Orkiestr Dętych „Echo trombity” w Nowym Sączu	III miejsce: Młodzieżowa Orkiestra Dęta z Ośrodka Kultury Filia w Zalasowej
Regionalny Konkurs „Na Pisanke Ludową i Plastykę Obrzędową związaną z okresem Wielkanocy” – Tarnów	W KATEGORII : STOISKO WIELKANOCNE I miejsce: Ośrodek Kultury w Ryglicach W KATEGORII : PISANKA TRADYCYJNA – DOROŚLI TWÓRCY LUDOWI I miejsce: Kinga ŚWIĘCH z Zalasowej II miejsce: Zofia KOSOWSKA z Zalasowej, Krystyna WENC - SZATKO z Zalasowej III miejsce: Justyna HELIZANOWICZ z Zalasowej, Jadwiga NOCEK z Ryglic, Alicja FIJOLEK z Lubczy WYRÓŻNIENIA: Karolina MADEL z Zalasowej W KATEGORII : PISANKA WSPÓLCZESNA – DOROŚLI TWÓRCY LUDOWI II miejsce: Monika BIELIŃSKA z Zalasowej, Wanda OLSZÓWKA z Zalasowej III miejsce: Halina JANUŚ z Zalasowej W KATEGORII : PISANKA TRADYCYJNA I WSPÓLCZESNA - DOROŚLI TWÓRCY LUDOWI I miejsce: Dorota FIDOWICZ z Ryglic, Agnieszka SZYNAL z Kowalowej III miejsce: Magdalena ZABAWA z Zalasowej W KATEGORII : PISANKA TRADYCYJNA, PISANKA WSPÓLCZESNA I PLASTYKA OBRZĘDOWA - DOROŚLI TWÓRCY LUDOWI I miejsce: Stefania FIDOWICZ z Ryglic III miejsce: Maria OLSZEWSKA z Zalasowej W KATEGORII : PISANKA TRADYCYJNA I PLASTYKA OBRZĘDOWA - DOROŚLI TWÓRCY LUDOWI I miejsce: Krystyna PIĄTEK z Ryglic, Dorota KISIEL – SZYNAL z Kowalowej II miejsce: Agnieszka MAZIARKA z Lubczy W KATEGORII : PISANKA WSPÓLCZESNA I PLASTYKA OBRZĘDOWA - DOROŚLI TWÓRCY LUDOWI III miejsce: Stanisława USSARZ z Zalasowej, Natalia ZABAWA z Zalasowej W KATEGORII : PLASTYKA OBRZĘDOWA – DOROŚLI TWÓRCY LUDOWI II miejsce: Izabela SEPEK z Zalasowej Wyróżnienie: Małgorzata MATUG z Zalasowej, Anna STOCH z Zalasowej W KATEGORII : PISANKA TRADYCYJNA – DZIECI I miejsce: Aleksandra MAZIARKA z Lubczy, Bartłomiej GILSKI z Lubczy

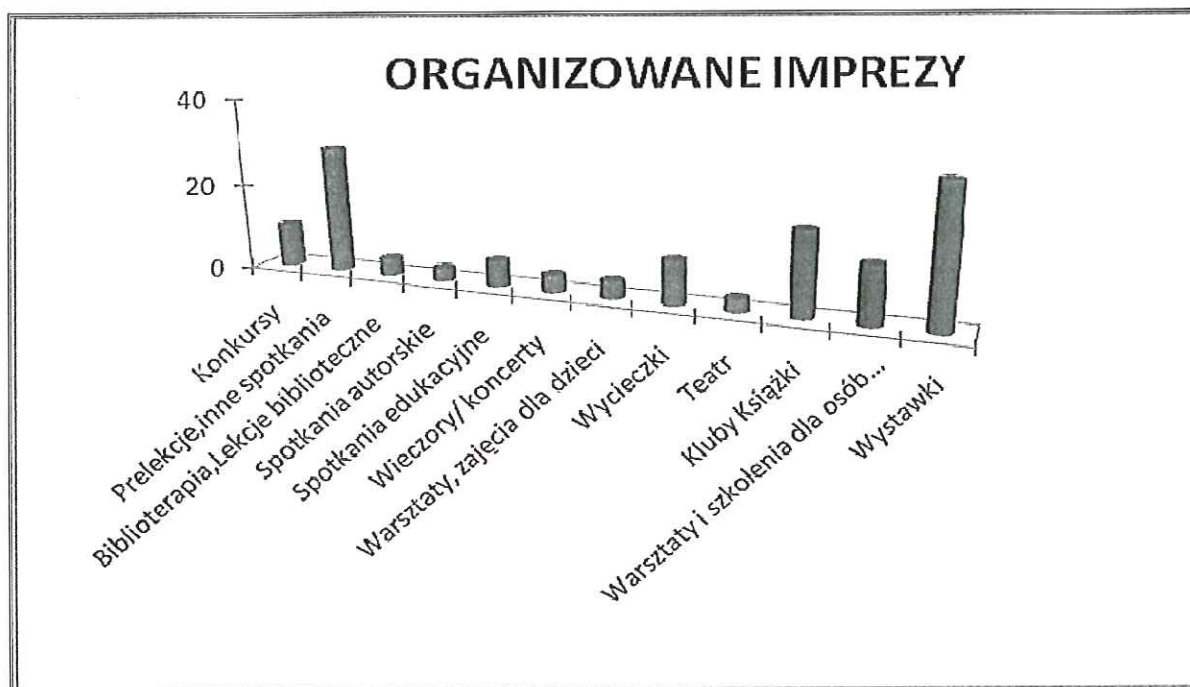
## Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

	<p>II miejsce: Patrycja PAPUGA z Zalasowej, Natalia LEBRYK z Zalasowej, Wiktoria KRAMARCZYK z Kowalowej, Michał GALUS z Woli Lubeckiej, Magdalena NIEMIEC z Lubczy, Marcin HELIZANOWICZ z Zalasowej</p> <p>III miejsce: Agnieszka GILSKA z Lubczy, Kacper MARCINEK z Ryglic</p> <p>Wyróżnienie: Justyna BURZA z Zalasowej, Natalia OLEŚ z Kowalowej</p> <p>W KATEGORII : PISANKA WSPÓLCZESNA – DZIECI</p> <p>Wyróżnienie: Kacper KOCIOLEK z Lubczy, Bartłomiej KOCIOLEK z Lubczy, Kacper SKOWRON z Lubczy</p> <p>W KATEGORII : PISANKA TRADYCYJNA – MŁODZIEŻ</p> <p>Wyróżnienie: Gabriela KULIK z Ryglic, Norbert LISAK z Ryglic, Mariusz PIĄTEK z Ryglic</p> <p>Adrian HERETYK z Lubczy</p> <p>W KATEGORII : PISANKA TRADYCYJNA I PLASTYKA OBRZĘDOWA – MŁODZIEŻ</p> <p>Wyróżnienie: Kinga SIKORA z Kowalowej, Dominika SKOWRON z Lubczy, Dominika KISIEL z Kowalowej, Jakub PYZNARSKI z Lubczy</p> <p>W KATEGORII : STÓL WIELKANOCNY I miejsce: Koło Rękodziela Artystycznego z Zalasowej</p>
--	--

Źródło: dane własne Ośrodka Kultury w Ryglicach

Działalność kulturalną w gminie prowadzi również Gminna Biblioteka Publiczna w Ryglicach i jej dwie filie. Oprócz podstawowej działalności do której należy gromadzenie i opracowywanie materiałów bibliotecznych organizowane są różnorodne działania edukacyjne dla wszystkich grup wiekowych.

Rysunek 10. Przedstawienie w formie graficznej imprez organizowanych przez bibliotekę w 2014 r.



Źródło: dane własne GBP w Ryglicach

Biblioteki dysponują księgozbiorem o wartości 385 519 zł oraz 49 274 szt. książek - na koniec 2014 r. Co roku w bibliotece rejestruje się ok. 1900 osób.

## Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

Tabela 20. Zarejestrowani czytelnicy w roku 2014 wg poszczególnych grup wiekowych

Biblioteka /miejsowość	Do lat 5	6-12	13-15	16-19	20-24	25-44	45-60	Powyżej 60	Razem	%
Ryglice	7	160	95	141	107	227	125	58	920	47
Lubcza	11	106	63	68	51	92	66	24	481	25
Zalasowa	13	117	67	72	48	127	53	40	537	28
<b>Razem</b>	<b>31</b>	<b>383</b>	<b>225</b>	<b>281</b>	<b>206</b>	<b>446</b>	<b>244</b>	<b>122</b>	<b>1938</b>	<b>100</b>
%	1,6	19,8	11,6	14,5	10,6	23	12,6	6,3	100	x

Źródło: dane własne GBP w Ryglicach

Ponadto przy bibliotekach działa : Klub Miłośników Poezji i Dyskusyjny Klub Książki w Zalasowej; Klub Miłośników Książki w Lubczy oraz Klub Czytelnika w Ryglicach.

### 2.2.5. Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

Od kilku lat mieszkańcy naszej gminy mają możliwość korzystania z Lokalnego Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w Ryglicach, który przyjmuje osoby bezrobotne kilka godzin w tygodniu przez jeden dzień. Dla wielu osób zgłaszających się do tego punktu jest to oszczędność czasu i pieniędzy na dojazdy do Tarnowa.

### 2.2.6. Zdrowie

Na terenie Gminy Ryglice podmiotami zajmującymi się sprawami zdrowia zajmują się następujące podmioty.

Tabela 21. Kadra medyczna oraz podmioty prowadzące usługi medyczne dane na koniec 2014r.

Nazwa podmiotu	Adres podmiotu	lekarze	pielęgniarki
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Broniek i Setkiewicz	33-160 Ryglice, ul. Tarnowska 21	1. Lek rodzinny sepc pediastra, 2. Lekarz rodzinny Spec chorób wewnętrznych	4 + położna
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Berger i Sajdak	33-159 Zalasowa, ul. Św. Walentego 9	1. Lekarz rodzinny, spec. internista 2. Lekarz rodzinny spec. pediastra, spec chirurgia dziecięca 3. Lekarz rodzinny spec. med sportowa	3 + 2 na umowie-zlecenie + 2 pielęgniarki środowiskowe
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Berger i Sajdak	33-162 Lubcza 451		
Gabinet Stomatologiczny Lekarza Stomatologii LUCYNA KOCOŁ	ul. Św. Walentego 9 33-159 Zalasowa	Lekarz stomatolog	Pomoc stomatologiczna
Indywidualna praktyka lekarska Gabinet dentystryczny KLAUDYNA STĘPIEŃ	Lubcza 451 33-162 Lubcza	Lekarz stomatolog	Pomoc stomatologiczna
Gabinet Stomatologiczny Grzegorz Nadolny Poradnia	33-160 Ryglice ul. Tarnowska 21	2 Lekarzy stomatologów	Pomoc stomatologiczna

## Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

Stomatologiczna w Ryglicach			
NZOZ "PALMED" Centrum Opiekuńczo-Lecznicze S.C.	33-162 Lubcza 460	Ambulatoryjna: 1. fizjoterapeuta	Nie dotyczy
NZOZ SOL-MED Anna Solarz	33-159 Zalasowa, ul. Św. Walentego 1	Ambulatoryjna: 2. fizjoterapeutów	Nie dotyczy
Studio masażu i Fizykoterapii Agnieszka Baszczewska	33-160 Ryglice, ul. Rynek14	Ambulatoryjna: 1. fizjoterapeuta	Nie dotyczy
Gabinet Bioterapeutyczny „IMMUTERAP” Wantuch Krzysztof	33-160 Ryglice, ul. Tarnowska 46	bioterapeuta	

Źródło: Dane własne Urzędu Miejskiego w Ryglicach

**2.2.7. Rekreacja i sport**

Wydatki w 2014 r. związane z realizacją zadań zleconych przez Gminę Ryglice, na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów działających w dziedzinie pożytku publicznego, wynosiły 115 000 zł i obejmowały 2 zadania (oba dotyczyły zadań sportowych).

Tabela 22. Wydatki na kluby sportowe w Gminie Ryglice (lata 2012 - 2014)

WYDATKI NA KLUBY SPORTOWE			
Nazwa klubu	Dotacja w latach ( w zł)		
	2012	2013	2014
Klub Sportowy "KS Ryglice"	120 000	58 000	62 000
Miejski Klub Sportowy "MKS Ryglice"	-	50 000	53 000
<b>Razem</b>	<b>120 000</b>	<b>108 000</b>	<b>115 000</b>

Źródło: Dane własne Urzędu Miejskiego w Ryglicach

W całej gminie znajduje się 25 obiektów sportowych. Najwięcej zlokalizowanych jest w Ryglicach (6), następnie w Zalasowej, Lubczy, Kowalowej i Joninach po 4 i w Woli Lubeckiej 3.

Tabela 23. Obiekty sportowe w Gminie Ryglice

Nazwa obiektu sportowego	Miejscowość						Razem
	Ryglice	Zalasowa	Lubcza	Wola Lubecka	Kowalowa	Joniny	
Sala gimnastyczna	1	2	1	1	1	1	7
sala do ćwiczeń korekcyjnych	1	0	1	1	0	0	3
boiska sportowe	1	1	1	1	1 Orlik	2	7
mini boiska sportowe	0	0	0	0	0	0	0
kort tenisowy	1	1	0	0	0	0	2

## Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

bieżnia	1	0	1	0	1	0	3
rowerowy tor przeszkód (ruchomy)	0	0	0	0	0	1	1
siłownia	1	0	0	0	0	0	1
Bulodrom	0	0	0	0	1	0	1
<b>Razem</b>	<b>6</b>	<b>4</b>	<b>4</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>4</b>	<b>25</b>

Źródło: Dane własne Urzędu Miejskiego w Ryglicach

**2.2.8. Działalność gospodarcza**

Liczba przedsiębiorców w Gminie Ryglice, zarejestrowanych w Ewidencji Działalności Gospodarczej w ostatnich trzech latach ma tendencję wzrostową, a mianowicie w roku 2012 było zarejestrowanych 449 podmiotów, w 2013 r.- 461 podmiotów, a w 2014 r. już 479 podmiotów.

Na terenie Gminy Ryglice są rejestrowane firmy wg niżej podanego opisu kodu Polskiej Klasyfikacji Działalności:

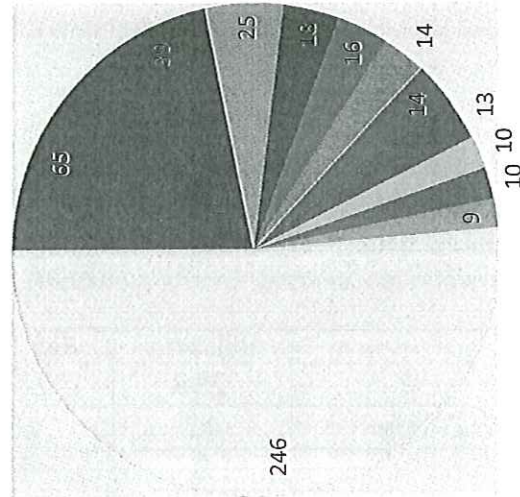
Tabela 24. Podmioty wg PKD

Opis kodu	Liczba podmiotów
Produkcja pozostałych wyrobów z drewna; produkcja wyrobów z korka, słomy i materiałów używanych do wypalania	65
Transport drogowy towarów	39
Produkcja wyrobów tartacznych	25
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	18
Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych z wyłączeniem motocykli	16
Wykonywanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych	14
tynkowanie	14
Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	13
Wykonywanie instalacji wodno kanalizacyjnych, gaz i co	10
Rozbiórka i burzenie obiektów budowlanych	10
Działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych	9
Pozostała działalność	246
<b>Razem</b>	<b>479</b>

Źródło: Dane własne Urzędu Miejskiego w Ryglicach

Rysunek 11. Struktura przedsiębiorstw w Gminie Ryglice, wg kodów PKD

- 1. Produkcja pozostałych wyrobów z drewna; produkcja wyrobów z korka, słomy i materiałów używanych do wypalania
- 2. Transport drogowy towarów
- 3. Produkcja wyrobów tartacznych
- 4. Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych
- 5. Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych z wyłączeniem motocykli
- 6. Wykonywanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych
- 7. tynkowanie
- 8. Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych
- 9. Wykonywanie instalacji wodno kanalizacyjnych, gaz i co
- 10. Rozbiórka i burzenie obiektów budowlanych
- 11. Działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych
- 12. Pozostała działalność



Źródło: dane własne Urzędu Miejskiego w Ryglicach

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

Jak wynika z powyższej tabeli i wykresu, najwięcej podmiotów gospodarczych, działa w sektorze przetwórstwa drewna (106 podmiotów), co stanowi 22% wszystkich rodzajów działalności. Równie istotnym sektorem działalności gospodarczej jest branża budowlana, w której działa 70 podmiotów (z uwzględnieniem budowy instalacji wewnętrznych). Obie te branże stanowią ponad 40% wszystkich rodzajów działalności gospodarczej, funkcjonujących na terenie gminy. Znaczącym rodzajem działalności jest transport drogowy towarów (39 podmiotów) oraz naprawa pojazdów samochodowych (16 podmiotów). Pozostałe podmioty (246), funkcjonują w Gminie Ryglice, w ilości mniejszej niż 8 firm.

**2.2.9.Policja**

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy czuwają policjanci Komisariatu Policji w Tuchowie, a w Ryglicach znajduje się siedziba rewiru dzielnicowych.

Tabela 25.Zagrożenia na terenie Gminy Ryglice w okresie 2012-2014

Rodzaj zagrożenia	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014
Interwencje policji łącznie	236	284	<b>320</b>
Interwencje dot. przemocy w rodzinie	12	18	<b>23</b>
Rozboje	0	1	<b>0</b>
Włamania do domów, garaży, pojazdów	1	11	<b>7</b>
Pobicia ( co najmniej 2 osoby na 1)	2	0	<b>1</b>
Kradzieże mienia	6	4	<b>14</b>
Uszkodzenie mienia	2	2	<b>2</b>
Uszkodzenie ciała ( 1 osoba na 1)	5	3	<b>8</b>
Zatrzymanych nietrzeźwych kierujących	24	18	<b>23</b>
Wypadki drogowe	8	11	<b>8</b>
W tym zabitych/ rannych	1/10	0/13	<b>0/10</b>
Kolizje drogowe	20	30	<b>21</b>
Zatrzymanych do wytrzeźwienia	18	14	<b>17</b>

Źródło: dane własne Komisariatu Policji w Tuchowie

Opisane powyżej zdarzenia przestępcze są to zdarzenia z kategorii podstawowej i następuje niewielki ich wzrost. Natomiast nasilają się w ostatnim okresie zgłoszenia dot. oszustw dokonywanych w sieci komputerowej szczególnie przy zakupie towarów głównie w niskich kwotach.

**2.2.10.Organizacje pozarządowe**

Kapitał społeczny Gminy Ryglice jest bardzo duży o czym świadczą liczne organizacje pozarządowe działające na rzecz społeczności gminy.

Tabela 26.Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Ryglice

Nazwa	Krótką charakterystyka
Klub Sportowy Zalasowa	kultura fizyczna
Ludowy Klub Sportowy Lubcza	j.w.
Klub Sportowy „KS RYGLICE”	j.w

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

Ludowy Klub Sportowy "Wola Lubecka"	kultura fizyczna
Miejski Klub Sportowy Ryglice	j.w
Stowarzyszenie Rozwoju Gminy i Wspierania Przedsiębiorczości Rolnej w Ryglicach	rolnictwo
Stowarzyszenie „Zalasowian”	wszechstronny rozwój wsi Zalasowa
Stowarzyszenie Bistuszwian i Uniszowian	wszechstronny rozwój Bistuszwowej i Uniszowej
Stowarzyszenie „Nasze Miasto Ryglice”	Wszechstronny rozwój miasta Ryglice i gminy
Koło Gospodyń Wiejskich	Kultywowanie tradycji
Ochotnicza Straż Pożarna	Ochrona przeciwpożarowa
Ochotnicza Straż Pożarna	j.w
Ochotnicza Straż Pożarna	j.w
Ochotnicza Straż Pożarna	j.w
Ochotnicza Straż Pożarna	j.w
Ochotnicza Straż Pożarna	j.w
Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Dzieci Niepełnosprawnych "Nasze Dzieci" w Zalasowej	pomoc osobom niepełnosprawnym
Caritas w Zalasowej i Ryglicach	pomoc ubogim
Stowarzyszenie Koło Pań Rygliczanki w Ryglicach	Wszechstronny rozwój miasta Ryglice
Stowarzyszenie „Razem dla Jonin”	Wspieranie rozwoju wsi Joniny
Fundacja Oblicza Polski Zalasowa	Propagowanie informacji o narodzie polskim
Stowarzyszenie "Lubczanie" z Lubczy	Wspieranie rozwoju wsi Lubcza
Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej "Kuźnia" w Kowalowej	Wspieranie rozwoju wsi Kowalowa
Stowarzyszenie "Wolanie" w Woli Lubeckiej	Wspieranie rozwoju wsi Wola Lubecka
Fundacja pomocy poszkodowanym w wyniku zdarzeń losowych im. Leszka Gawrona Zalasowa	Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie ich szans
Koło Rękodziela Artystycznego w Zalasowej	Propagowanie kultury, sztuki

Źródło: dane na podstawie strony [www.bazy.ngo.pl](http://www.bazy.ngo.pl)

## **ROZDZIAŁ III. Diagnoza sytuacji społecznej**

### **3.1. Organizacja i funkcjonowanie pomocy społecznej na terenie Gminy Ryglice**

#### **❖ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest podstawą jednostką organizacyjną wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej, swoim działaniem obejmuje obszar Gminy. Zajmuje się organizowaniem pomocy społecznej w celu umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

**Powyższy cel Ośrodek realizuje poprzez:**

- 1) tworzenie warunków organizacyjnych do funkcjonowania pomocy społecznej, w tym rozbudowę niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- 2) analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej,
- 3) pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin,
- 4) przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń,
- 5) pracę socjalną rozumianą jako działalność zawodową skierowaną na pomoc osobom, rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

**Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ryglicach** działa na podstawie następujących przepisów:

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. 2013 r. poz. 594 z późn. zm. ),
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. Uz. 2015 r. , poz. 163 z późn. zm. ),
3. Innych ustaw określających zadania z zakresu pomocy społecznej.
4. Statutu Ośrodka zatwierdzonego Uchwałą Nr XLVI/323/10 Rady Miejskiej w Ryglicach z dnia 16 marca 2010 r.
5. Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz aktów prawnych wydanych przez Radę Miejską w Ryglicach i Dyrektora Ośrodka.

GOPS nastawiony jest głównie na zapobieganie niepożądanym zmianom, rozwijanie umiejętności rodzicielskich w konsekwencji poprawę jakości życia dzieci i rodzin.

❖ **Zespół Interdyscyplinarny**

W związku z art. 6, ust. 1 i 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. nr 180, poz. 1493 z późn. zm. ) Burmistrz Ryglic powołał *Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie*, do realizacji zadań objętych programem przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, którego obsługą zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Zespół interdyscyplinarny składa się z przedstawicieli Policji, służby zdrowia, pomocy społecznej, szkół z terenu Gminy, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawicieli organizacji pozarządowych, kuratora.

❖ **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – do ich zadań należy inicjowanie działań w zakresie zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu w szczególności dla dzieci i młodzieży. Podejmowanie czynności zmierzających do poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

❖ **Klub Seniora**

Klub Seniora działa w strukturze Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryglicach i Zalasowej. Kluby powstały w latach 2012-2015. Obecnie liczą ok.100 osób. Celem działalności Klubu jest tworzenie warunków do aktywnego wykorzystania potencjału seniorów, a w szczególności inspirowanie do aktywnego życia. W ramach działalności Klubu organizuje się spotkania, prelekcje, zajęcia ruchowo-relaksacyjne, zajęcia manualne, imprezy kulturalne, wyjazdy integracyjne.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

Aktywność osób starszych w Gminie Ryglice z roku na rok zwiększa się. Prowadzenie i rozwijanie tej działalności pozwala na zabezpieczenie potrzeb starszego pokolenia, a także na ograniczanie problemów związanych z niepełnosprawnością i chorobą.

**❖ Środowiskowy Dom Samopomocy w Ryglicach**

Środowiskowy Dom Samopomocy w Ryglicach istnieje od 2006 roku. Dom jest przeznaczony dla osób przewlekle chorych psychicznie i niepełnosprawnych intelektualnie. Podstawowym zadaniem Środowiskowego Domu Samopomocy jest przede wszystkim podtrzymywanie w dobrej kondycji psycho-fizycznej i rozwijanie umiejętności uczestników niezbędnych do możliwie jak najbardziej samodzielnego życia. Nadrzędnym celem działalności Środowiskowego Domu Samopomocy jest podnoszenie jakości życia i zapewnienie oparcia społecznego osobom mającym trudności z kształtowaniem swoich stosunków z otoczeniem. Oparcie to w szczególności dotyczy partnerskiej rady i pomocy w sprawach związanych ze współżyciem społecznym, gospodarowaniem pieniędzmi, załatwianiem spraw poza domem, wykonywaniem różnych zajęć i prac, aktywnym spędzaniem wolnego czasu, motywowaniem do pracy przez wykorzystanie posiadanych umiejętności, utrzymaniem kontaktów z rodziną i przyjaciółmi. Wszystkimi tymi działaniami przyświeca myśl, by utrzymać użytkowników Domu w ich środowisku społecznym i rodzinnym.

**❖ Placówka Wsparcia Dziennego w Lubczy**

Placówka Wsparcia Dziennego w Lubczy powstała na mocy porozumienia zawartego w grudniu 2004 r. pomiędzy Powiatem Tarnowskim a Gminą Ryglice. Placówka przeznaczona jest dla 20 dzieci w wieku od 5 do 16 lat. Zakres działań Placówki to przede wszystkim działania o charakterze kompensacyjnym, profilaktycznym i wychowawczym. Dzięki podejmowanym przez Placówkę Wsparcia Dziennego działaniom możliwe jest zwiększenie u dzieci poczucia bezpieczeństwa, polepszenie wyników w nauce, zwiększenie umiejętności korzystania ze swoich mocnych stron oraz rozwiązywanie konfliktów bez użycia agresji, rozwój zainteresowań i postaw twórczych.

**❖ Placówka Wsparcia Dziennego w Ryglicach**

Placówka Wsparcia Dziennego w Ryglicach powstała w październiku 2014 roku. Placówka przeznaczona jest dla dzieci i młodzieży w wieku od 5 do 16 roku życia, funkcjonuje przez cały rok, zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku, a fundamentalną zasadą swojego działania czyni troskę o dziecko. Poprzez podejmowane zadania wspiera rozwój dzieci i młodzieży, rozwija zainteresowania i zamiłowania, akcentuje wartości patriotyczne i prorodzinne, z naciskiem na wartość rodziny. W sposób szczególny kształtuje umiejętności współżycia i współdziałania w grupie. Promuje zdrowy styl życia, bez nałogów, oraz uprawianie sportu i sprawność fizyczną.

### 3.2 Rynek pracy. Bezrobocie

Zmiany gospodarcze i polityczne, jakie dokonały się w Polsce w latach 1989-1990 doprowadziły do tego, że Polska dołączyła do krajów o gospodarce rynkowej, co z kolei spowodowało pojawienie się zjawiska bezrobocia. Jest to zjawisko społeczne, polegające na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia. Stan ten spowodowany jest brakiem równowagi pomiędzy podażą

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

pracy a popytem na pracę. W Polsce stało się kwestią społeczną, świadczy o tym dynamika, skala i struktura zjawiska. Brak pracy jest czynnikiem, który ma wpływ na zaspokojenie ważnych potrzeb społecznych w różnych sferach życia. Konsekwencją braku pracy jest też narastające ubóstwo i związane z tym kwestie edukacyjne, zdrowotne, mieszkaniowe itd., których rozwiązaniem zajmuje się szeroko pojęta polityka społeczna. Walka z bezrobociem możliwa jest tylko przez kompleksowe działania w sferze ekonomicznej mającej na celu wzrost gospodarczy i tworzenie nowych miejsc pracy. Zadania w tej sferze koncentrują się również wokół problemu ochrony pracowników przed utratą zatrudnienia, ochrony egzystencji jednostki dotkniętej brakiem pracy oraz pomocy w znalezieniu zatrudnienia. Świadczenia społeczne dla bezrobotnych w Polsce reguluje ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Powinny one zapewnić bezrobotnemu minimum życiowe, ale powinny także zachęcać do podjęcia zatrudnienia.

Na koniec grudnia 2014 r. według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie bez pracy pozostawało w Gminie Ryglice 509 osób. Liczba bezrobotnych w powiecie tarnowskim wyniosła na koniec 2014 r. 9592 osoby, co oznacza, że bezrobotni mieszkańcy Gminy Ryglice stanowili 5 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych powiatu tarnowskiego.

Na koniec 2014 r. stopa bezrobocia w powiecie tarnowskim wyniosła 13,6% (dla porównania w województwie małopolskim stopa bezrobocia wyniosła 9,9%, zaś w Polsce 14,4 %).

Tabela 27. Stopa bezrobocia: MAŁOPOLSKA (2012-2014)

<b>JEDNOSTKA TERYTORYALNA</b>	<b>OGÓŁEM</b>		
	<b>2012</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>
WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE	11,4%	11,5%	9,9%
PODREGION TARNOWSKI	13,9%	14,2%	12,5%
POWIAT TARNOWSKI	15,1%	15,3%	13,6%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W Gminie Ryglice na koniec 2014 roku liczba bezrobotnych obniżyła się o 103 osoby w stosunku do sytuacji na koniec grudnia 2013 roku.

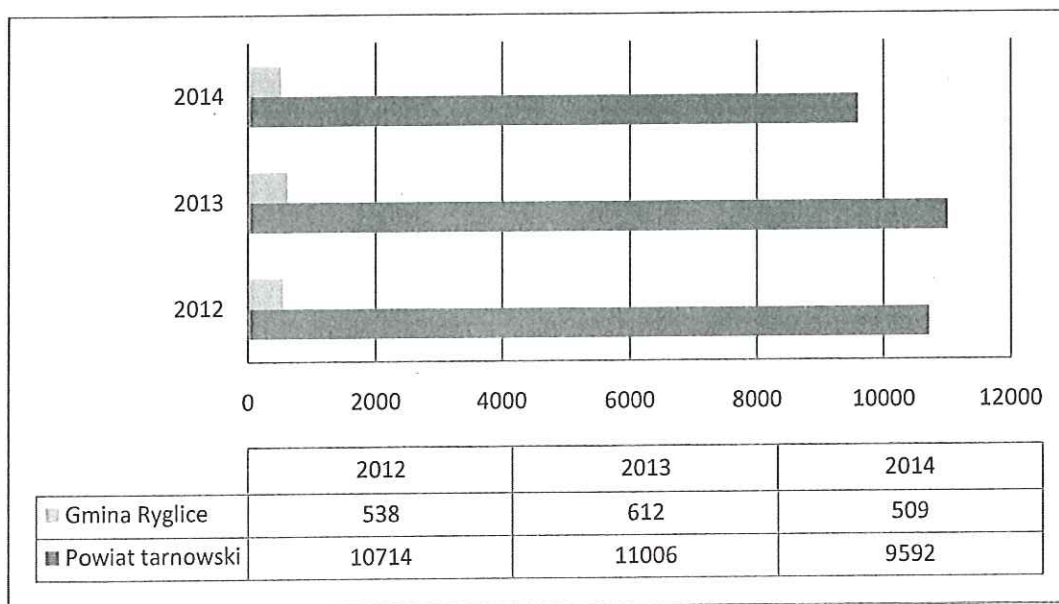
Tabela 28. Liczba bezrobotnych (2012-2014)

	<b>POLSKA</b>	<b>Małopolska</b>	<b>Podregion tarnowski</b>	<b>Powiat tarnowski</b>	<b>Gmina Ryglice</b>
			<b>OGÓŁEM</b>		
2012	2136815	161161	26187	10714	538
2013	2157883	164434	26832	11006	612
2014	1822000	139027	23140	9592	509

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

### Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

Rysunek 12. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Ryglice na tle wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych w powiecie tarnowskim (2012-2014)

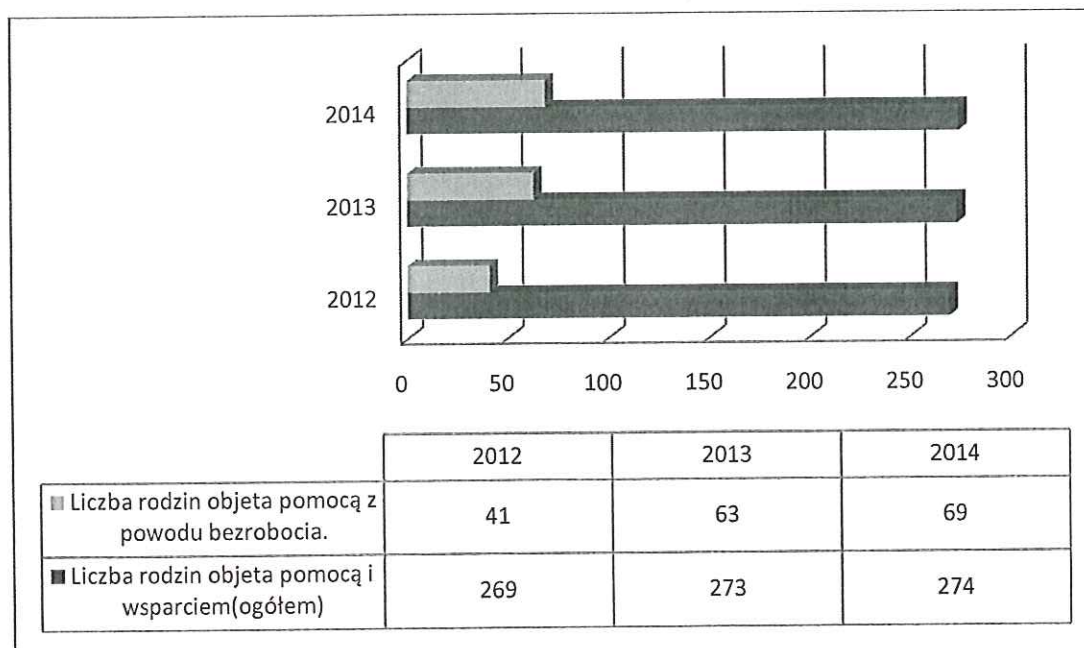


Źródło: dane własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryglicach

#### Bezrobocie wśród klientów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryglicach.

Jak wynika z analizy GOPS w Ryglicach w ostatnich 3 latach liczba rodzin z dysfunkcją bezrobocia korzystających z pomocy finansowej w 2014 roku w stosunku do 2013 wzrosła o 6 osób natomiast porównując rok 2012 i 2014 liczba osób bezrobotnych wzrosła o 28 rodzin.

Rysunek 13. Rodziny z dysfunkcją bezrobocia korzystające z pomocy społecznej na tle wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną (2012-2014)



Źródło: dane własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryglicach

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

W 2014r. i 2013r. rodziny korzystające ze wsparcia GOPS w Ryglicach, w których jedyną lub jedną z dysfunkcji było bezrobocie, stanowią odpowiednio 25% (2014r. ), 23 % (2013r. ) i 15 % (2012r.) wszystkich rodzin, którym przyznano pomoc.

W rodzinach dotkniętych problemem bezrobocia najczęściej występują następujące problemy:

- *Brak środków na zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych.*
- *Psychospołeczne skutki bezrobocia, które najwyraźniej widoczne są u osób długotrwale bezrobotnych.*
- *Negatywne wzorce wychowawcze przekazywane dzieciom.*

System pomocy rodzinie z problemem bezrobocia realizowany jest poprzez następujące zadania świadczone przez GOPS w Ryglicach:

- przygotowanie i wspieranie bezrobotnego w trakcie poszukiwania pracy,
- zobowiązanie do aktywnego, dokumentowanego poszukiwania pracy,
- przyznanie świadczeń umożliwiających zaspokojenie niezbędnych potrzeb,
- niwelowanie psychospołecznych skutków bezrobocia osób pozostających bez pracy i ich rodzin,
- zwiększanie aktywności i zaangażowania osób bezrobotnych w działaniach służących usamodzielnieniu,
- pomoc w uzyskaniu kwalifikacji dostosowanych do sytuacji na rynku pracy,
- zatrudnianie osób bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych,
- współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w celu pozyskania informacji o dostępnych ofertach pracy dla klientów GOPS,
- działania podejmowane w celu redukcji psychospołecznych skutków bezrobocia, przede wszystkim ochronę dzieci przed skutkami bezrobocia rodziców poprzez zapewnienie, ciepłego posiłku w szkole, podstawowego wyposażenia do szkoły, możliwości uczestniczenia w zajęciach świetlic socjoterapeutycznych.

W ramach pomocy społecznej oferowane jest również wsparcie i aktywizacja zawodowa i społeczna bezrobotnych poprzez utworzenie nowych miejsc pracy w ramach prac społecznie użytecznych zgodnie z przepisami ustawy o promocji zatrudnienia. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach prac społecznie użytecznych utworzył w 2012 roku – 4 miejsca pracy, 2013 roku -4, 2014 roku -4.

### 3.3. Ubóstwo

#### **Definicja.**

Ubóstwo to „ (...) brak dostatecznych środków materialnych do życia, bieda, niedostatek, (...) ale również nędza czyli stan poniżej pewnego zmiennego w czasie progu dochodowego lub progu realizacji potrzeb w odniesieniu do jednostki rodzinnej lub grupy społecznej”<sup>3</sup>

Ubóstwo to również „ (...) zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych dla zaspokojenia potrzeb życiowych jednostki lub rodziny.”<sup>4</sup>

<sup>3</sup> J. Auleytner, K. Głębička, Polityka społeczna – pomiędzy opiekuńczością a pomocniczością, WSP Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Warszawie, Warszawa 2000, s.236.

<sup>4</sup> Encyklopedia PWN, Warszawa 1997, s.526.

### Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

„Ubóstwo absolutne to stan niezaspokojenia potrzeb uznawanych w danym społeczeństwie i czasie za minimalne.” „Ubóstwo względne dotyczy jednostki i rodziny, których zasoby w danym czasie w istotny sposób spadają poniżej zasobów będących w dyspozycji przeciętnej jednostki lub rodziny w społeczeństwie, do którego należą.”<sup>5</sup>

Z kwestią ubóstwa związane są pojęcia minimum socjalnego i minimum egzystencji. Minimum egzystencji to minimum biologiczne, które wyznacza dolną granicę ubóstwa. Minimum socjalne, to najniższy koszt dóbr i usług, niezbędnych do zaspokojenia potrzeb biologicznych i elementarnych tzw. potrzeb wyższego rzędu. Minimum socjalne wyznacza górną granicę ubóstwa.<sup>6</sup>

#### **Rozmiary zjawiska i analiza danych.**

Pojęcie ubóstwa w świadomości społecznej oznacza brak dostatecznych środków materialnych do życia i pojmowane jest, jako bieda oraz niedostatek.

Wśród przyczyn ubóstwa wymienić należy:

- ❖ bezrobocie,
- ❖ zbyt niskie dochody gospodarstw domowych,
- ❖ niepełnosprawność i choroby,
- ❖ niezdolność życiową,
- ❖ uzależnienie od alkoholu, narkotyków bądź innych środków odurzających.

Ubóstwo jest zjawiskiem obejmującym w szczególności rodziny wielodzietne, niepełne, posiadające niepełnosprawnych członków i osoby bezdomne. Efektem ubóstwa jest dezorganizacja życia rodziny, szczególnie dzieci, niedożywienie, zaniedbania w warunkach mieszkaniowych, różnego rodzaju patologie.

#### **Ubóstwo wśród klientów GOPS w Ryglicach.**

Osoba uboga może otrzymać wsparcie materialne z ośrodka pomocy społecznej wtedy, gdy jej trudna sytuacja dochodowa związana jest, z co najmniej jednym trudnym problemem socjalnym takim jak: bezrobocie, niepełnosprawność, bezdomność, sieroctwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo- wychowawcze, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, alkoholizm, narkomania, sytuacja kryzysowa, zdarzenie losowe.

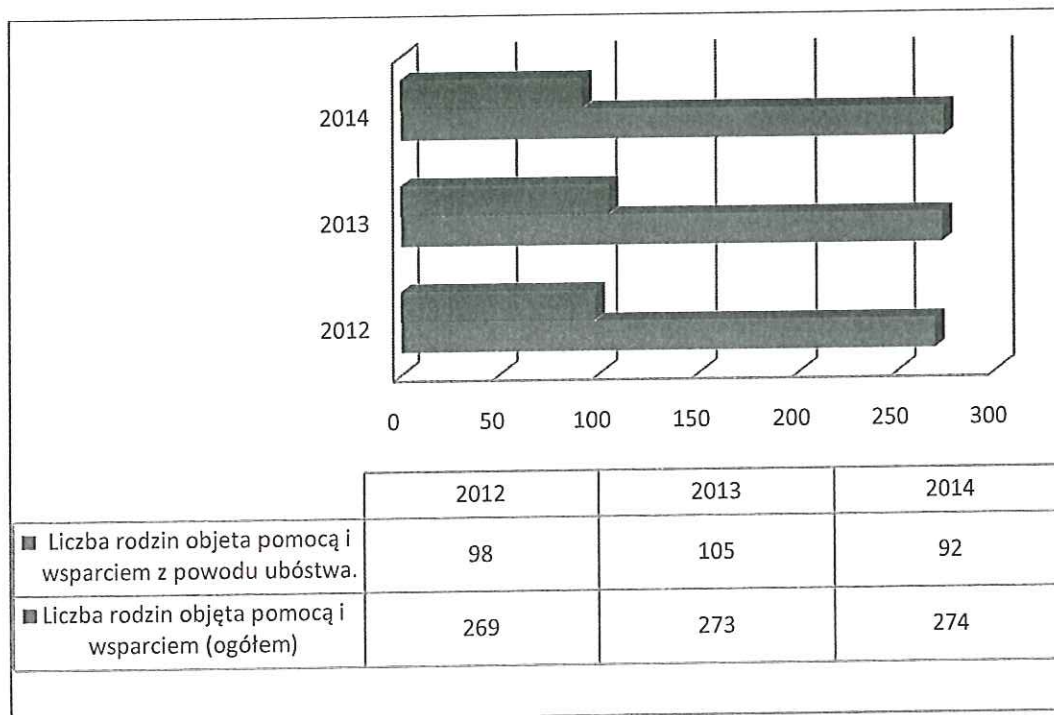
Powód przyznania pomocy przez GOPS w Ryglicach ze względu na trudną sytuację życiową spowodowaną ubóstwem w 2014r. zostało objętych blisko 92 rodzin korzystające z pomocy społecznej w gminie Ryglice.

<sup>5</sup> red. W.Toczyński, Natura i kwestia ubóstwa, Gdańsk 1991, s.12

<sup>6</sup> red. S.Golinowski, Polska bieda. Kryteria, ocena, przeciwdziałanie, Warszawa 1996.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

Rysunek 14. Rodziny dotknięte ubóstwem korzystające z pomocy społecznej na tle wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2012-2014



Źródło: dane własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryglicach

Na przestrzeni ostatnich 3 lat (2012-2014) można zauważyć tendencję wzrostową jak i spadkową.

### 3.4. Niepełnosprawność i długotrwała choroba

#### **Definicja niepełnosprawności.**

Obowiązująca definicja, mówi, iż niepełnosprawność oznacza „trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy”.<sup>10</sup> W art. 1 mówi się też, że ustawa ta dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem. Nie wystarczy, zatem poczucie bycia osobą niepełnosprawną z powodu złego stanu zdrowia – musi to potwierdzić odpowiednia komisja (zespół).

#### **Rozmiary zjawiska i analiza danych.**

Niepełnosprawność jest wieloaspektowym zjawiskiem. Znaczącą rolę odgrywa tutaj psychologiczne i społeczne funkcjonowanie osoby z niepełnosprawnością oraz jej rodziny. Optymalny system wsparcia powinien zagwarantować osobom niepełnosprawnym pełną integrację ze środowiskiem, a także przeciwdziałać izolacji i marginalizacji tej grupy osób.

Rodziny z osobami niepełnosprawnymi są częściej narażone na zwiększone występowanie niedostatku, ubóstwa, niewydolności opiekuńczej i wychowawczej. Do najczęstszych problemów, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne w swojej codziennej egzystencji należy zaliczyć:

- trudna sytuacja materialna;

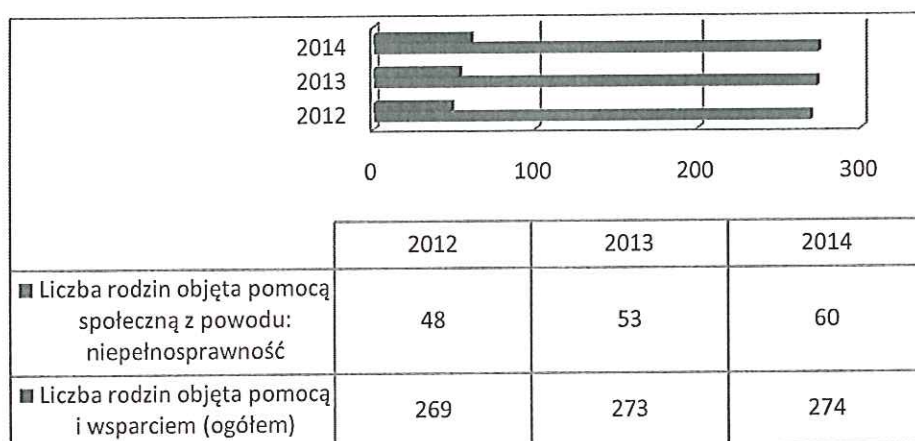
### Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

- utrudniony dostęp do usług rehabilitacyjnych wynikający z niedostatecznej bazy rehabilitacji leczniczej;
- niska aktywność zawodowa na otwartym rynku pracy;
- brak zakładów pracy chronionej;
- bariery psychospołeczne, ekonomiczne, architektoniczne komunikacyjne utrudniające aktywność społeczno-zawodową;
- brak dostatecznej bazy informacyjno-szkoleniowej

#### Niepełnosprawność wśród klientów GOPS w Ryglicach

Sporządzenie pełnej diagnozy problemu niepełnosprawnych jest trudne, gdyż nie gromadzi się kompletnych danych statystycznych na ten temat. Głównym problemem gminy w zakresie diagnozy zjawiska niepełnosprawności jest brak możliwości ustalenia rzeczywistej liczby osób niepełnosprawnych.

Rysunek 15. Rodziny z problemem niepełnosprawności korzystające z pomocy społecznej na tle wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2012-2014



Źródło: dane własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryglicach

Analizując dane można sformułować następujące wnioski:

- dysfunkcja niepełnosprawności występuje u 18% 2012r, 19% w 2013r. i 22% 2014r. rodzin korzystających z pomocy GOPS Ryglice. Obserwuje się tendencję wzrostową.

#### **Definicja długotrwałej choroby.**

Długotrwała choroba, definiowana również, jako choroba przewlekła to jedna z bardzo częstych przyczyn trudnej sytuacji życiowej osoby i rodziny. Dysfunkcja ta dotyczy bezpośrednio przede wszystkim osób starszych, choć zdarzają się przypadki chorób u ludzi w średnim wieku czy młodych. Długotrwała choroba to „(. . .) dolegliwość bądź stan patologiczny, który utrzymuje się przez dłuższy czas i który będzie trwał nadal do głównych cech choroby przewlekłej należą: długotrwałość, łagodniejszy niż w stanie ostrym przebieg, pogorszenie sprawności pacjenta, nieodwracalność zmian patologicznych i niepomysłne

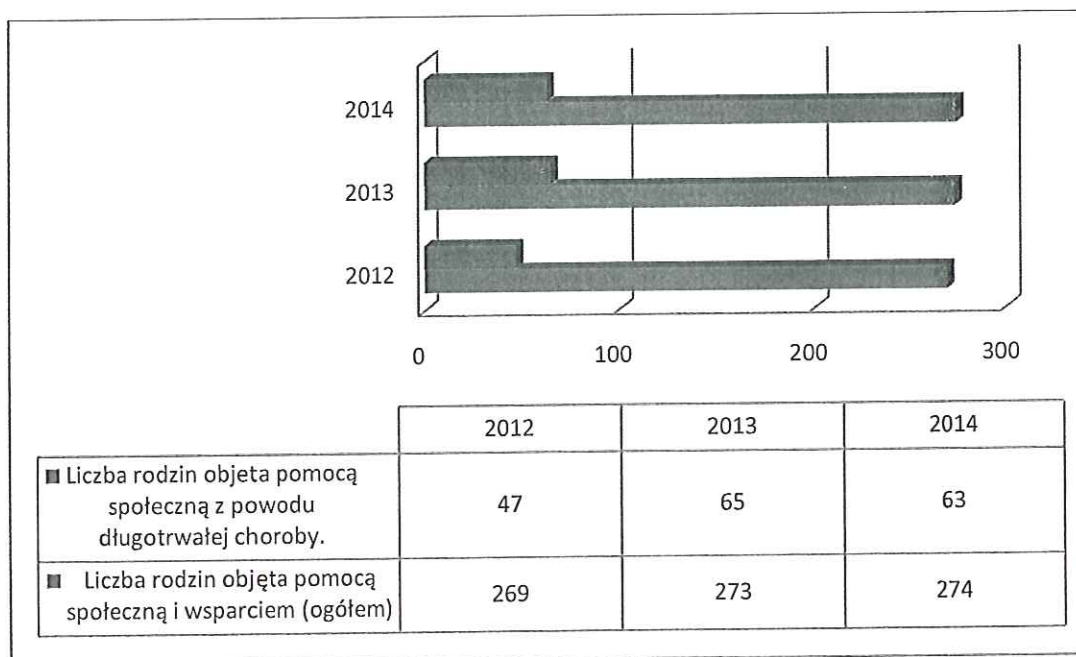
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

rokowania, a także następstwa psychospołeczne; osoby chorujące przewlekłe wymagają długotrwałej opieki lekarskiej, pielęgniarskiej i/ lub rehabilitacji.<sup>7</sup>

Długotrwała choroba wśród klientów GOPS w Ryglicach

Długotrwała choroba jest jedną z częstych przyczyn na podstawie, której rodziny mają przyznaną pomoc. Z danych GOPS w Ryglicach wynika, że w 2012r. ponad 17 % ogółu rodzin korzystających z udzielonej pomocy skorzystało z niej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, ale już w 2014 r. było już 23%.

Rysunek 16. Rodziny z dysfunkcją długotrwałej choroby korzystające z pomocy GOPS w Ryglicach na tle wszystkich rodzin pomocy społecznej



Źródło: dane własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryglicach

### 3.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

#### **Definicja.**

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej **BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH** i prowadzeniu gospodarstwa domowego, jako dysfunkcja, może być podstawą do udzielenia rodzinie pomocy.

„Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.”

Problem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego jest jednym z najczęstszych powodów korzystania z pomocy

<sup>7</sup> Red.Krożek-Lesiak, Rodzina w wielkim mieście, jej problemy i sposoby ich rozwiązywania, Zabrze 1998, s. 50

### Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

społecznej. Głównym źródłem tego problemu są różne rodzaje zaburzeń w funkcjonowaniu rodziny.

Do przyczyn kryzysu polskich rodzin zalicza się:

- ➔ zmieniające się warunki ekonomiczne,
- ➔ czynniki psychospołeczne i kulturowe,
- ➔ osłabienie więzi międzyludzkich.

#### Rozmiary problemu bezradności wśród klientów GOPS w Ryglicach

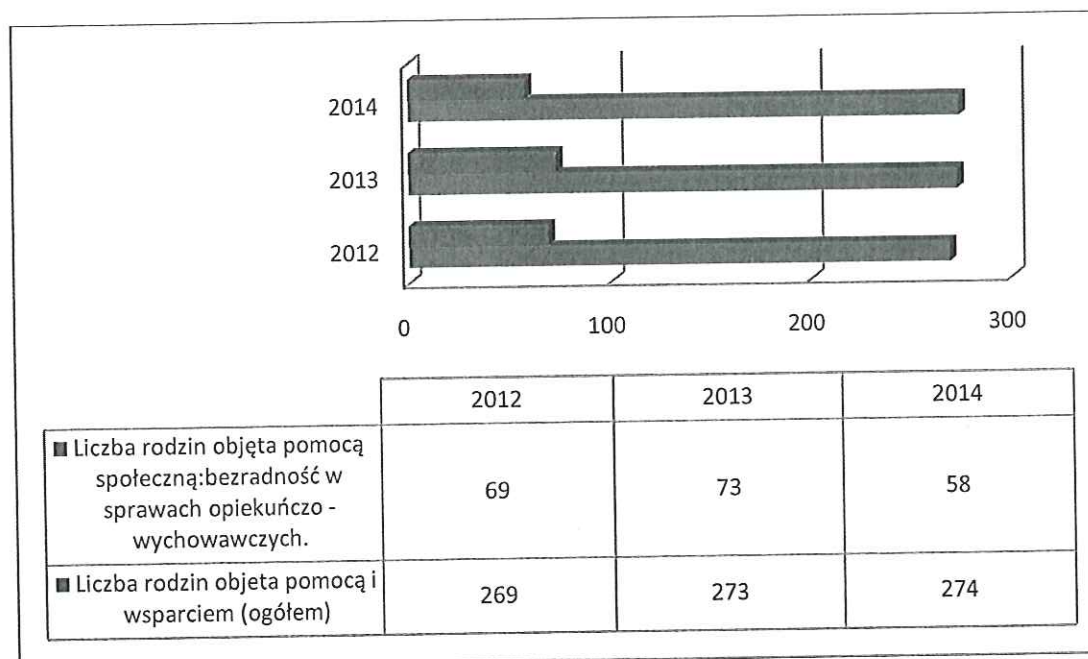
Bezradność wynikająca z zaburzeń równowagi środowiska rodzinnego przejawiającego się trudnościami we własnym wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny często jest przyczyną złego funkcjonowania rodziny. Objawia się to problemami w pełnieniu ról rodzicielskich i problemami wychowawczymi związanymi z prezentowaniem przez dzieci agresywnych zachowań, łamaniem obyczajów i norm.

Z praktyki pracy socjalnej wynika, że do tej kategorii możemy zaliczyć rodziny, które:

- ➔ nie potrafią zaspokoić podstawowych potrzeb dzieci,
- ➔ nie potrafią skutecznie oddziaływać wychowawczo na swoje dzieci,
- ➔ nie potrafią gospodarować posiadanymi zasobami i środkami,
- ➔ ze względu na wiek, wykształcenie i sytuację rodzinną – wykazują brak umiejętności w przy załatwianiu swoich spraw ( np. urzędowych – napisanie podania o zapomogę, zarejestrowanie do lekarza itp. ) .

W 2012 r. spośród wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną w 69 rodzinach występowała dysfunkcja bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, a w 2014r. 58 rodzinach ( spadek o ok.15 %).

Rysunek 17. Rodziny z dysfunkcją bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstw domowych



Źródło: dane własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryglicach

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje następujące zadania z zakresu opieki nad rodziną i dzieckiem:

- ➔ rozeznawanie warunków życia rodzin oraz dzieci i młodzieży;
- ➔ przeciwdziałanie bezradności rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- ➔ przyznawanie i wypłacanie świadczeń wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych i ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej,
- ➔ przyznawanie i wypłacanie świadczeń pieniężnych przewidzianych w ustawie o pomocy społecznych;
- ➔ dożywienie dzieci i młodzieży w przedszkolu i w szkołach w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”;
- ➔ dofinansowywanie wycieczki letniej dla dzieci z rodzin ubogich, oraz dla dzieci z grupy ryzyka;
- ➔ pracę socjalną prowadzoną we współpracy z instytucjami działającymi w środowisku lokalnym w tym w szczególności ze: szkołami, placówkami służby zdrowia, policją, oraz ponad lokalnym np. z sądami, kuratorami sądowymi;
- ➔ zbiórkę odzieży i obuwia dla rodzin i osób najbardziej potrzebujących.

Biorąc pod uwagę fakt, iż w rodzinach z dziećmi zidentyfikowano szerokie spektrum problemów społecznych, między innymi takie jak: bezrobocie, alkoholizm, przemoc w rodzinie, ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych należy zakładać, że działania zaplanowane w ramach gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną będą pomocne w zapobieganiu i eliminowaniu wyżej wymienionych przyczyn marginalizacji społecznej. Działania mające na celu realizację założeń systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną prowadzone są przy współudziale partnerów:

- ➔ szkół funkcjonujących na terenie gminy,
- ➔ Przedszkola Publicznego,
- ➔ Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- ➔ Urzędu Miejskiego,
- ➔ Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ➔ pielęgniarek środowiskowych,
- ➔ kuratorów sądowych,
- ➔ Tarnowskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
- ➔ Komisarjatu Policji,
- ➔ Prokuratury Rejonowej,
- ➔ Placówki Lecznictwa Uzależnienia i Współuzależnienia w Tarnowie.

Znaczną część klientów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Z obserwacji pracowników socjalnych wynika, że najczęściej niezaradność rodziny w wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

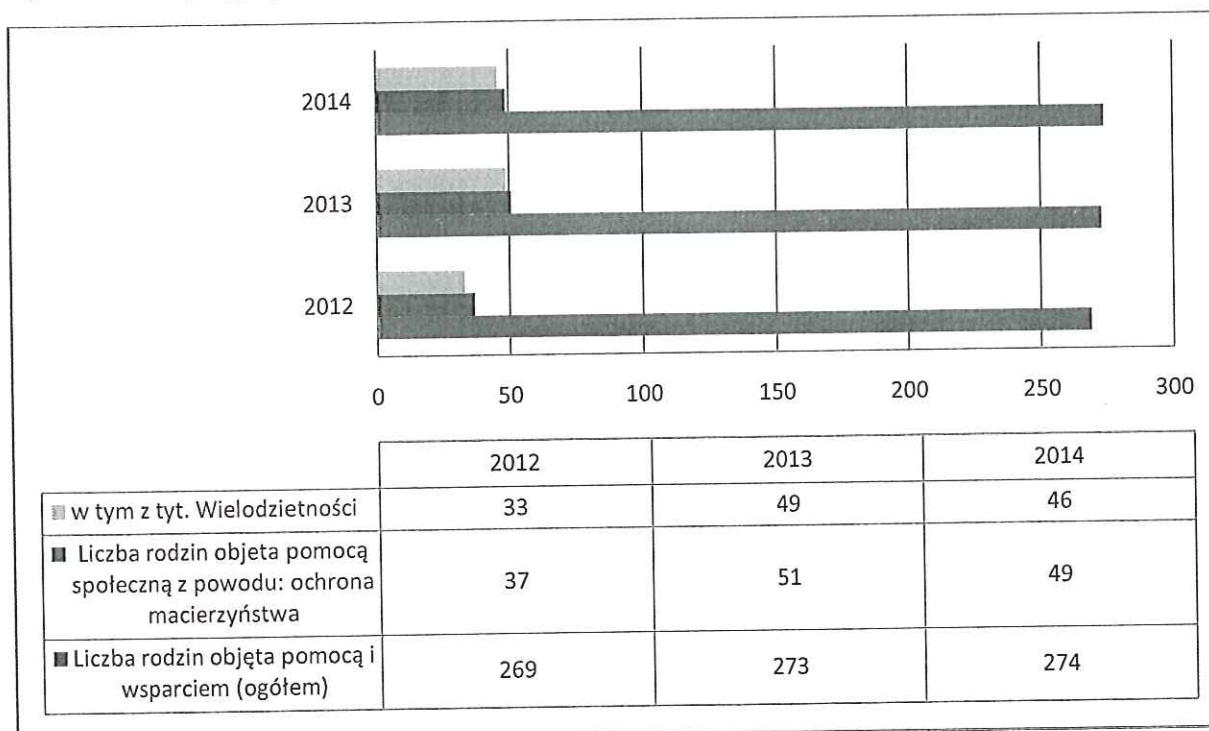
w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich wyrażające się między innymi w postaci niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, niezaradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniające się w postaci zachowań buntowniczych, łamaniu obyczajów, norm i wartości przez dzieci i młodzież. Wszelka pomoc w przypadkach bezradności powinna zmierzać do udzielenia rodzinie wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umocnieniu własnych postaw rodzicielskich. Warunkiem powodzenia jest możliwie jak najwcześniejsze udzielenie pomocy oraz stosowanie działań profilaktyczno - ochronnych.

Pomoc materialna w postaci różnych zasiłków pieniężnych realizowanych z budżetu państwa (zadania zlecone) oraz budżetu samorządowego (zadania własne) ma za zadanie wspieranie budżetów rodzin w celu zapewnienia godziwych warunków bytowych. Stosowanie form pieniężnych wymaga od pracowników socjalnych postawienia szczegółowej diagnozy socjalnej danej rodziny z uwagi na niebezpieczeństwo zmarnowania tych środków, gdyż często rodziny dysfunkcyjne wskazują ogromną bezradność w sprawach planowania wydatków, umiejętności oszczędzania, ustalania priorytetów.

#### Ochrona macierzyństwa, w tym wielodzietność

Z informacji GOPS w Ryglicach wynika, że z pomocy społecznej z tytułu ochrony macierzyństwa w 2014r. skorzystało aż 49 rodzin, w tym: 46 rodzin z tytułu wielodzietności. W poprzednich latach objętych analizą udzielono pomocy z tytułu ochrony macierzyństwa 51 rodzinom (2013r.), w tym: 49 wielodzietnych i 37 rodzinom (2012 r.), w tym 33 wielodzietnych.

Rysunek 18. Rodziny objęte pomocą i wsparciem z tytułu ochrony macierzyństwa wśród wszystkich klientów GOPS Ryglice



Źródło: dane własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryglicach

### 3.6. Inne dysfunkcje w rodzinach klientów pomocy społecznej

#### Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego

Na przełomie lat 2012-2014 udzielono wsparcia 6 osobom w związku z trudnościami w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego tj. 2012 -1 osoba, 2013-3 osoby, 2014 -2 osoby.

#### Uzależnienie od alkoholu

##### **Definicja.**

Według najnowszej klasyfikacji zespół uzależnienia od alkoholu jest chorobą chroniczną i postępującą, która zaczyna się i rozwija bez świadomości osoby zainteresowanej, polega na niekontrolowanym picciu napojów alkoholowych i może doprowadzić do przedwczesnej śmierci.

##### **Skala zjawiska i analiza danych.**

Szacuje się, że w Polsce ok. 4 do 5 milionów ludzi żyje w rodzinach alkoholowych. Według najnowszych klasyfikacji zespół uzależnienia od alkoholu jest chorobą chroniczną i postępującą, która zaczyna się i rozwija bez świadomości osoby zainteresowanej.

Szerzące się zjawisko alkoholizmu dotyczy także mieszkańców gminy Ryglicach, nie respektuje płci, wieku ani statusu intelektualnego. Jego rozmiar i niszczycielskie działanie daje się zaobserwować wśród klientów pomocy społecznej. Problem nadużywania alkoholu przez podopiecznych Ośrodka jest bardzo skomplikowany i trudny do przezwyciężenia, ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, bieda, problemy wychowawcze i zdrowotne. Reasumując, alkoholizm zarówno w życiu jednostki jak i w życiu społecznym zawsze powoduje stratę. Najważniejszymi problemami wynikającymi z alkoholizmu są:

- samozniszczenie osób uzależnionych od alkoholu,
- współuzależnienie stanowiące zagrożenie dla funkcjonowania biologicznego, emocjonalnego wszystkich członków rodziny,
- powodowanie przemocy,
- rozpad rodziny, rozwody,
- naruszenie prawa i porządku, przestępczość.
- 

#### Problem alkoholowy wśród klientów GOPS w Ryglicach.

Na przełomie lat 2012-2014 z tytułu alkoholizmu skorzystało z pomocy finansowej 12 osób. Nie jest to pełna liczba osób i rodzin z tym problemem, bowiem wielu podopiecznych, u których pracownik socjalny zauważa lub podejrzewa problem alkoholowy, nie uświadamia sobie uzależnienia, a wielu problem ten ukrywa.

Pomoc na rzecz rodzin i osób dotkniętych problemem alkoholowym odbywa się poprzez

Zadania realizowane przez GOPS, w szczególności:

1. Działania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży prowadzone przez świetlice socjoterapeutyczne.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

2. Zaspokajanie socjalnych potrzeb dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym poprzez opłacanie wyżywienia w szkole, wyposażenie w niezbędne artykuły szkolne i odzież.

3. Sfinansowanie udziału w wycieczkach letnich.

4. Współpraca z Policją, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przychodnią Terapii i Uzależnień oraz z Gminnym Punktem konsultacyjnym w celu przekonania ludzi dotkniętych tą chorobą o konieczności podjęcia leczenia.

5. Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poprzez uczestniczenie w zajęciach świetlic socjoterapeutycznych funkcjonujących przy placówkach oświatowych.

Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy przede wszystkim podejmowanie czynności zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu przez osoby uzależnione od alkoholu. Działania te głównie polegają na motywowaniu osób uzależnionych do podjęcia dobrowolnego leczenia i kierowaniu do właściwego zakładu leczenia odwykowego, a także na kierowaniu wniosków do sądu o wszczęcie postępowania w sprawie orzeczenia obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

### Narkomania

**Definicja.**

Termin narkomania określa stan uzależnienia od środków odurzających. Pojęcie to ma szerokie znaczenie i obejmuje nie tylko nalogowe używanie narkotyków, ale posługiwanie się wszelkimi środkami wywołującymi euforię odurzającą.

**Skala zjawiska i analiza danych.**

Zagrożenie narkomania waha się w granicach 30%, są to dane ze służby zdrowia i policyjnych kronik. Inicjacja narkotyczna ma miejsce w wieku 10-14 lat. Przeważnie jest to 12 rok życia. 72% młodych ludzi robi to z ciekawości, 77,7% miała świadomość zagrożeń, jakie niesie ze sobą używanie narkotyków, 30% spróbowało za namową kolegów.

Społeczne skutki używania narkotyków to: wzrost przestępczości, wysokie koszty leczenia, przestępczość zorganizowana, rozpad rodziny, „wypadanie” z ról społecznych lub nie podejmowanie ich, rozwój patologii. Dla jednostki to – prostytutka, rozrywkowe zachowanie, choroby weneryczne, tj. AIDS, HIV, WZW.

Województwo małopolskie zaliczane jest do jednego z regionów o najniższym wskaźniku występowania zjawiska narkomanii. Średnio 13,2% respondentów przyznaje się do palenia marihuany, (około 5,6% okazjonalnie). LSD 1,5%, 0,7% środki wziewne, 1,1% inne. 75% mieszkańców województwa deklaruje, iż nie używa żadnych środków odurzających i psychotropowych. Tylko 1,2% osób badanych przyznaje, że środki takie przyjmuje bardzo często (kilka razy w tygodniu). Niestety narkomania, jako zjawisko społeczne staje się problemem społecznym, gdyż obejmuje swym zasięgiem około 15,0% badanej populacji, a wiek inicjacji przypada na okres największego nasilania się postaw nonkonformistycznych i buntowniczych młodzieży. 15 Widoczny jest przede wszystkim niewystarczający poziom edukacji oraz brak systemu zbierania danych i rozpoznania zjawiska.

Wśród klientów GOPS w Ryglice nie ma osób dotkniętych narkomania.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

## Przemoc w rodzinie

**Definicja.**

Przemoc w rodzinie została zdefiniowana w art. 2 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zgodnie z tą definicją przez przemoc w rodzinie należy rozumieć wszelkie jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste osób w rodzinie, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się przede wszystkim:

- **intencjonalnością** – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;

- **nierównowagą sił** – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą; ofiara jest słabsza, a sprawca jest silniejszy;

- **naruszaniem praw i dóbr osobistych** – sprawca wykorzystuje przewagę siły i narusza podstawowe prawa ofiary (np. do wolności, do nietykalności osobistej, do godności, szacunku itp. );

- **powodowaniem cierpienia i bólu** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody; doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Specjaliści wyróżniają pięć podstawowych form przemocy w rodzinie, gdzie poszczególne formy najczęściej występują w połączeniu z innymi:

1) **fizyczną** – najbardziej widoczną i najtrudniejszą do ukrycia, od szturchnięcia, popychania, ciągnięcia za włosy, uszy, aż po zachowania powodujące ostre urazy fizyczne wymagające hospitalizacji;

2) **psychiczną** – najtrudniejszą do udowodnienia, często zaczynającą się niepostrzeżenie, od ignorowania czyichś potrzeb, krytykowania poglądów, zazdrości, ograniczania kontaktów z bliskimi, po oskarżanie, poniżanie, wyśmiewanie, upokarzanie, szantażowanie i groźby;

3) **ekonomiczną/materialną** – uniemożliwianie podjęcia pracy, dostępu do wspólnych środków finansowych i dóbr materialnych, odbieranie zarobionych pieniędzy, niszczenie własności, niełożenie na utrzymanie rodziny;

4) **seksualną** – przedmiotowe traktowanie drugiej osoby w celu zaspakajania własnych potrzeb seksualnych, zmuszanie do nieakceptowanych przez partnera praktyk i zachowań seksualnych (od sytuacji zmuszania do oglądania pornografii po gwałt);

5) **zaniedbanie** – najczęściej stosowane wobec dzieci, a objawiające się niezaspokajaniem ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych; o zaniedbaniu mówimy w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, problemami, a także zdrowiem i higieną.

Sytuację przemocy w rodzinie często opisuje się także w innych kategoriach nazywanych przemocą „gorącą” lub „chłodną”. Przemoc gorąca to gwałtowne wybuchy tłumionych uczuć złości, frustracji, wściekłości, powodujące agresywne zachowania wobec najbliższych. Przemoc chłodna przyjmuje najczęściej postać bardzo rygorystycznego stylu

### Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

wychowania, czy też autorytarnego traktowania dorosłych członków rodziny. Stosujący przemoc, przekonany o słuszności swoich czynów, zawsze znajduje dla nich usprawiedliwienie.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem złożonym, wieloaspektowym, rozpatrywanym w czterech perspektywach: prawnej, psychologicznej, moralnej i społecznej. Dlatego przeciwdziałanie jej wymaga podejścia interdyscyplinarnego.

Przemoc w rodzinie to działanie dokonywane w ramach rodziny przez jednego z jej członków przeciwko pozostałym, godzące w ich prawa lub dobra osobiste, a w szczególności w ich życie lub zdrowie (psychiczne lub fizyczne), powodujące u nich szkody lub cierpienie. Z punktu widzenia prawa, przemoc w rodzinie to przestępstwo.

#### **Skala zjawiska i analiza danych.**

Problem przemocy w rodzinie jest trudny do precyzyjnego określenia. Dane z sądu, prokuratury i policji pozwalają jedynie wskazać w pewnej mierze liczbę przypadków przemocy domowej, które znalazły się w kręgu zainteresowania danej instytucji.

W Gminie Ryglice został powołany Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy. Zadaniem zespołu jest m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, w których zaistniało zjawisko przemocy oraz rodzin zagrożonych jego wystąpieniem, dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Z ustaleń wywiadów środowiskowych i spostrzeżeń pracowników socjalnych w Ryglicach, wynika, iż zjawisko przemocy jest dość częste, szczególnie skierowana jest ona w stosunku do dzieci i kobiet, ale również często przemoc jest zatajana przez ofiary przemocy lub też bagatelizowana. Efekty pracy pracowników socjalnych są niewymierne, ponieważ często pracownicy socjalni wchodzą w środowisko gdzie zachodzi podejrzenie przemocy, ofiara przemocy jest zastraszona, nie wierzy w poprawę swojej sytuacji, jest niechętna do współpracy. Pracownicy socjalni podejmują długofalową pracę z tą osobą motywując ją do podjęcia działań, umacniają i wspierają oraz wskazują osoby i instytucje pomagające ofiarom przemocy na terenie oraz poza terenu gminy Ryglice

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada obowiązek prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” na przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia.

#### Skala zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Ryglice

Jak wynika z danych GOPS dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie oraz realizacji procedury „Niebieskie Karty” na terenie gminy Ryglice skala przemocy w rodzinie oraz jej częstotliwość rośnie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

Tabela 29. Liczba Niebieskich Kart

	2012	2013	2014
Liczba ogółem	13	24	23
W tym założonych przez:			
Policję	12	18	23
Pomoc Społeczną	1	6	0

Źródło: dane własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryglicach

Tabela 30. Liczba osób objętych pomocą w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

	2012	2013	2014
Liczba osób ogółem	36	71	63
W tym:			
kobiety	13	27	21
mężczyźni	11	26	23
dzieci	8	18	19

Źródło: dane własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryglicach

Ogółem liczba poszkodowanych w wyniku przemocy w rodzinie również ma tendencje wzrostową, przy czym najczęściej poszkodowanymi są kobiety. Najczęściej zgłaszaną formą przemocy jest przemoc psychiczna /emocjonalna oraz przemoc fizyczna.

### Bezdomność

#### Definicja.

Bezdomność to sytuacja osób, które z różnych przyczyn, czasowo lub trwale, nie są w stanie własnym staraniem zapewnić sobie schronienia spełniającego minimalne warunki pozwalające uznać je za pomieszczenie mieszkalne.

Istnieje również definicja prawna zawarta w „Ustawie o pomocy społecznej”, zgodnie z którą, za osobę bezdomną uważa się „osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania”.

#### Skala zjawiska i analiza danych.

Brak jest dokładniejszych informacji o skali zjawiska bezdomności w Polsce. Liczbę osób bezdomnych określa się od 30 do nawet 300 tysięcy. Jedyne miarodajnym źródłem wiedzy w tym zakresie jest liczba osób, którym formalnie udzielona została pomoc przez ośrodki pomocy społecznej.

Natomiast ze sprawozdań nadsyłanych przez organizacje pozarządowe do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, w związku z udzieloną dotacją na pomoc osobom bezdomnym wynika, iż udzielają one pomocy m. in. 80-130 tys. osobom. Szacunkowe dane określające liczbę bezdomnych na 300 tysięcy pochodzą od Stowarzyszenia Monar. O randze bezdomności wśród problemów społecznych decydują nie tylko trudne do uchwycenia

### Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

parametry ilościowe, ale również dynamika zjawiska i zmiany w strukturze populacji. Syntetyczne opracowania z dziedziny polityki społecznej podkreślają narastające tempo zjawiska, wykraczanie jego zasięgu poza grupy i środowiska tradycyjnie kojarzone z bezdomnością. Z bezdomnością związane są też takie negatywne zjawiska, jak alkoholizm, narkomania, żebractwo, prostytutka, przestępczość, zagrożenia epidemiologiczne.

Głównych przyczyn bezdomności należy upatrywać w sytuacji społeczno-ekonomicznej, której efektem jest wzrastające bezrobocie, likwidacja hoteli robotniczych, pogłębiające się zjawisko ubóstwa. Bezdomność jest też skutkiem różnych patologii, zaburzeń psychicznych i osobowościowych tj. alkoholizmu, przestępczości, rozwodów lub rozpadów więzi nieformalnych, braku opieki ze strony osób najbliższych i przemocy w rodzinach. Istnieją także prawne przyczyny bezdomności, które dotyczą głównie eksmisji za długi i zaległości w opłatach. Na uwagę zasługują także przyczyny natury psychologicznej, gdzie bezdomność jest świadomym wyborem innego sposobu życia i odmiennego systemu wartości. Bezdomność wynika także z niewydolności polityki mieszkaniowej m. in. małej ilości mieszkań komunalnych, wzrostu cen mieszkań czynszowych, braku lokali zastępczych. Przyczyny bezdomności wzajemnie się przenikają i warunkują.

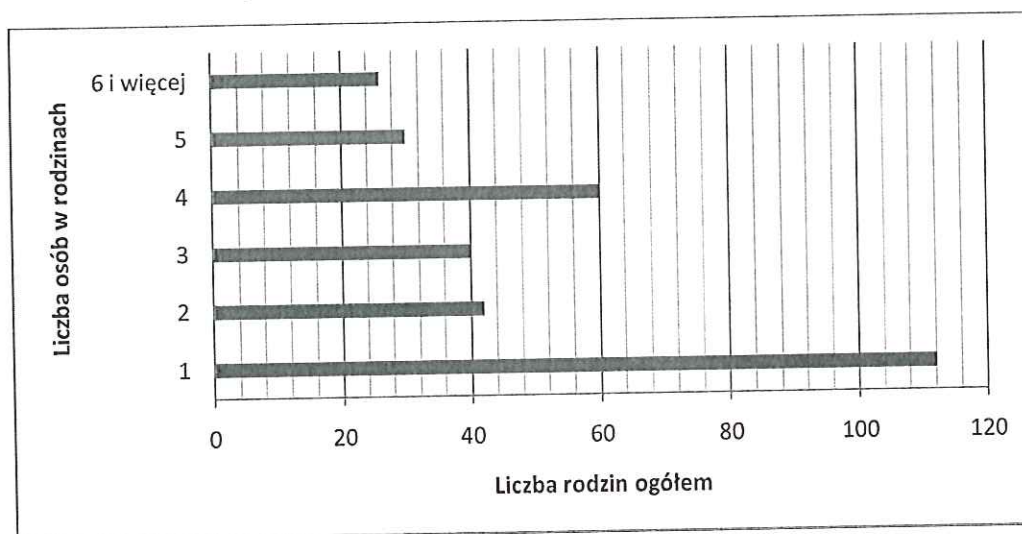
#### Problem bezdomności wśród klientów GOPS w Ryglicach

Udzielanie pomocy osobom bezdomnym jest zadaniem własnym gminy, jednak ze względu na przemieszczanie się tych osób i charakter ogólnokrajowy zjawiska należy podkreślić ogromne znaczenie dla przeciwdziałania i łagodzenia jego skutków przez działania organizacji pozarządowych i innych podmiotów niepublicznych. Na przełomie lat 2012-2014 udzielono 3 bezdomnym pomocy finansowej jak i rzeczowej.

### 3.7. Podsumowanie i wnioski

Z informacji GOPS w Ryglicach wynika, iż w 2014 roku wydano decyzje administracyjne przyznające świadczenie dla 274 gospodarstw domowym, w których zamieszkiwało 1017 osób. Strukturę rodzin korzystających z pomocy w 2014r. prezentuje poniższy rysunek.

Rysunek 19. Struktura rodzin korzystających z pomocy w 2014 r.



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

Głównym powodem trudnej sytuacji życiowej i przyznawania pomocy przez GOPS jest: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i potrzeba ochrony macierzyństwa, ubóstwo, długotrwała choroba, bezrobocie oraz niepełnosprawność. Szczegółowe przyczyny przyznania pomocy przez GOPS przedstawia poniższa tabela 25.

Tabela 31. Powody przyznania pomocy – rok 2014

Lp.	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin – 2014r.
1.	<b>Ubóstwo</b>	<b>243</b>
2.	Sieroctwo	0
3.	Bezdomność	3
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	31
5.	<b>Bezrobocie</b>	<b>123</b>
6.	<b>Niepełnosprawność</b>	<b>79</b>
7.	<b>Długotrwała choroba</b>	<b>82</b>
8.	<b>Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego</b>	<b>66</b>
	<i>w tym rodzina niepełna</i>	23
	<i>w tym rodziny wielodzietne</i>	15
9.	Przemoc w Rodzinie	25
10.	<b>Alkoholizm</b>	<b>46</b>
11.	Narkomania	0
12.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	8
13.	Zdarzenia losowe. Klęska żywiołowa lub ekologiczna	1
14.	Sytuacja kryzysowa	30

Źródło: Sprawozdanie z działalności GOPS za 2014 rok.

Analizując powyższe dane należy mieć na względzie, że dane statystyczne nie odzwierciedlają do końca faktycznej sytuacji, gdyż skala występowania omawianych zjawisk może być większa. Niektóre sytuacje problemowe występujące na terenie gminy nie są nam znane, gdyż rozgrywają się w tzw. zacisku domowym. Wszystkie wymienione powyżej problemy mogą ze sobą współistnieć lub wynikać jeden z drugiego. Niezbędne jest ich likwidowanie i zapobieganie im, w celu zmniejszenia patologii i marginalizacji ludności gminy.

Dobrem nadrzędnym strategii rozwiązywania problemów społecznych jest człowiek – jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym, jak i społecznym. Strategia jest dokumentem opisującym, analizującym i wartościującym zjawiska w tym obszarze rzeczywistości, od którego zależy stworzenie wizji godnego życia zarówno jednostki, jak też grupy społecznej jako całości; w praktyce stanowi skuteczny instrument realizacji przyjętych założeń dla osiągnięcia stanu określonego w wizji.

## Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

Zapisy Strategii mogą być realizowane przed wszystkim przy pomocy kapitału ludzkiego i społecznego. Rozwiązywanie najważniejszych problemów społecznych zależy, od jakości zasobów ludzkich i zaufania społecznego. Kapitał ludzki to: wiedza, umiejętności, kwalifikacje i zdolności ludzi do szybkiego oraz skutecznego radzenia sobie z problemami natury zarówno społecznej jak i psychologicznej.

Kapitał społeczny jest uzupełnieniem kapitału ludzkiego. Składa się z relacji międzyludzkich, tj. zaufania, zrozumienia, wspólnych wartości, które integrują społeczność, a przez to umożliwiają wspólne działania. Potencjał intelektualny, zdobyte kwalifikacje i doświadczenia będą mogły być należycie spożytkowane w społeczeństwie opartym na wiedzy. Wdrożenie celu umożliwi prowadzenie satysfakcjonującego życia zawodowego. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego oraz powszechny dostęp do nowoczesnych technologii informacyjnych jest jednym z najważniejszych wyzwań nowoczesnej gospodarki i nowoczesnego społeczeństwa. Bez rozwoju zasobów ludzkich nie będzie możliwe sprostanie wymogom nowoczesnego społeczeństwa.

Strategia jest dokumentem otwartym, podlegającym stałemu monitoringowi i ewaluacji zadań. Wprowadzenie procedur monitoringu i ewaluacji pozwoli na wprowadzenie zmian w realizacji poszczególnych celów i zadań w zależności od zmieniających się warunków i potrzeb społecznych.

### **ROZDZIAŁ IV. Szczegółowe wyniki badań opinii społecznych w sprawie problemów społecznych Gminy Ryglice.**

#### 4.1. Wnioski wypływające z badania opinii społecznej

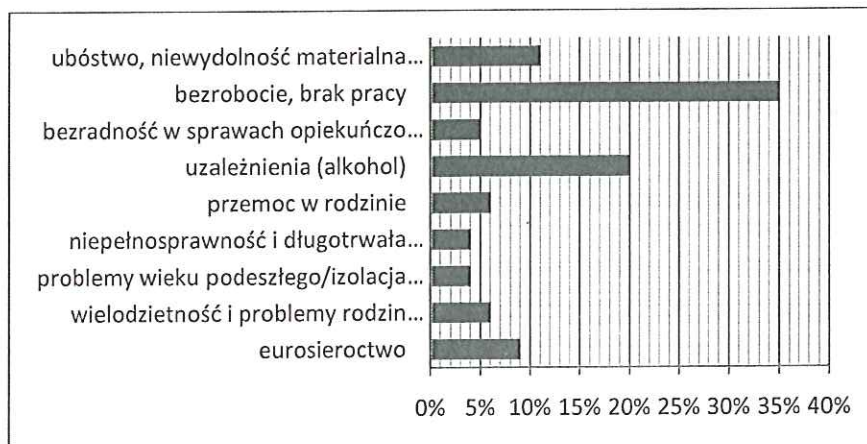
Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Ryglice posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

W badaniu opinii publicznej w zakresie problemów społecznych występujących na terenie gminy Ryglice wzięło udział 290 osób. Wśród respondentów 65 % stanowiły kobiety, 35 % mężczyźni. Większość badanych (40 %) była w wieku 26-59 lat.

• Badani wskazali, iż największym problemem występującym na terenie Gminy Ryglice jest bezrobocie (35 %), oraz uzależnienie od alkoholu (20 %) oraz ubóstwo (11%).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

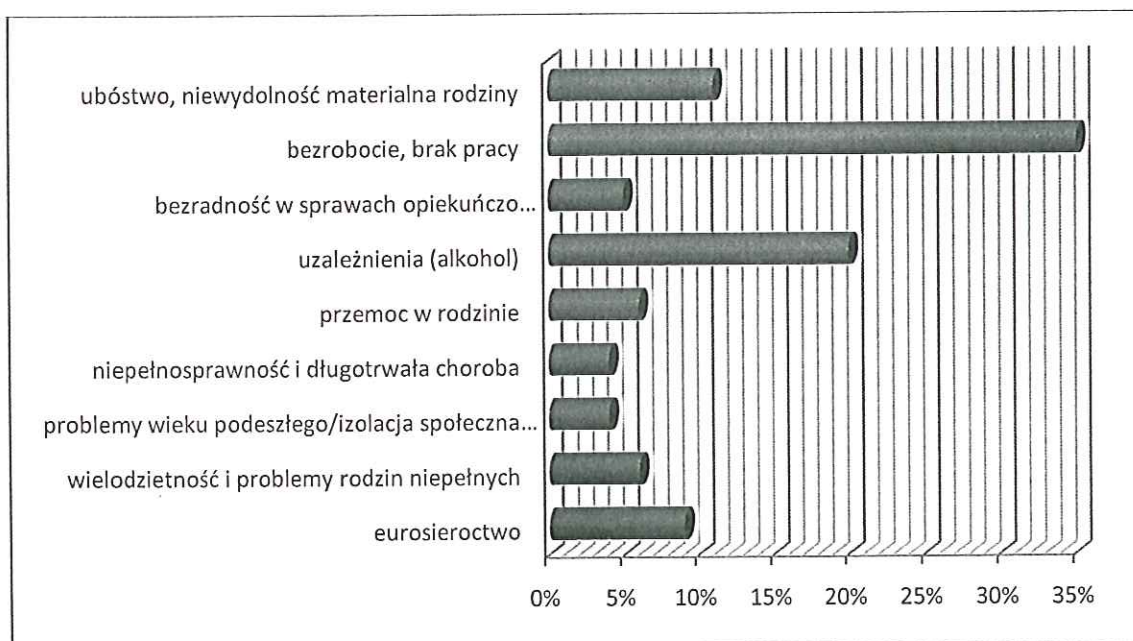
Rysunek 20. Problemy społeczne w Gminie Ryglice



Źródło: dane z ankiet

- Każda z tych dysfunkcji wzajemnie się przenika wpływając na poziom życia osób wymagających pomocy ze strony GOPS. I tak: *na poziom ubóstwa* wpływa w znacznej mierze brak pracy (41%) oraz niskie dochody (19%) i uzależnienie (14%), *na brak pracy* wpływa brak miejsc pracy (27 %-odpowiedzi) oraz lenistwo, niechęć do podejmowania pracy (16%) oraz uzależnienia (14 %).
- Według respondentów zagrożeni problemem uzależnień są: osoby bezdomnie (24%, osoby bezrobotne 23 % oraz rodziny dysfunkcyjne 20 %
- Zauważalne są także problemy społeczne dotyczące osoby starsze, szczególnie niepełnosprawność (23%) oraz samotność (23 %).

Rysunek 21. Problemy osób starszych

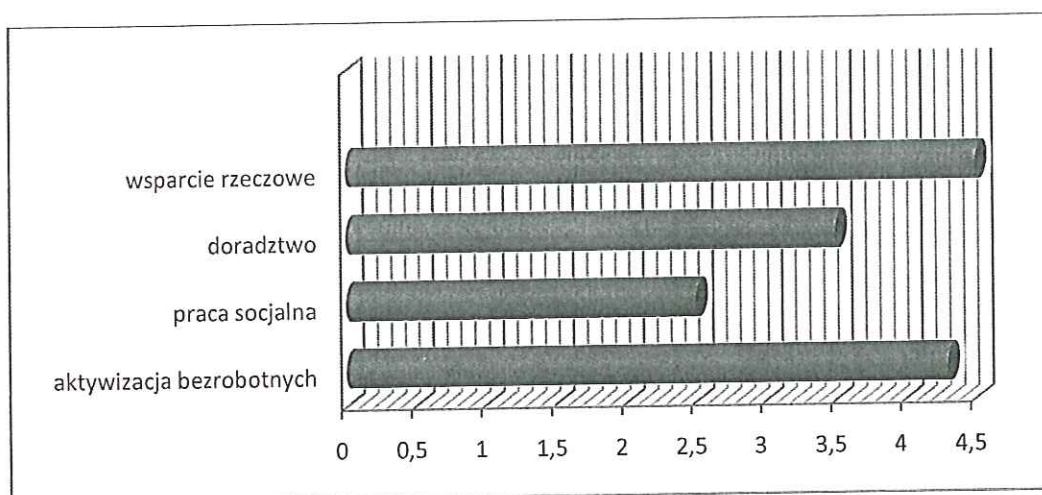


Źródło: dane z ankiet

### Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

- Przemoc w rodzinach jest zauważalna przez ponad 30% badanych, natomiast 19% osób badanych wie co należy zrobić gdy spotka się z przemocą.
- Do głównych działań, które powinien podjąć samorząd gminny, aby ograniczyć obszary problemów społecznych według badanych należy tworzyć warunki nowych miejsc pracy (39%) oraz pozyskiwać dodatkowe środki finansowe pozabudżetowe (17%).
- Z ankiet wynika, że najczęstszym negatywnym zjawiskiem odnoszącym się do dzieci i młodzieży jest wulgarność/agresja 41%, sięganie po substancje uzależniające 25% oraz zaniedbanie wychowawcze 14 %.
- W propozycji form wsparcia jaką przede wszystkim powinien oferować Ośrodek Pomocy Społecznej najczęściej respondenci wskazywali aktywizację bezrobotnych (33%), pomoc finansową (21%) oraz doradztwo (12%) i usługi opiekuńcze (12%).

Rysunek 22. Formy wsparcia jakie powinien oferować Ośrodek



Źródło: dane z ankiet

- Mieszkańcy Gminy Ryglice uważają iż warunki życia w Gminie Ryglice w ostatnich latach raczej się poprawiły (31%) natomiast 30% badanych osób uważa się iż się nie zmieniły, pozostają takie same. Ponadto mieszkańcy udzielili odpowiedzi, że czują się bezpiecznie w miejscu zamieszkania zaznaczając tak i raczej tak, co daje- 83 %.

## 4.2. Wyniki badań ankietowych w liczbach

### 1. Jakie problemy społeczne uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie Państwa gminy?

• eurosieroctwo	44	
• wielodzietność i problemy rodzin niepełnych	31	
• problemy wieku podeszłego /izolacja społeczna osób starszych	22	
• niepełnosprawność i długotrwała choroba	23	
• przemoc w rodzinie	29	
• uzależnienia (alkohol)	105	20 %
• bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych	25	
• bezrobocie, brak pracy	181	35%

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

• ubóstwo, niewydolność materialna rodziny	55	11%
--	----	-----

**5. Kto Pana/Pani zdaniem jest najbardziej zagrożony ubóstwem w Państwa gminie?**

• osoby starsze i samotne	72	
• osoby dotknięte problemem uzależnień	79	14%
• rodziny wielodzietne	78	
• osoby uzyskujące niskie dochody	108	19%
• osoby bezrobotne	238	41%

**6. Co Pana/Pani zdaniem decyduje o tym, że niektórzy ludzie nie mogą wy dostać się z ubóstwa?**

• niepełnosprawność	29	
• brak wsparcia ze strony najbliższych	29	
• lenistwo, niechęć do podejmowania pracy	82	16%
• niezaradność życiowa	61	
• tzw. "dziedziczenie biedy"	60	
• brak wykształcenia	43	
• uzależnienia	72	14%
• brak pracy	140	27%

**7. Jaka zdaniem Pana/Pani jest skala problemu uzależnień (alkohol, narkotyki) na terenie Państwa gminy?**

• trudno powiedzieć	72	25%
• niska	29	
• średnia	138	48%
• wysoka	51	

**8. Kto zdaniem Pana/Pani zagrożony jest problemem uzależnień w Państwa gminie?**

• osoby samotnie wychowujące dzieci	30	
• osoby bezdomne	110	24%
• rodziny dysfunkcyjne	91	20%
• rodziny wielodzietne	45	
• osoby uzyskujące niskie dochody	71	
• osoby bezrobotne	102	23%

**9. Czy uważa Pani/Pan iż oferta pomocy osobom uzależnionym (konsultacyjna, terapeutyczna, lecznicza) realizowana w gminie jest wystarczająca?**

• trudno powiedzieć	100	34%
• nie	84	29%
• raczej nie	51	
• raczej tak	47	
• tak	8	

**10. Jakie zdaniem Pana/Pani problemy społeczne najczęściej dotyczą osoby starsze?**

• mała liczba placówek wspierających osoby starsze	70	
• niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego	108	23%
• brak opieki ze strony rodziny	82	17%
• samotność	108	23%
• problemy psychologiczne	28	
• ubóstwo i bieda	75	

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025**8. Czy osoby niepełnosprawne są akceptowane w środowisku lokalnym?**

• nie	15	
• raczej nie	32	
• raczej tak	170	59%
• tak	73	

**9. Czy według Pani/Pana oceny w rodzinach zamieszkujących na terenie Państwa gminy istnieje zjawisko przemocy domowej?**

• wiem co należy zrobić /gdzie zadzwonić/gdzie zgłosić	62	19%
• nie słyszałem o takich przypadkach	55	
• słyszałem o takich przypadkach	96	30%
• nie znam takich przypadków	59	18%
• znam takie przypadki	51	

**10. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie na miejscu zamieszkania?**

• Nie	32	
• Raczej nie	17	
• Raczej tak	142	49%
• Tak	99	34%

**11. Jeśli nie, to jakie są przyczyny braku bezpieczeństwa?**

• zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy)	64	61%
• słabe oświetlenie	17	16%
• brak patroli policyjnych	12	
• niewłaściwe zachowania pijących alkohol w miejscach publicznych	7	
• częste włamania i kradzieże	5	

**12. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pan/Pani najczęściej w Państwa Gminie:**

• wandalizm, demoralizacja, przestępczość	49	
• wulgarność/agresja	168	41%
• sięganie po substancje uzależniające (np. alkohol, narkotyki, dopalacze)	102	25%
• sieroctwo	8	
• zaniedbania socjalne (niedożywienie, higiena)	23	
• zaniedbanie wychowawcze	58	14%

**13. Jakie działania powinien podjąć samorząd, aby ograniczyć obszary problemów społecznych?**

• tworzyć warunki do powstania nowych miejsc pracy	191	39%
• profesjonalizować kadry pomocy społecznej	20	
• pozyskiwać dodatkowe środki finansowe pozabudżetowe (np. środki unijne, z budżetu państwa)	85	17%
• sprawniej koordynować działania lokalnych instytucji działających w sferze społecznej	27	
• rozwijać jednostki organizacyjne pomocy społecznej	37	
• wesprzeć organizacje pozarządowe w przedsięwzięciach na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	20	
• monitorować efektywne wykorzystywanie środków pieniężnych pomocy społecznej	57	12%
• kontynuować programy prac społecznie użytecznych i roboty publiczne	54	

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025**14. Jaka formę wsparcia przede wszystkim powinien oferować Ośrodek Pomocy Społecznej?**

• aktywizacja bezrobotnych	158	33%
• usługi opiekuńcze	58	12%
• praca socjalna	56	
• doradztwo	58	12%
• wsparcie rzeczowe	46	
• pomoc finansowa	97	21%

**15. Jak Państwo oceniają pracę pracowników socjalnych?**

• nie mam zdania	75	26%
• źle	24	
• przeciętnie	70	24%
• dobrze	76	26%
• bardzo dobrze	44	

**16. Jak ocenia Pan/Pani zmiany warunków życia w Gminie w ostatnich latach (2012-2014)**

• pogorszyły się	49	
• raczej się pogorszyły	46	
• nie zmieniły się, pozostają takie same	85	30%
• raczej się poprawiły	88	31%
• poprawiły się	17	6%

**Metryczka:**

Płeć:

• kobiet	189	65%
• mężczyzna	101	35%

Wiek:

• 13-16 lat	85	30%
• 17-25 lat	76	26%
• 26-59 lat	117	40%
• 60 i więcej	12	4%

Zawód:

• uczeń	135	47%
• rolnik	24	
• przedsiębiorca	3	
• pracownik umysłowy	81	28%
• pracownik fizyczny	33	
• emeryt/rencista	6	
• bezrobotny	8	

Wykształcenie :

• uczeń ( gimnazjum +Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych)	132
• podstawowe	17
• zawodowe	17
• średnie	41
• policealne	14
• wyższe	69

## Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

**ROZDZIAŁ V. Analiza SWOT**

Analiza SWOT, jako narzędzie pomocnicze pozwoli na pogłębioną ocenę otoczenia planowanych w przedmiotowej strategii kierunków działań. Z oczywistych względów postuży uporządkowaniu informacji mających kluczowe znaczenie dla polityki społecznej gminy Ryglice.

Zastosowana technika analityczna SWOT oparta została na czynnikach mających wpływ na rozwój sfery społecznej pogrupowanych w cztery kategorie czynników strategicznych:

**\*S (Strengths) – mocne strony:** wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obszaru,

**\*W (Weaknesses) – słabe strony:** wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obszaru,

**\*O (Opportunities) – szanse:** wszystko to co stwarza dla analizowanego obszaru szansę korzystnej zmiany,

**\*T (Threats) – zagrożenia:** wszystko to co stwarza dla analizowanego obszaru niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Przedstawiona poniżej analiza obejmuje wytypowane 3 obszary priorytetowe :

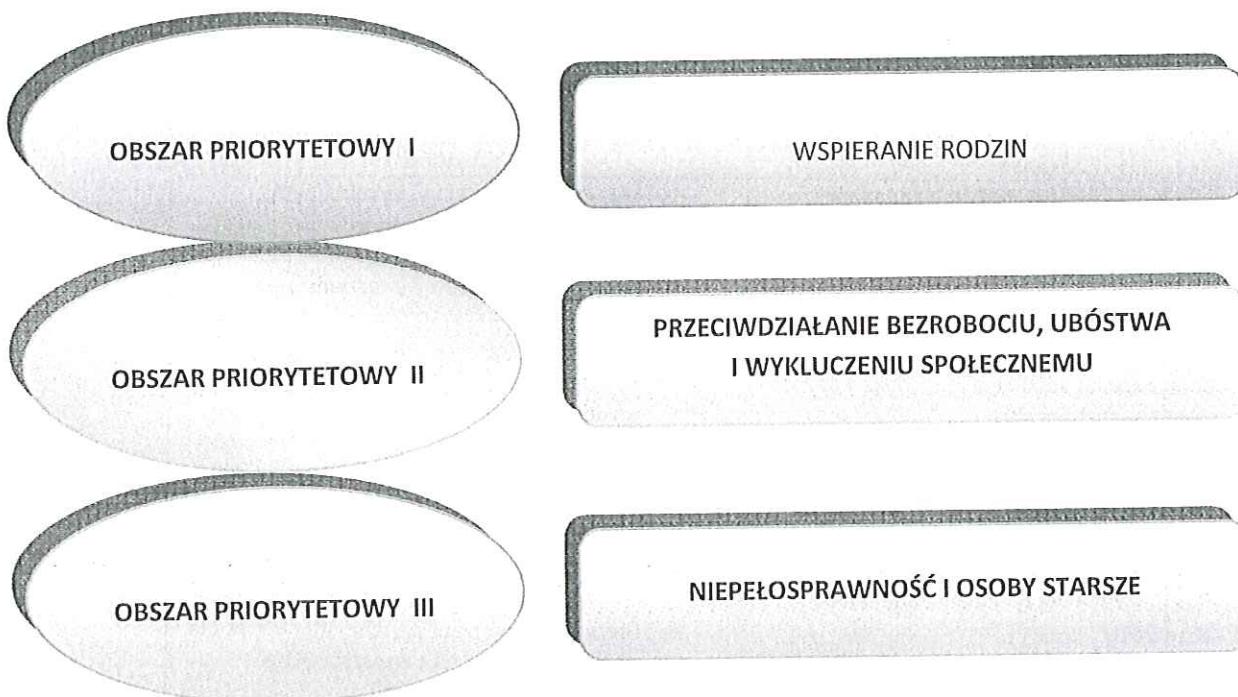


Tabela 32. Analiza SWOT dla obszarów priorytetowych

<b>OBSZAR PRIORYTETOWY I: WSPIERANIE RODZIN</b>	
<b>Mocne strony</b>	<b>Słabe strony</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>➔ dotychczasowe działania podejmowane w ramach systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.</li> <li>➔ Działania GOPS w kierunku przeciwdziałania problemowi ubóstwa, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, pomocy rodzinom niepełnym. W zakresie ochrony macierzyństwa, wsparcia rodzin</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➔ Bezrobocie rodziców i pozostałych pełnoletnich członków rodzin.</li> <li>➔ Wieloaspektowość dysfunkcji szczególnie w rodzinach wielodzietnych.</li> <li>➔ Pogłębiające się zjawisko euro sieroctwa.</li> <li>➔ Problemy finansowe i ubóstwo części rodzin.</li> <li>➔ Brak żłobków</li> <li>➔ Podstawy roszczeniowe części rodzin</li> </ul>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

<ul style="list-style-type: none"> <li>wielodzietnych</li> <li>➔ Zapewnienie rodzinom dostępu do poradnictwa specjalistycznego- darmowy dostęp do pedagogów, psychologów, prawników i konsultantów.</li> <li>➔ Zapewnienie pomocy rodzinom w formie asysty rodziny.</li> <li>➔ Realizacja zadań „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Ryglice na lata 2015-2020”.</li> <li>➔ Projekty społeczne dla rodzin realizowane z wykorzystaniem środków zewnętrznych, w tym UE.</li> <li>➔ Współpraca GOPS Ryglice m.in z placówkami oświatowymi, instytucjami kultury, organizacjami pozarządowymi, Caritasem- w zakresie wspólnych działań na rzecz rodziny.</li> <li>➔ Profesjonalna pomoc rodzinom w pełnieniu funkcji opiekuńczej przez działające na terenie gminy placówki wsparcia dziennego( Ryglice, Zalasowa)</li> <li>➔ Dobra dostępność opieki medycznej w gminie.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>korzystających z wsparcia GOPS.</li> <li>➔ Ubożenie społeczeństwa powodujące nierówne szanse rozwoju dzieci i młodzieży oraz pogłębiające się zróżnicowanie socjalne grup społecznych.</li> <li>➔ Coraz częstsze przypadki niezgłaszania przez rodziny, sąsiadów wieloletnich przypadków przemocy w rodzinie z poczucia wstydu.</li> <li>➔ Pogłębiający się kryzys rodziny, przejmowanie pewnych funkcji rodziny przez instytucje.</li> </ul>
<b>Szanse</b>	<b>Zagrożenia</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>➔ Odbudowywanie funkcji opiekuńczych i wychowawczych rodziny wobec dzieci.</li> <li>➔ Pomoc w konstruktywnym rozwiązywaniu konfliktów i kryzysów w rodzinie.</li> <li>➔ Wprowadzenie zadań wspierających integrację rodziny z jej otoczeniem. Ogólnopolskie regulacje w zakresie wsparcia rodzin wielodzietnych.</li> <li>➔ Środki finansowe zewnętrzne, w tym UE na rzecz działań w zakresie rynku pracy, aktywizacji zawodowej, edukacji, ekonomii społecznej.</li> <li>➔ Realizacja w skali kraju celów strategii: "Europa 2020" oraz "Kapitał Społecznych 2014-2010".</li> <li>➔ Możliwość kontynuowania w gminie nauki na poziomie ponadgimnazjalnym.</li> <li>➔ Istnienie wielu organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży.</li> <li>➔ Rosnąca liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➔ Kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym, zatracenie rodzinnych wartości.</li> <li>➔ Niedostateczna w skali kraju promocja pozytywnego wizerunku małżeństwa i rodziny.</li> <li>➔ Trudna sytuacja gospodarcza, wpływająca na kwestie związane z bezrobociem i ubóstwem w rodzinie.</li> <li>➔ Wzrost poziomu informatyzacji zakłócającej tradycyjne życie rodzinne.</li> <li>➔ Starzenie się społeczeństwa.</li> <li>➔ Deficyt w obszarze codziennego sposobu komunikowania się w relacjach wzajemnych w rodzinie.</li> <li>➔ Stereotypy tworzące niekorzystny klimat dla osób korzystających z wsparcia GOPS.</li> <li>➔ Zjawisko „eurosieroctwa”</li> </ul>

**OBSZAR PRIORYTETOWY II:****PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU, UBÓSTWU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU**

<b>Mocne strony</b>	<b>Słabe strony</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>➔ Dobrze rozwinięta podstawowa i stabilna struktura pomocy społecznej.</li> <li>➔ Profesjonalnie przygotowana i kompetentna</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➔ Wysoki poziom bezrobocia wśród klientów pomocy społecznej</li> <li>➔ Wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia</li> </ul>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

<p>kadra.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➔ Możliwość korzystania z bezpłatnego poradnictwa prawnego i psychologicznego.</li> <li>➔ Zaangażowanie władz gminy i pracowników GOPS oraz innych instytucji w działalność na rzecz problematyki społecznej.</li> <li>➔ Położenie geograficzne gminy: w niedużej odległości od dużych ośrodków gospodarczych i społecznych (Kraków, Tarnów).</li> <li>➔ Działalność klubów seniora</li> <li>➔ Dobre warunki krajobrazowe i infrastrukturalne do aktywnego spędzania czasu i rozwijania zainteresowań.</li> </ul>	<p>materialnego, pomocowego, opiekuńczego oraz doradczego.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➔ Niezdolność gospodarstw domowych do pokrywania wydatków koniecznych związanych z podstawowymi potrzebami.</li> <li>➔ Brak atrakcyjnych warunków do zatrudniania młodych ludzi.</li> <li>➔ Słabe dostosowanie ofert edukacyjnych do lokalnego rynku pracy.</li> <li>➔ Marginalizacja spowodowana długotrwałym bezrobociem oraz wzrost patologii spowodowanych brakiem pracy i środków do życia.</li> <li>➔ Dziedziczenie marginalizacji i wykluczenia społecznego.</li> </ul>
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> <li>➔ Efektywna aktywizacja zawodowa osób niepracujących i poszukujących pracy, w szczególności długotrwale wykluczonych z rynku pracy oraz wcześniej niepracujących</li> <li>➔ Ograniczanie czynników zniechęcających do zatrudniania osób o niskiej zdolności do zatrudnienia (osoby starsze, niepełnosprawne, kobiety).</li> <li>➔ Podejmowanie działań wspierających podejmowanie zatrudnienia przez osoby mające z tym problem.</li> <li>➔ Wzmocnienie potencjału instytucji publicznych oraz rozwój aktywności i współpracy instytucji publicznych z sektorem niepublicznym w obszarze pomocy społecznej i integracji, w tym współpraca ośrodka pomocy społecznej z instytucjami rynku pracy.</li> <li>➔ Zwiększenie efektywności wsparcia materialnego dla rodzin.</li> <li>➔ Rozbudowa narzędzi zapewniających osobom wykluczonym dostęp do usług publicznych pozwalających na powrót na rynek pracy.</li> <li>➔ Samozatrudnienie (założenie działalności gospodarczej) jako forma przeciwdziałania bezrobociu.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➔ Brak perspektyw zawodowych zwłaszcza dla ludzi młodych-emigracja zarobkowa na skalę masową, niekorzystne tendencje w rodzinach spowodowane długookresowymi wyjazdami.</li> <li>➔ Choroby cywilizacyjne, przejmowanie złych nawyków przez młodzież.</li> <li>➔ Zubożenie społeczeństwa powodujące patologie społeczne</li> <li>➔ Pogłębiający się proces marginalizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i niepełnosprawnością.</li> </ul>

**OBSZAR PRIORYTETOWY III:  
NIEPEŁOSPRAWNOŚĆ I OSOBY STARSZE**

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> <li>➔ Zintegrowana działalność systemowa na terenie gminy Ryglice</li> <li>➔ Organizacja wydarzeń integrujących społecznie i ukazujących znaczenie i wartość osób niepełnosprawnych.</li> <li>➔ Duża aktywność organizacji i instytucji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➔ Starzenie się społeczeństwa- rosnąca liczba osób korzystająca z pomocy GOPS.</li> <li>➔ Niewystarczający system wsparcia dla osób niepełnosprawnych, obciążonych chorobami i starszych.</li> <li>➔ Postawy roszczeniowe utrudniające</li> </ul>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

<p>działających na rzecz seniorów.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➔ Działanie na terenie gminy 2 klubów seniora przy GOPS</li> <li>➔ Działanie Domu środowiskowego w Ryglicach na rzecz osób niepełnosprawnych.</li> <li>➔ Istniejąca baza rehabilitacyjna.</li> </ul>	<p>kompleksowość pomocy</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➔ Pogłębiający się kryzys rodziny, narastający problem braku opieki nad osobami starszymi ze strony rodziny.</li> <li>➔ Trudności z asymilacją społeczną, związane z występującymi barierami społecznymi i architektonicznymi.</li> <li>➔ Ograniczone możliwości działań w zakresie zapobiegania problemowi ubóstwa osób starszych, chorych i niepełnosprawnych.</li> <li>➔ Niewystarczająca liczba pracowników świadczących usługi opiekuńcze.</li> </ul>
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> <li>➔ Upowszechnianie informacji dot. osób starszych, niepełnosprawnych i ich praw.</li> <li>➔ Wykorzystywanie zewnętrznych środków finansowych dla realizacji projektów skierowanych do osób starszych, niepełnosprawnych i przewlekle chorych.</li> <li>➔ Wykorzystywanie potencjału ludzi starszych.</li> <li>➔ Podnoszenie poziomu zaradności mobilności osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych i starszych.</li> <li>➔ Kreowanie działań podnoszących aktywne formy spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➔ Starzenie się społeczeństwa</li> <li>➔ Ograniczony rynek pracy- brak ofert pracy dla osób niepełnosprawnych</li> <li>➔ Niskie świadczenia emerytalno-rentowe.</li> <li>➔ Zanikanie modelu rodzin wielopokoleniowych oraz zmiany demograficzne, skutkujące wcześniejszym korzystaniem z systemu instytucjonalnego wsparcia.</li> <li>➔ Zrzucanie odpowiedzialności za opiekę nad osoba starszą/niepełnosprawną na instytucje.</li> <li>➔ Nieodpowiadająca potrzebom osób starszych/niepełnosprawnych infrastruktura techniczna.</li> <li>➔ Pogłębiający się proces marginalizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i niepełnosprawnością.</li> </ul>

## REALIZACJA STRATEGII

### ROZDZIAŁ VI. Misja, wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla gminy Ryglice została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych (problemowych). Skorelowana została też z wizją Gminy Ryglice.

Gmina Ryglice odważnie reagująca i dążąca do niekonfliktowego rozwiązywania problemów wspólnoty, poprzez właściwe działania administracji samorządowej, stowarzyszeń jak i samych mieszkańców; dostrzegająca potencjał tkwiący w lokalizacji, historii i mieszkańcach; wspierająca lokalne inicjatywy, w szczególności: społeczne, kulturalne i edukacyjne. Każdy mieszkaniec czuje więź zarówno ze swoją miejscowością jak i całą gminą.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie misji, w brzmieniu:

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice jest – uświadomienie aktualnej sytuacji społecznej oraz wytyczenie kierunków zmian do budowania gminy wspierającej i właściwie wykorzystującej aktywność oraz potencjału społeczności lokalnej, z uwzględnieniem istotnych uwarunkowań lokalnych.

## **Rozdział VII. Obszary priorytetowe, cele strategiczne, cele operacyjne i zadania.**

Określenie działań strategicznych zmierza w kierunku zabezpieczenia potrzeb socjalnych jednostek i rodzin, uzyskania stanu wolności od niedostatku, bądź od obniżenia poziomu życia spowodowanego utratą możliwości zarobkowania, chorobą, inwalidztwem, starością, zwiększonym obciążeniem rodzinnym, bezradnością oraz innymi sytuacjami losowymi.

Głównym przesłaniem strategii jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w Gminie Ryglice i destabilizujących życie mieszkańców. Zapewnienie odpowiednich warunków do prawidłowego funkcjonowania osób i rodzin jest podstawowym zadaniem efektywnej polityki lokalnej. Zintensyfikowanie ukierunkowanych działań pomocy społecznej ma na uwadze doprowadzenie świadczeniobiorców do życiowego usamodzielniania i umiejętności rozwiązywania własnych problemów.

### 7.1.OBSZAR PRIORYTETOWY I : Wspieranie rodzin

W Gminie Ryglice obserwuje się systematyczny wzrost liczby rodzin żyjących w ubóstwie. Rodzina wywiera istotny wpływ na kształtowanie się postaw, aspiracji i systemów wartości. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny, błędne lub złe wypełnianie ról społecznych powoduje jej destrukcję a następnie przekazanie złych wzorców, z którymi identyfikują i utożsamiają się dzieci. W rodzinach dotkniętych dysfunkcją często występują u dzieci kłopoty z nauką, problemy wychowawcze, aż do wkraczania na drogę konfliktu z prawem. Aktywizacja społeczności lokalnej dla rozwiązania trudnych problemów stanowi ważne i trudne wyzwanie dla pomocy społecznej.

**Cel strategiczny 1.**

**Zintegrowany system wsparcia i opieki nad dzieckiem oraz rodziną**

#### *Grupy docelowe:*

1. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej.
2. Rodziny mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
3. Osoby uzależnione.
4. Rodziny osób uzależnionych.
5. Dzieci i młodzież .
6. Rodziny, w których występuje przemoc.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025**Cel operacyjny 1.1. Wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskiej.**

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła finansowania	Czas realizacji lata
1. Świadczenie pomocy rodzinom mającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez asystenta rodziny .	- GOPS - samorząd gminny - kuratorzy sądowi	- liczba rodzin objęta asystenturą rodzinną - liczba asystentów rodziny	środki UE środki krajowe budżet GOPS	2016-2025
2. Pomoc materialna i rzeczowa rodzinom wymagającym wsparcia, w tym min. pozyskiwanie nieodpłatne różnego rodzaju rzeczy i artykułów gospodarstwa domowego	- GOPS - GKRPA, - placówki oświatowe - organizacje pozarządowe - Caritas - samorząd gminny	- liczba udzielonych świadczeń - liczba rodzin objętych programem wsparcia	środki GKRPA, budżet gminy środki krajowe budżet GOPS	2016-2025
3. Promowanie i wspieranie rodzin wielodzietnych poprzez zwiększenie członkom tych rodzin dostępności do różnorodnych dóbr i usług poprzez np. Kartę Dużej Rodziny (KDR to ulgi lub dopłaty do biletów wstępu np. na basen)	- GOPS - GKRPA - placówki oświatowe - samorząd gminny	- liczba udzielonych świadczeń - liczba rodzin objętych programem wsparcia - liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	środki GKRPA, budżet gminy środki krajowe budżet GOPS	2016-2025
4. Stworzenie możliwości korzystania przez dzieci i rodziców z pomocy prawnej, psychologicznej i terapeutycznej.	- GOPS - GKRPA - Punkt Wsparcia i Pomocy dla osób dotkniętych przemocą w Rodzinie - placówki oświatowe - samorząd gminny	- liczba udzielonych porad specjalistycznych - liczba godzin pracy konsultantów	środki GKRPA, budżet gminy środki krajowe budżet GOPS	2016-2025
5. Współpraca ze szkołami w zakresie diagnozowania potrzeb dzieci i młodzieży zagrożonych marginalizacją	- GOPS - placówki oświatowe	- liczba dzieci i młodzieży objętych oddziaływaniem	budżet GOPS	2016-2025
6. Organizowanie grup wsparcia, grup samopomocowych dla rodziców i opiekunów borykających się z problemami wychowawczymi i opiekuńczymi.	- GOPS - Punkt Wsparcia i Pomocy dla osób dotkniętych przemocą w Rodzinie - placówki oświatowe	- liczba zorganizowanych grup - liczba osób objętych oddziaływaniem	budżet gminy środki krajowe	2016-2025

**Cel operacyjny 1.2. Wspieranie przeciwdziałania problemom wychowawczym dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym.**

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła finansowania	Czas realizacji lata
1. Tworzenie programów, kampanii społecznych i informacyjnych podnoszących kompetencje psychospołeczne rodziców.	- placówki oświatowe - Policja - GKRPA - GOPS - Punkt Wsparcia i Pomocy dla osób dotkniętych przemocą w Rodzinie	- liczba rodzin objęta wsparciem - liczba zrealizowanych programów	budżet gminy budżet GOPS środki własne jednostek środki krajowe środki GKRPA,	2016-2025
2. Tworzenie programów podnoszących kompetencje psychospołeczne dzieci i młodzieży	- placówki oświatowe - świetlice socjoterapeutyczne, - placówki wsparcia	- liczba zorganizowanych spotkań - liczba osób objętych	budżet gminy środki własne instytucji i	2016-2025

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

	dziennego - GKRPA			
3. Systematyczna praca socjalna z rodziną.	- GOPS	- liczba rodzin objęta wsparciem	środki GOPS, środki krajowe	2016-2025
4. Organizowanie akcji i kampanii społecznych promujących znaczenie więzi społecznych	- placówki oświatowe - Policja	- liczba godzin zrealizowanych zajęć - liczba uczestników - liczba zrealizowanych programów	środki GOPS środki własne instytucji i środki krajowe	2016-2025
5. Realizacja programów zwiększających możliwości dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych do korzystania z szerszego dostępu do edukacji, wypoczynku i rekreacji, kultury i sportu oraz zaspokajaniu podstawowych potrzeb rodzin ubogich a w szczególności dzieci z tych rodzin – dożywianie w szkołach, żywność z programu FEAD	- GOPS - GKRPA, - placówki oświatowe - Caritas - organizacje pozarządowe - samorząd gminny	- liczba dzieci korzystających z programu - liczba zrealizowanych programów - liczba uczestników realizowanych programów	budżet gminy budżet GOPS środki własne instytucji i organizacji środki krajowe	2016-2025
6. Prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących różnorodnych zagrożeń społecznych m. in. : alkohol, narkotyki, temat szkodliwości środków zmieniających świadomość, cyberprzemoc, handel ludźmi, sponsoring, przemoc (która bezpośrednio lub pośrednio może prowadzić do uzależnienia)	- GKRPA , - placówki oświatowe - organizacje pozarządowe - samorząd gminny - Punkt Wsparcia i Pomocy dla osób dotkniętych przemocą w Rodzinie	- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych - liczba osób uczestniczących w programach i przedsięwzięciach profilaktycznych - liczba zorganizowanych akcji, spotkań, prelekcji, konferencji, plakatów, informacje regionalnej prasie, itp.	budżet gminy środki krajowe środki UE środki własne instytucji i organizacji środki krajowe	2016-2025
7. Rozwijanie i wspieranie programów aktywizujących ideę wolontariatu na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin wymagających wsparcia.	- GOPS - GKRPA, - placówki oświatowe - samorząd gminny	- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi - liczba wolontariuszy - liczba programów z udziałem wolontariuszy	budżet gminy budżet GOPS środki własne instytucji i organizacji środki krajowe	2016-2025
8. Udzielenie pomocy finansowej dzieciom w rodzinach dotkniętych różnymi dysfunkcjami m. in. stypendia, dopłata do różnych form wypoczynku typu kolonie, wycieczki szkolne.	- GOPS - placówki oświatowe - organizacje pozarządowe - Caritas - samorząd gminny	- liczba dzieci korzystających z programu dożywiania i stypendiów	budżet gminy budżet GOPS środki własne instytucji i organizacji środki krajowe	2016-2025
9. Doskonalenie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego wspierającego w rozwiązywaniu problemów na rzecz dziecka i rodziny.	- GOPS - placówki oświatowe - Policja - Kuratorzy sądowi, - placówki służby zdrowia - Punkt Wsparcia i Pomocy dla osób dotkniętych przemocą w Rodzinie	- liczba posiedzeń zespołów - liczba posiedzeń grup roboczych	budżet GOPS budżet gminy środki instytucji i organizacji	2016-2025

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025**Cel operacyjny 1.3. Promowanie i wspieranie aktywności sportowej, kulturalnej, artystycznej wśród dzieci i młodzieży oraz rodzinnego spędzania wolnego czasu.**

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła finansowania	Czas realizacji lata
Organizacja zajęć sportowych, rekreacyjnych, turystyczno-krajoznawczych	- GOPS - GKRPA, - placówki oświatowe - samorząd gminny -instytucje kultury -kluby sportowe -organizacje pozarządowe	- liczba osób uczestniczących w zajęciach – liczba zorganizowanych zajęć.	budżet gminy budżet GOPS środki własne jednostek i organizacji środki krajowe środki GKRPA,	2016-2025
Udział dzieci i młodzieży w turniejach i rozgrywkach sportowych	- GOPS - GKRPA, - placówki oświatowe - samorząd gminny -instytucje kultury - kluby sportowe -organizacje pozarządowe	-liczba osób uczestniczących w zajęciach -liczba zorganizowanych zajęć.	budżet gminy budżet GOPS środki własne jednostek i organizacji środki krajowe środki GKRPA,	2016-2025
Prowadzenie zajęć, kół zainteresowań, warsztatów plastycznych, muzycznych, technicznych teatralnych i innych	- GOPS - GKRPA, - placówki oświatowe - samorząd gminny -instytucje kultury - kluby sportowe -organizacje pozarządowe	-liczba osób uczestniczących w zajęciach – liczba zorganizowanych zajęć.	budżet gminy budżet GOPS środki własne jednostek i organizacji środki krajowe środki GKRPA,	2016-2025

**Cel operacyjny 1.4. Organizowanie i wspieranie inicjatyw uświadamiających i przeciwdziałających występowaniu przemocy w rodzinie.**

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła finansowania	Czas realizacji lata
1.Prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych (lokalna prasa, Internet, ulotki, broszury) na temat negatywnych skutków zachowań agresywnych oraz skutecznych sposobów przeciwdziałania zachowaniom agresywnym.	- GOPS - Zespół Interdyscyplinarny samorząd gminny - organizacje pozarządowe - placówki oświatowe - Punkt Wsparcia i Pomocy dla osób dotkniętych przemocą w Rodzinie - GKRPA	- liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych;  - liczba wydanych materiałów promocyjnych	budżet gminy budżet GOPS środki własne instytucji i organizacji środki krajowe	2016-2025
2.Prowadzenie kampanii profilaktyczno – edukacyjnych na rzecz zapobiegania nadużywaniu alkoholu i środków psychoaktywnych w szczególności przez dzieci i młodzież	- GKRPA - GOPS - Policja - placówki oświatowe - Punkt Wsparcia i Pomocy dla osób dotkniętych przemocą w Rodzinie - Placówki służby zdrowia	- liczba zrealizowanych kampanii - liczba podmiotów biorących udział w kampaniach	budżet gminy środki krajowe środki UE	2016-2025

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rygllice na lata 2016-2025

3. Organizowanie akcji pobudzających wrażliwość społeczności lokalnej na obserwowane akty przemocy oraz informujących o sposobach przeciwdziałania jej rozwojowi	- GOPS - placówki oświatowe - Zespół Interdyscyplinarny - samorząd gminny - Policja - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	- liczba zrealizowanych kampanii	budżet gminy budżet powiatu środki krajowe środki UE	2016-2025
--	--	----------------------------------	---	-----------

**Cel operacyjny 1.5 Prowadzenie kompleksowego systemu wsparcia i pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.**

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła finansowania	Czas realizacji lata
1. Kompleksowa pomoc dla ofiar przemocy, w tym realizacja procedury „NIEBIESKIE KARTY”	- GOPS - Zespół Interdyscyplinarny - samorząd gminny	- liczba osób objęta wsparciem - liczba założonych kart	budżet gminy środki krajowe	2016-2025
2. Kontynuacja monitoringu przebiegu zmian w rodzinach obciążonych problemami przemocy	- GOPS - Policja - GKRPA - Punkt Wsparcia i Pomocy dla osób dotkniętych przemocą w Rodzinie - placówki służby zdrowia	- liczba wykonanych wywiadów środowiskowych w ramach działań monitoringowych - liczba zakończonych „Niebieskich Kart”	budżet gminy środki krajowe	2016-2025
3. Podejmowanie działań profilaktycznych ukierunkowanych na rozwój umiejętności wychowawczych rodziców.	- GOPS - Zespół Interdyscyplinarny - samorząd gminny	- liczba rodzin osób korzystających z tej formy pomocy - liczba godzin udzielonych konsultacji	budżet gminy, budżet GOPS środki własne instytucji i organizacji	2016-2025
4. Organizowanie wsparcia specjalistycznego (psychologicznego, prawnego, itp.) dla ofiar i sprawców przemocy	- GOPS - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) - Punkt Wsparcia i Pomocy dla osób dotkniętych przemocą w Rodzinie - Organizacje pozarządowe	- liczba osób objętych oddziaływaniem - liczba placówek i/lub osób zaangażowanych do udzielenia wsparcia ofiarom i sprawcom przemocy	budżet gminy budżet powiatu środki krajowe środki UE środki własne instytucji i organizacji	2016-2025
5. Minimalizowanie potencjalnych przyczyn występowania przemocy w rodzinie poprzez zaspokojenie jej podstawowych potrzeb (udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej, świadczenia rodzinne, świadczenie pracy socjalnej).	GOPS	- liczba i formy udzielanej pomocy; - liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą.	budżet gminy, budżet GOPS środki zewnętrzne	2016-2025
6. Realizacja działań edukacyjnych, profilaktycznych i prewencyjnych zmierzających do ograniczenia występowania zjawiska przemocy domowej.	- placówki oświatowe - placówki służby zdrowia - GOPS - Policja - PCPR	- liczba osób uczestniczących w spotkaniach, pogadankach, konkursach, warsztatach; - liczba podmiotów prowadzących ww. działania;	budżet gminy budżet powiatu środki krajowe środki UE	2016-2025

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025**Przewidywane efekty:**

- Wielopłaszczyznowe wsparcie rodziny w wypełnieniu swoich funkcji poprzez: kształtowanie prawidłowych wzorów funkcjonowania rodziny.
- Tworzenie nowych form pomocy rodzinie.
- Aktywizowanie społeczności do harmonijnej współpracy na rzecz rodziny.
- Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka.
- Stworzenie środowiska przyjaznego dzieciom i ich rodzicom.
- Poprawa funkcjonowania rodzin.
- Zmniejszenie liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i innych.
- Zmniejszenie zagrożeń wynikających z braku opieki w czasie wolnym od nauki.
- Rozwijanie zainteresowań i zdobywanie nowych umiejętności.
- Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie społecznie pożądanego modelu rodziny prowadzący do zmniejszenia trudności w pełnieniu funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci i młodzieży.
- Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej.

**Uwarunkowania realizacji celu:**

Ważnymi czynnikami które będą miały wpływ na realizację celu będą :

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, mieszkańców gminy na rzecz rozwiązywania własnych i lokalnych problemów.
2. Dostępność do zewnętrznych źródeł finansowania.
3. Dobre ustawodawstwo i dobrze przygotowana kadra pomocy społecznej.

**7.2.OBSZAR PRIORYTETOWY II: Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i wykluczeniu społecznemu**

Bezrobocie oznacza stan bezczynności zawodowej osób zdolnych do pracy, zgłaszających gotowość do jej podjęcia. Konsekwencjami w funkcjonowaniu osób bezrobotnych i ich rodzin są przede wszystkim obniżenie własnej wartości, poczucie bezsilności i beznadziejności oraz niepewności statusu społecznego, pogorszenie standardu życia, ubóstwo, izolacja społeczna, ograniczenie lub zaniechanie uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym, problem z zagospodarowaniem czasu wolnego. Konsekwencją społeczną jest m. in. ponoszenie przez społeczeństwo kosztów świadczeń na rzecz osób bezrobotnych.

**Cel strategiczny 2**

**Rozwój systemów wspierających aktywność zawodową mieszkańców gminy**

**Grupy docelowe:**

1. Osoby bezrobotne.
2. Rodziny osób bezrobotnych.
3. Środowisko osób bezrobotnych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglisce na lata 2016-2025**Cel operacyjny 2.1. Prowadzenie działań aktywizujących osoby bezrobotne**

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła finansowania	Czas realizacji lata
1. Wspieranie osób bezrobotnych w procesie zmiany (uzyskaniu dodatkowych kwalifikacji, kształceniu, w szczególności poprzez organizowanie szkoleń).	- GOPS - PUP	- liczba zorganizowanych szkoleń dla osób bezrobotnych, poszukujących pracy - liczba osób bezrobotnych, które wzięły udział w szkoleniach	budżet gminy środki krajowe środki UE	2016-2025
2. Wdrażanie narzędzi i instrumentów aktywnej integracji (w tym kontraktów socjalnych)	- GOPS - PUP	- liczba zastosowanych instrumentów i narzędzi aktywnej integracji (w tym kontraktów socjalnych) - liczba osób objętych oddziaływaniem	budżet PUP środki UE budżet GOPS	2016-2025
3. Udzielanie osobom i rodzinom dotkniętym bezrobociem wsparcia finansowego i rzeczowego	- GOPS, - samorząd gminny,	- liczba udzielonych świadczeń - liczba rodzin objętych programem wsparcia	budżet gminy środki krajowe	2016-2025
4. Organizowanie akcji promujących aktywność zawodową	- GOPS - PUP	- liczba zorganizowanych akcji - liczba zorganizowanych spotkań, seminariów, konferencji, plakatów itp.	środki UE budżet PUP środki własne instytucji i organizacji	2016-2025
5. Podejmowanie współpracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z Powiatowym Urzędem Pracy (poprzez kontrakt, prace społecznie - użyteczne) na rzecz osób bezrobotnych	- GOPS - PUP	- liczba zawartych porozumień pomiędzy GOPS a PUP - liczba osób objęta wsparciem w ramach zawartych porozumień	budżet GOPS budżet PUP	2016-2025
6. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie organizacji szkoleń dla osób bezrobotnych dotyczących zmiany profilu zawodowego i/lub uzyskania dodatkowych kwalifikacji	- GOPS - PUP	- liczba osób objętych oddziaływaniem - liczba szkoleń - liczba osób, które znalazły pracę pod wpływem podjętych działań	środki krajowe, budżet PUP, środki UE	2016-2025

**Cel operacyjny 2.2. Organizowanie działań mogących ograniczyć występowanie ubóstwa wśród mieszkańców**

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła finansowania	Czas realizacji lata
1. Udzielanie pomocy materialnej osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno-bytowej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, uchwałami rady miejskiej itp.	- GOPS	- liczba osób/rodzin objęta wsparciem	środki krajowe budżet gminy	2016-2025
2. Edukowanie rodzin w zakresie racjonalnego gospodarowania budżetem domowym.	- GOPS we współpracy z Asystentem Rodziny - samorząd gminny	- liczba osób/rodzin objęta wsparciem	budżet gminy budżet GOPS	2016-2025
3. Diagnozowanie potrzeb i możliwości wsparcia grup zagrożonych wykluczeniem	- GOPS we współpracy z Asystentem Rodziny	- liczba rodzin objęta wsparciem	budżet gminy budżet GOPS	2016-2025

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025**Przewidywane efekty:**

- Poprawa sytuacji materialnej.
- Poprawa kondycji psychicznej.
- Możliwość nabycia nowych umiejętności zawodowych lub/i doświadczenia zawodowego.
- Możliwość podjęcia stałego zatrudnienia
- Przekwalifikowanie zawodowe.
- Nabycie umiejętności poszukiwania zatrudnienia.

**Uwarunkowania realizacji celu:**

Na stopień realizacji celu będą miały ważny wpływ :

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców gminy na rzecz rozwoju aktywności zawodowej , edukacji i promocji przedsiębiorczości .
2. Zaangażowanie w pozyskiwanie środków zewnętrznych, ciekawe projekty.

**7.3. OBSZAR PRIORYTETOWY III: Niepełnosprawność i osoby starsze**

Starzenie się społeczeństwa staje się problemem powszechnym we współczesnym świecie. Rola i pozycja człowieka starego w nowoczesnym, zmodernizowanym społeczeństwie bardzo się zmieniła. Trzeba pamiętać, że starzenie się jest procesem, dlatego nie powinien to być okres nagłego wycofania się z życia społecznego, kulturalnego i towarzyskiego, ponieważ może to spowodować osamotnienie i izolację.

Niepełnosprawność jest zjawiskiem wielopłaszczyznowym należy jednak uwzględnić w nim kontekst psychologiczny i społeczny. W społeczeństwie występują tendencje do izolacji i ograniczania udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, i mimo poprawy w tej dziedzinie, niektóre formy dyskryminacji osób niepełnosprawnych stanowią nadal poważny problem. Stworzenie spójnego programu pomocy osobom niepełnosprawnym poprawi sytuację tych osób.

Polityka społeczna pomimo posiadanych licznych instrumentów pozwalających rozwiązywać problemy społeczne, nie jest w stanie rozwiązać ich wszystkich. W związku z tym, należy skoncentrować szczególną uwagę na przeciwdziałaniu, które nie pozwoli pogłębiać różnic społeczno – ekonomicznych oraz izolacji grup społecznych.

**Cel strategiczny 3**

**Pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym w prawidłowym funkcjonowaniu w życiu społeczności lokalnej**

**Grupy docelowe:**

1. Ludzie starsi.
2. Osoby niepełnosprawne.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglisce na lata 2016-2025

3. Rodziny osób starszych i niepełnosprawnych.  
4. Środowisko osób niepełnosprawnych i starszych .

**Cel operacyjny 3.1. Utworzenie i doskonalenie sprawnego systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych**

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła finansowania	Czas realizacji lata
1. Rozwijanie usług z zakresu profilaktyki i ochrony zdrowia oraz świadczeń socjalnych dla osób starszych i niepełnosprawnych.	- GOPS - placówki służby zdrowia - samorząd gminny	- liczba wprowadzonych usług - liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	budżet gminy budżet GOPS środki krajowe środki unijne	2016-2025
2. Wzrost aktywności społecznej osób starszych i niepełnosprawnych poprzez zwiększenie dostępności do dziennych placówek wsparcia, klubów, grup wsparcia oraz imprez kulturalnych.	-GOPS - instytucje kultury -samorząd gminy -organizacje pozarządowe	-liczba placówek dziennego wsparcia promujących zdrowy i aktywny styl życia wśród osób starszych i niepełnosprawnych; -liczba spotkań integracyjno – towarzyskich	budżet gminy budżet GOPS środki krajowe środki unijne środki instytucji i organizacji	2016-2025
3. Wsparcie rodziny w zapewnieniu opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi i pozostawienie ich w środowisku naturalnym.	-PCPR, -GOPS - placówki służby zdrowia	-liczba świadczeń medycznych realizowanych w warunkach domowych -liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych; -liczba niepełnosprawnych dzieci uczęszczających do przedszkoli i szkół	budżet gminy budżet GOPS środki krajowe środki unijne budżet powiatu	2016-2025
4. Rozwój i promocja idei wolontariatu socjalnego i włączenie wolontariuszy do pomocy dla osób starszych i niepełnosprawnych np. wolontariat, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych osobom starszym i niepełnosprawnym bez konieczności wychodzenia z domu	- GOPS - placówki oświatowe - Caritas - organizacje pozarządowe - samorząd gminny	-liczba wolontariuszy -liczba osób objętych pomocą wolontariuszy	budżet gminy budżet GOPS	2016-2025
5. Rozwój systemu wsparcia pozainstytucjonalnego na rzecz osób niepełnosprawnych, seniorów oraz osób ubiegających się o miejsca w DPS, poprzez min. : tworzenie mieszkań socjalnych z zapleczem usług opiekuńczych lub utworzenie Domu Dziennego Pobytu dla osób starszych.	- GOPS - samorząd gminny	-liczba wprowadzonych usług -liczba osób objętych usługami opiekuńczymi -liczba mieszkań socjalnych	środki krajowe/ konkursowe budżet gminy środki krajowe	2016-2025

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

**Cel operacyjny 3.2. Wspieranie inicjatyw informacyjnych oraz działań edukacyjnych w zakresie podnoszenia świadomości społecznej i kształtowania odpowiednich zachowań wobec osób niepełnosprawnych**

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła finansowania	Czas realizacji lata
1. Inicjowanie kampanii na rzecz podnoszenia poziomu wiedzy i społecznej akceptacji osób starszych i niepełnosprawnych.	- GOPS - placówki służby zdrowia - organizacje pozarządowe - samorząd gminny	- liczba spotkań - liczba osób – uczestników - liczba materiałów promocyjnych - liczba kampanii	budżet gminy budżet GOPS środki własne instytucji i organizacji środki krajowe	2016-2025
2. Wspieranie akcji promujących zdrowy styl życia oraz realizacja kampanii na rzecz tworzenia warunków do rozwijania aktywności fizycznej i umysłowej osób w wieku podeszłym.	- GOPS - placówki służby zdrowia - organizacje pozarządowe - samorząd gminny	- liczba kampanii - liczba zorganizowanych spotkań - liczba osób – uczestników	budżet gminy budżet GOPS środki własne instytucji i organizacji środki krajowe	2016-2025
3. Organizowanie i wspieranie różnego typu inicjatyw, mających na celu integrację mieszkańców miejscowości i gminy	- GOPS - instytucje kultury - placówki służby zdrowia - organizacje pozarządowe - samorząd gminny	- liczba osób – uczestników	budżet gminy budżet GOPS środki krajowe środki unijne	2016-2025
4. Wspieranie i inicjowanie spotkań i wyjazdów o charakterze informacyjnym, zawodowym, integracyjnym osób starszych i niepełnosprawnych	- GOPS - instytucje kultury - placówki służby zdrowia - organizacje pozarządowe - samorząd gminny	- liczba osób – uczestników - liczba spotkań - liczba wyjazdów	budżet gminy budżet GOPS środki krajowe środki unijne	2016-2025

***Przewidywane efekty:***

- Integracja osób starszych i niepełnosprawnych ze społeczeństwem;
- Wyrównywanie poziomu życia seniorów i osób niepełnosprawnych;
- Rehabilitacja społeczna;
- Pobudzanie aktywności osób starszych i niepełnosprawnych
- Zmniejszenie liczby osób kierowanych do domów pomocy społecznej;
- Organizacja dziennej opieki dla osób wymagających wsparcia;

***Uwarunkowania realizacji celu:***

Ważnymi czynnikami które będą miały wpływ na realizację celu będą :

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, mieszkańców gminy na rzecz rozwiązywania własnych i lokalnych problemów.
2. Dostępność do zewnętrznych źródeł finansowania.
3. Dobre ustawodawstwo i dobrze przygotowana kadra pomocy społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

## 7.4. Zestawienie obszarów priorytetowych oraz celów strategicznych i operacyjnych

<b>Obszar priorytetowy I: Wspieranie rodzin</b>	
<b>Cel strategiczny 1</b>	<b>Zintegrowany system wsparcia i opieki nad dzieckiem oraz rodziną</b>
Cel operacyjny 1.1	Wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskiej
Cel operacyjny 1.2	Wspieranie przeciwdziałania problemom wychowawczym dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym
Cel operacyjny 1.3	Promowanie i wspieranie aktywności sportowej, kulturalnej, artystycznej wśród dzieci i młodzieży oraz rodzinnego spędzania wolnego czasu
Cel operacyjny 1.4	Organizowanie i wspieranie inicjatyw uświadamiających i przeciwdziałających występowaniu przemocy w rodzinie
Cel operacyjny 1.5	Prowadzenie kompleksowego systemu wsparcia i pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
<b>Obszar priorytetowy II: Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i wykluczeniu społecznemu</b>	
<b>Cel strategiczny 2</b>	<b>Rozwój systemów wspierających aktywność zawodową mieszkańców gminy</b>
Cel operacyjny 2.1	Prowadzenie działań aktywizujących osoby bezrobotne
Cel operacyjny 2.2	Organizowanie działań mogących ograniczyć występowanie ubóstwa wśród mieszkańców
<b>Obszar priorytetowy III : Niepełnosprawność i osoby starsze</b>	
<b>Cel strategiczny 3</b>	<b>Pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym w prawidłowym funkcjonowaniu w życiu społeczności lokalnej</b>
Cel operacyjny 3.1	Utworzenie i doskonalenie sprawnego systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych
Cel strategiczny 3.2	Wspieranie inicjatyw informacyjnych oraz działań edukacyjnych w zakresie podnoszenia świadomości społecznej i kształtowania odpowiednich zachowań wobec osób niepełnosprawnych

## ROZDZIAŁ VIII. Źródła finansowania

Z analizy wydatków Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryglicach wynika iż największą część wydatków budżetu stanowią wydatki na świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego (ok. 66%), a następnie wydatki wynikające z udzielanych świadczeń i koszt pobytu naszych mieszkańców w domu pomocy społecznej.

Tabela 33. Wydatki GOPS w Gminie Ryglice (2014-2015)

Określenie wydatku w GOPS	Wydatki w zł 2014	% budżetu GOPS	Plan na 2015 w zł	% budżetu GOPS
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	14 738	0,25	20 000	0,37
Domy Pomocy Społecznej	343 410	5,86	420 000	7,75
Rodziny zastępcze	11 436	0,19	15 000	0,28
Działania przeciw przemocy	995	0,02	4 000	0,07
Wspieranie rodziny wynagrodzenia bezosobowe	8 205	0,14	18 425	0,34
<b>Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny</b>	<b>4 020 485</b>	<b>68,55</b>	<b>3 592 462</b>	<b>66,32</b>
Składki na ubezpieczenia zdrowotne	13 708	0,23	18 181	0,34
Zasiłki i pomoc w naturze	191 459	3,26	202 135	3,73
Dodatki mieszkaniowe	-		4 300	0,08
Zasiłki stałe	122 280	2,08	123 333	2,28
OPS	519 013	8,85	561 521	10,37
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	82 574	1,41	88 048	1,63
Stypendia	219 962	3,75	130 188	2,40
POKL	141 305	2,47		-
Zwalczanie narkomani i przeciwdziałanie alkoholizmowi	-	-	67 941	1,25
Pozostała działalność	175 262	2,99	151 712	2,88
<b>Razem</b>	<b>5 864 832</b>	<b>100,00%</b>	<b>5 417 246</b>	<b>100,00%</b>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Wydatki ponoszone na cele społeczne ogółem, stanowią w budżecie gminy jedną ze znaczniejszych pozycji.

## 8. 1. Źródła finansowania

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w strategii jest jej finansowanie. Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- środki własne pochodzące z budżetu gminy,
- środki z budżetu państwa (dotacje),
- środki partnerów przedsięwzięcia,
- środki z funduszy krajowych;
- środki strukturalne Unii Europejskiej.

Możliwość zewnętrznego wsparcia finansowego rozwoju Gminy Ryglice zależeć będzie od następujących czynników:

- wielkości środków przeznaczonych przez Unię Europejską na wsparcie rozwoju społecznego w Polsce,
- zasad podziału środków unijnych pomiędzy poszczególne województwa,
- potencjału absorbcyjnego poszczególnych organizacji społecznych i instytucji,
- zdolności przygotowania i realizacji konkretnych projektów dla Gminy Ryglice w sferze społecznej.

Kiedy państwo nie jest w stanie zadbać o potrzeby wszystkich członków swojej wspólnoty, to wtedy tę funkcję powinny przejąć prężnie działające organizacje pozarządowe, fundacje, stowarzyszenia, które obok instytucji zajmujących się pomocą innym ludziom z ramienia urzędu cieszą się dużą skutecznością. Gmina Ryglice obfituje w liczne organizacje, które inicjują lub współpracują przy różnorodnych działaniach na rzecz społeczności lokalnej.

## 8.2. Ramy finansowe działalności GOPS w Ryglicach.

Tabela 34. Ramy finansowe strategii w latach 2016-2025

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Prognoza wydatków finansowych w zakresie polityki społecznej (tyś. zł)	5 950	6 000	6 050	6 100	6 150	6 200	6 250	6 300	6 350	6 400

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Ryglice przyjęto w oparciu o wysokość faktycznie poniesionych wydatków socjalnych w roku 2014, z uwzględnieniem planowanych wydatków przez nowy rząd. Natomiast na lata 2016-2025 zastosowano średnią wzrostu o ok. 1 %.

Ramy finansowe strategii są uzależnione od możliwości finansowych Gminy Ryglice i będą uwzględniane rokrocznie w uchwałach budżetowych.

## **ROZDZIAŁ IX. Zarządzanie realizacją strategii.**

### **9.1. Wdrażanie i harmonogram strategii**

*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025* obejmuje zasięgiem czasowym okres dziesięciu lat i zakłada ciągłość w realizacji wytyczonych kierunków działań z zachowaniem wymogu wprowadzania niezbędnych zmian dostosowawczych, wynikających z aktualnej sytuacji ekonomicznej i społecznej w kolejnych latach.

Cele strategiczne wyznaczone w niniejszym opracowaniu dotyczą najistotniejszych problemów występujących na terenie gminy mianowicie: problematyki osób w podeszłym wieku, problemów opiekuńczo – wychowawczych, bezrobocia, ubóstwa, niepełnosprawnych, uzależnionych, bezdomnych, opuszczających zakłady karne i innych zagrożonych marginalizacją.

Realizacja określonych celów determinuje konieczność zaangażowania możliwych jak największych zasobów państwowych, regionalnych czy lokalnych. Rozwijanie i utrzymywanie systemu pomocy wymaga zintegrowanych działań wszelkich podmiotów, w tym organizacji pozarządowych, grup sąsiedzkich, rodzin, wolontariuszy. Samopomoc i samoorganizacja obywateli jest często bardziej efektywna niż interwencja instytucji publicznych.

Proponuje się by realizatorami strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz twórcami i koordynatorami programów celowych byli:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Rada Miejska
- Urząd Miejski w Ryglicach

oraz

- instytucje, organizacje społeczne i pozarządowe, Kościół Katolicki, oraz osoby fizyczne i prawne, zaangażowane w realizację zadań w zakresie pomocy społecznej.

Harmonogram wdrażania niniejsze strategii obejmuje kilka etapów:

- ETAP I-** Podjęcie uchwały przez Radę Miejską o przyjęciu do realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025*- Termin realizacji: IV kwartał 2015 r.
- ETAP II-** Koordynacja realizacji działań objętych Strategią -Termin realizacji: I kwartał 2016 r. – IV kwartał 2025.
- ETAP III-** Monitoring i ewaluacja Strategii- Termin realizacji: na koniec każdego roku w okresie IV kwartału
- ETAP IV-** Uzupełnianie Strategii o nowe zadania i programy- Termin realizacji: sukcesywnie w okresie wdrażania strategii czyli: od I kwartału 2016 do IV kwartału 2025.
- ETAP V-** Podsumowanie i ocena Strategii- Termin realizacji: IV kwartał 2025r.

## 9.2. Monitoring i ewaluacja

Zgodnie z art. 110, pkt. 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ryglice na lata 2016-2025* będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ryglicach. Natomiast sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów, którzy realizować będą poszczególne zadania, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych.

Długookresowy charakter planowania strategicznego w zakresie problematyki społecznej wymaga stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych i ich uwzględniania w strategii.

W związku z tym niniejsza strategia wymaga corocznej aktualizacji przeprowadzonej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ryglicach, który będzie odpowiedzialny za rozdzielanie zadań, monitorowanie postępów w ich wdrażaniu, okresową ocenę (ewaluację), nanoszenie korekt i uzupełnień oraz wprowadzanie do dokumentu nowych propozycji.

Istotnym elementem monitorowania stanowić będzie sporządzanie sprawozdania z rocznego planu realizacyjnego, pokazującego postępy na dwóch poziomach: poszczególnych zadań i projektów oraz celów operacyjnych i strategicznych.

Obliczenia i dane określone miernikami celów operacyjnych przygotowuje i przedstawia Radzie Miejskiej- Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Ryglicach, w tym celu został opracowany wzór karty monitoringu wdrażania strategii, jak poniżej:

OBSZR PRIORYTETOWY				
CEL STRATEGICZNY				
CEL OPERACYJNY				
ZADANIE	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość liczbowa	Źródło weryfikacji

## 9.3. Sposoby komunikacji społecznej i promocji

W celu sprawnego funkcjonowania strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji, przykładem tego działania jest przekazywanie informacji społeczności lokalnej jak i przyjmowanie informacji od partnerów społecznych, przy dużym zaangażowaniu Urzędu Miejskiego w Ryglicach w przepływ tych informacji.

Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej to :

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- zaproszenie do włączania się w etap wdrażania jak i realizacji;
- informacja o postępach wdrażania Strategii;
- współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach lokalnych;
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja strategii ma na celu przede wszystkim stanowienie i utrzymywanie wzajemnej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat

zaangażowania finansowego UE w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach przedmiotowej strategii.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu dołożą wszelkich starań, by planowane projekty były realizowane zgodnie z przyjętymi kierunkami działań, które mają być także zbieżne z uaktualnioną strategią społeczno-gospodarczą Gminy Ryglice. Projekty można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu.

#### 9.4.Zmiany w strategii

Wobec potencjalnych zmian zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, niniejsza strategia może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej Uchwały Rady Miejskiej w Ryglicach.

W szczególności przedmiotowa strategia może zostać zmieniona czy uzupełniona na wniosek Burmistrza lub Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej . Przesłankami do wprowadzenia zmian mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących w Gminie Ryglice organizacji społecznych, podmiotów gospodarczych, lub poszczególnym mieszkańców.

## Spis tabel

Tabela 1.Liczba mieszkańców w sołectwach- stan na koniec 2014 r.....	15
Tabela 2.Struktura wiekowa mieszkańców gminy(szczegółowa) .....	16
Tabela 3.Liczba zawartych małżeństw i rozwodów w gminy.....	18
Tabela 4.Ilość punktów adresowych w gminie .....	19
Tabela 5.Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Ryglice, zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tarnowie.....	20
Tabela 6.Liczba bezrobotnych ze względu na posiadany staż pracy .....	21
Tabela 7.Czas pozostawania bez pracy.....	21
Tabela 8.Wskaźnik ilości bezrobotnych w stosunku do ilości mieszkańców gmin sąsiadujących z Gminą Ryglice .....	22
Tabela 9.Liczba bezrobotnych-struktura ze względu na wykształcenie .....	23
Tabela 10.Struktura bezrobocia w gminach powiatu tarnowskiego .....	23
Tabela 11.Struktura bezrobotnych w gminach powiatu tarnowskiego wg stażu pracy.....	24
Tabela 12.Struktura bezrobotnych w gminach powiatu tarnowskiego ze względu na wykształcenie..	25
Tabela 13.Struktura bezrobotnych ze względu na czas pozostawania bez pracy .....	25
Tabela 14.Dożywianie dzieci w latach 2012-2014 .....	26
Tabela 15.Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na koniec 2014 r.....	26
Tabela 16.Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół na terenie Gminy (stan na 1 września 2014).....	27
Tabela 17.Kadra pedagogiczna placówek oświatowych (stan na 1 września 2014).....	27
Tabela 18.Zestawienie zespołów, grup oraz twórców lokalnych .....	30
Tabela 19.Ważniejsze osiągnięcia ośrodka kultury .....	30
Tabela 20.Zarejestrowani czytelnicy w roku 2014 wg poszczególnych grup wiekowych.....	33
Tabela 21.Kadra medyczna oraz podmioty prowadzące usługi medyczne dane na koniec 2014r. ....	33
Tabela 22.Wydatki na kluby sportowe w Gminie Ryglice (lata 2012 - 2014) .....	34
Tabela 23.Obiekty sportowe w Gminie Ryglice .....	34
Tabela 24.Podmioty wg PKD.....	35
Tabela 25.Zagrożenia na terenie Gminy Ryglice w okresie 2012-2014 .....	37
Tabela 26.Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Ryglice .....	37
Tabela 27.Stopa bezrobocia: MAŁOPOLSKA (2012-2014) .....	41
Tabela 28.Liczba bezrobotnych (2012-2014).....	41
Tabela 29.Liczba Niebieskich Kart.....	55
Tabela 30.Liczba osób objętych pomocą w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie .....	55
Tabela 31.Powody przyznania pomocy – rok 2014 .....	57
Tabela 32.Analiza SWOT dla obszarów priorytetowych.....	64
Tabela 33.Wydatki GOPS w Gminie Ryglice (2014-2015).....	79
Tabela 34.Ramy finansowe strategii w latach 2016-2025 .....	80

## Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie Gminy Ryglice na terenie powiatu tarnowskiego .....	14
Rysunek 2. Wskaźnik zaludnienia w Gminie Ryglice (osoby/km <sup>2</sup> ) .....	15
Rysunek 3. Struktura wieku ludności zamieszkałej w Gminie Ryglice w 2014 r. ....	16
Rysunek 4. Struktura wiekowa Gminy Ryglice (szczegółowa) .....	17
Rysunek 5. Struktura przyrostu naturalnego, zgonów, napływu i odpływu mieszkańców na przestrzeni lat 2012 - 2014 .....	17
Rysunek 6. Liczba zawartych małżeństw i rozwodów w Gminie Ryglice .....	18
Rysunek 7. Bezrobotni ze względu na staż pracy .....	21
Rysunek 8. Bezrobotni ze względu na czas pozostawania bez pracy .....	22
Rysunek 9. Struktura bezrobotnych ze względu na wykształcenie .....	23
Rysunek 10. Przedstawienie w formie graficznej imprez organizowanych przez bibliotekę w 2014 r. .	32
Rysunek 11. Struktura przedsiębiorstw w Gminie Ryglice, wg kodów PKD .....	36
Rysunek 12. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Ryglice na tle wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych w powiecie tarnowskim (2012-2014) .....	42
Rysunek 13. Rodziny z dysfunkcją bezrobocia korzystające z pomocy społecznej na tle wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną (2012-2014) .....	42
Rysunek 14. Rodziny dotknięte ubóstwem korzystające z pomocy społecznej na tle wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2012-2014 .....	45
Rysunek 15. Rodziny z problemem niepełnosprawności korzystające z pomocy społecznej na tle wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2012-2014 .....	46
Rysunek 16. Rodziny z dysfunkcją długotrwałej choroby korzystające z pomocy GOPS w Ryglicach na tle wszystkich rodzin pomocy społecznej .....	47
Rysunek 17. Rodziny z dysfunkcją bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstw domowych .....	48
Rysunek 18. Rodziny objęte pomocą i wsparciem z tytułu ochrony macierzyństwa wśród wszystkich klientów GOPS Ryglice .....	50
Rysunek 19. Struktura rodzin korzystających z pomocy w 2014 r. ....	56
Rysunek 20. Problemy społeczne w Gminie Ryglice .....	59
Rysunek 21. Problemy osób starszych .....	59
Rysunek 22. Formy wsparcia jakie powinien oferować Ośrodek .....	60